YÜZ KİTAP

CLAIRE KEEGAN

Mavi Tarlalardan Yürü

öykü

Digitized by the Internet Archive
in 2023 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/mavitarlalardany0000clai

Claire Keegan

Mavi Tarlalardan Yürü

Çeviren: Duygu Şahin

Claire Keegan 1968 yılında doğdu, İrlanda, Wicklow'da bir çiftlikte büyüdü. Loyola Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı ve Siyaset Bilimi okudu. Daha sonra Wales Üniversitesi'nde Yaratıcı Yazarlık alanında yüksek lisansını bitirdi ve Dublin'de Trinity College'da aynı alanda ikinci yüksek lisansını tamamladı. İlk öykü kitabı *Antarctica* (1999) İrlanda Edebiyatı alanında Rooney Prize ödülünü kazandı. İkinci öykü kitabı *Mavi Tarlalardan Yürü* 2007 yılında yayınlandığında övgü ile karşılandı ve 2008 yılında Edge Hill Prize öykü ödülünü aldı. Uzun öykü olarak adlandırdığı *Foster* 2010 yılında yayınlandı ve Davy Byrnes ödülünü kazandı. Yazar, 2009 yılında William Trevor ödülüne de layık görüldü. İrlanda'nın Wexford ilçesinde yaşıyor.

Duygu Şahin 1987 doğumlu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Sanat Tarihi okudu. Yayınlanan çevirileri şunlar: Catherynne M. Valente, *Ölümsüz*, Paul LaFarge, *Kış Hakikatleri*.

Claire Keegan
Mavi Tarlalardan Yürü
Özgün ismi: **WALK THE BLUE FIELDS**
©2007 Claire Keegan

ISBN: **978-605-64920-5-1**

Çeviren: **Duygu Şahin**

Yüz Yayınları: 006
Öykü: 006

1. Baskı: İstanbul, Mart 2017
©Yüz Yayınları
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Ajans aracılığıyla alınmıştır.
Bu kitap Literature Ireland'ın desteğiyle yayınlanmıştır.
This book was published with the support of Literature Ireland.

LITERATURE IRELAND
Promoting and Translating Irish Writing

Yüz Yayınları:
Bahariye Cad. Nihal Sk. Asiye Hanım Apt. No:9/4 Kadıköy İstanbul
Telefon: **0216 330 33 80**
info@yuzkitap.com.tr
www.yuzkitap.com.tr

Sertifika No: **27488**

Editör: **Serra Çifkurt**
Kapak illüstrasyonu: **Duygu Topçu**
Kapak tasarımı: **Gülay Tunç**
Kitap tasarımı: **Mehmet Ulusel**

Baskı ve Cilt:
Sena Ofset
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. No:2/4 Matbaacılar Sitesi 2 DK:4NB7
Zeytinburnu / İstanbul
Telefon: **0212 613 38 46** Faks: **0212 613 03 21**
Sertifika No: **12064**

İçindekiler

Uzun ve Istıraplı Ölüm	11
Ayrılık Hediyesi	26
Mavi Tarlalardan Yürü	36
Kara Atlar	57
Korucunun Kızı	65
Su Kıyısında	102
Teslimiyet	112
Üvez Ağaçlarının Gecesi	125

Jim ve Claire için

Uzun ve Istıraplı Ölüm

Achill'e giden köprüyü sonunda geçtiğinde sabah saat üçtü. İşte nihayet kasaba oradaydı: balıkçının kooperatifi, nalburiye ve bakkal dükkânı, kırmızımsı taştan şapel. Loş sokak lambaları altında her bina kilitli ve sessizdi. Karanlık bir yol şeridi boyunca araba kullanmaya devam etti, yolun her iki yanında uzun ormangülü çalıları yabanileşmiş, çiçekleri solmuştu Tek bir insan, tek bir aydınlık pencere görmedi; yalnızca uyuyan, kara bacaklı birkaç koyun ve sonra da farların ışığında korkmuş, hareketsiz duran bir tilki. Yol dikleşti, sonra geniş, boş bir yola dönüştü. Okyanusu, bataklığı hissedebiliyordu; uçsuz bucaksız, açık alanı. Dugort dönüşü düzgün işaretlenmemişti, ama onu Böll Evi'ne götüren ücra yoldan kuzeye dönerken kendinden emindi.

Yolculuk boyunca iki kez emniyet şeridine çekmiş, gözlerini kapayıp kısacık kestirmişti ama şimdi adada, tamamen uyanık ve zinde hissediyordu. Yolun sahile dimdik inen zifiri karanlık kısmı bile hayat dolu görünüyordu. Dağın yüce, koruyucu varlığını, çıplak tepeleri ve çok aşağılarda, yolun bittiği yerde Atlantik'in sahildeki berrak, hoş gümbürtülerini duyumsadı.

Bekçi ona anahtarı nerede bulacağını söylemişti, bu yüzden eli hevesle gaz tüpünün etrafını yokladı. Halkada birkaç anahtar vardı, ama ilk seçtiği anahtar kilidi açtı. Evin içerisi yenilenmişti: Mutfak ve oturma odası uzun, açık bir oda olacak şekilde birleştirilmişti şimdi. Odayla aynı beyaza boyanmış şömine bir uca yerleştirilmişti, diğer uca ise yeni lavabo ve dolaplar takılmış-

tı. İkisinin arasında bir kanepe, çam ağacından bir masa ve ona uyan sert sandalyeler duruyordu. Musluğu açık bıraktı, çay için su ısıtıcısında su kaynattı, sepetteki tezekle küçük bir ateş yaktı ve kanepeye geçici bir yatak yaptı. Tam pencere camının dışında bir küpe çiçeği çalısı sabahın bu çok erken saatinde parıldayarak titreşiyordu. Soyundu, uzandı, kitabını aldı ve bir Çehov hikâyesinin açılış paragrafını okudu. Güzel bir paragraftı, ama sonuna geldiğinde gözlerinin kapandığını hissetti ve yarının çalışacağı, okuyacağı, yollarda ve sahilde yürüyeceği, tamamen ona ait bir gün olacağını bilerek sevinçle ışığı söndürdü.

Uyandığında bir rüyanın–ipek gibi bir his–en sonunun kaybolduğunu hissetti; uykusu uzun ve çok doyurucuydu. Su ısıtıcısında su kaynattı, arabadan eşyalarını aldı. Çok az şey getirmişti: Birkaç kitap ve giysi, küçük bir kutu bakkaliye. Defterler ve üstüne yarı okunaklı notlar alınmış birkaç parça kağıt da vardı. Gökyüzü bulutlu, ama vaatkârdı; mavi lekelerle yol yol olmuştu. Aşağıda okyanusta, sudan bir kurdele, camsı bir dalga olarak yükseldi ve kıyıda tuzla buz oldu. Okumak, yazmak için açlık duyuyordu. Hiç kimseyi görmeden günlerce oturup okuyabileceğini, çalışabileceğini hissediyordu. Telefon çaldığında çalışmasını ve tam olarak nasıl başlayacağını düşünüyordu. Telefon birkaç kez çalıp sustu, sonra tekrar çalmaya başladı. Cevap vermekten çok sırf sussun diye ahizeye uzandı.

"Merhaba?" dedi aksanlı bir adam. "Ben..." Yabancı bir isim.

"Evet?"

"Müdür evde sizin oturduğunuzu söyledi. Ben Alman edebiyatı profesörüyüm."

"Ya," dedi.

"Ben evi görebilir miydim? Müdür eve bakmama izin verebileceğinizi söyledi."

"Şey," dedi. "Ben-"

"Ha, çalışıyor musunuz?"

"Çalışmak?" dedi kadın. "Çalışıyorum, evet."

"Evet?" dedi.

"Daha yeni geldim," dedi kadın.

"Müdürle konuştum ve bakmama izin vereceğinizi söyledi. Şu an Böll Evi'nin önünde duruyorum."

Pencereye döndü ve karton kutudan bir yeşil elma aldı.

"Giyinik değilim," dedi. "Ve de çalışıyorum."

"Davetsiz misafirim," dedi.

Lavaboya baktı, güneş ışığı çelikten yansıyordu. "Başka bir gün gelebilir miydiniz?" dedi. "Cumartesi nasıl olur?"

"Cumartesi," dedi, "gitmiş olacağım. Gitmek zorundayım, ama şimdi Böll Evi'nin önünde duruyorum."

Orada, üstünde gecelik, elinde elmayla durdu ve dışarıda dikilen bu adamı düşündü. "Bu akşam uygun musunuz?"

"Evet," dedi adam. "Bu akşam size uyar mı?"

"Sekizde gelirseniz," dedi kadın, "burada olacağım."

"Geri gelmeliyim öyleyse?"

"Evet," dedi kadın. "Geri gelmelisiniz." Kapattığında telefona baktı ve neden açtığını ve numarayı neden verdiklerini merak etti. Bir an için bir telefon numarası olmasına içerledi. Güzel başlamış bir gündü, gerçi hâlâ güzeldi, ama değişmişti; mademki bir saat belirlemişti, gün bir şekilde Alman'ın ziyareti doğrultusunda ilerlemeye mecburdu. Banyoya gidip dişlerini fırçaladı ve onu dışarıda dikilirken düşündü. Çabucak geceliğini değiştirebilir, dışarı çıkabilir, ona içeri girmesini söyleyebilirdi ve gün yine onun olurdu. Bunun yerine şöminenin önüne oturup ızgaradaki külleri karıştırdı, şömine rafındaki büyük cam sürahiye baktı. Sahile inecek, çalılardan küpe çiçeği toplayacak ve o gelmeden önce sürahiyi sallanıp duran kırmızı çiçeklerle dolduracaktı. Uzun bir banyo yapacaktı. Saatini aradı; onu dün giydiği kot pantolonun cebinde bulması birkaç dakikasını aldı. Beyaz kadrana tam bir dakika baktı. Bu otuz dokuzuncu doğum gününde, şimdi şu dakika saat öğle vaktini yeni geçmişti.

Alelacele kalktı ve Böll'ün çalışma odasına–kullanılmayan bir şömine ile denize bakan bir pencereye sahip küçük bir oda–girdi. Böll, artık ünlü olan günlüğünü bu odada yazmıştı, ama

bu elli yıl önceydi. Böll ölmüş, ailesi de evi yazarlar için çalışma konutu olarak bırakmıştı. O da şimdi çalışmak için iki haftalığına buradaydı. Nemli bir bezle çalışma masasını sildi, defterleriyle sözlüğünü, kağıtlarıyla dolma kalemini masanın üstüne koydu. Artık tek ihtiyacı olan şey kahveydi. Mutfağa gitti, yiyecek kutusuna baktı. Dolaplara bakarak biraz daha zaman geçirdi, ama kahveyi bulamadı. Süte de ihtiyacı vardı–süt çok yakında bitecekti–ama tek istediği çalışmaktı. Anahtarlarını alıp arabayı tekrar kasabaya sürerken düşündüğü buydu.

Orada vakit kaybetmeden kahve ve süt, çakmak, bir adet hazır pasta, yarım litre krema ve gazete aldı. Geri dönüşte güneş yakıcıydı, o yüzden doğruca eve gitmek yerine, tek tük yerleşimin olduğu ve yeşilliğin güç bela yetiştiği Atlantic Drive'dan güneye döndü. Kışın bu yerde yaşamanın nasıl olduğunu düşündü: sahillere kum getiren, çalıları makaslayan kuvvetli rüzgârlar, amansız yağmur, martıların soğuk çığlıkları. Ve kış nihayet sona erdiğinde bütün bunların nasıl da çarpıcı biçimde değişeceğini. Yolun kıyısında küçük, tombul bir tavuk kendinden emin adımlarla yürüyordu; başı bir ileri bir geri gidip geliyor, ayakları taşları güçlükle kavrıyordu. Çok sevimli bir tavuktu; tüylerinin ucu beyazdı, sanki evden çıkmadan önce pudralanmıştı. Aşağıya, çimenlik bankete hopladı ve sağına soluna bakmadan hızla yolun karşısına geçti, sonra durdu, kanatlarını yeniden düzeltti ve kayalığa doğru dümdüz ilerledi. Kadın, kıyıya varınca tavuğun başını nasıl da eğip bir an bile tereddüt etmeden aşağı atladığını izledi. Arabayı durdurdu ve tavuğun kendini attığı noktaya yürüdü. Bir parçası kayalıktan aşağı bakmak istemiyordu, ama bakınca tavuğu çok aşağıda olmayan çimenlik bir çıkıntıdaki kum çukurunda, kimi mutlu mesut eşelenen kimi oturan başka tavuklarla birlikte gördü.

Bir süre orada durup bu sahneyi gülerek izledi, sonra okyanusa baktı; engin, mavi göğün altında öylesine engin ve mavi. İleride, derin, suyu tertemiz bir gölcüğün beyaz bir kayalığın al-

tına sokulduğu küçük bir koy vardı. Arabayı bırakıp koya doğru bir keçi yolunu takip etti, ama patika ortadan kayboldu, yokuş çok ürkütücü oldu, iyice dikleşti. Durduğu yerden her şeyi görebiliyordu: kusursuz biçimde derin gölcük, kayalar ve su yüzeyinin altındaki deniz yosunlarının karanlık karmaşası. Geldiği yolu güçlükle tırmandı, koyun diğer tarafına geçti ve bataklığa akan hafif tuzlu bir su akıntısına inen farklı bir yol buldu. Kahverengi düz taşlara dikkatle bastı, kaygan patikayı takip etti ve beyaz güneşin koyuna çıktı.

Denizin kabarmasıyla yığıntı temizlenmişti, ama dört bir yanında ışıl ışıl, ağarmış taşlardan yoğun katmanlar vardı. Daha önce böyle güzel taşlar görmemişti hiç, ne zaman kımıldasa ayaklarının altında Delft gibi şıkırdıyorlardı. Ne kadardır orada durduklarını, ne tür bir taş olduklarını merak etti, ama ne önemi vardı? Şu an buradaydılar, onun gibi. Etrafına baktı ve kimseyi görmeyince giysilerini çıkardı ve suyun kıyısındaki pütür pütür, ıslak taşlara beceriksizce bastı. Su, hayal ettiğinden çok daha ılıktı. Aniden derinleşene kadar bata çıka yürüdü ve kalçalarında deniz yosunlarının yapışkan ürpertisini hissetti. Su kaburgalarına yükseldiğinde bir nefes aldı, sırtüstü döndü ve açıldı. Bu, dedi kendine, tam şu an yapmam gereken şey. Ufka baktı ve kendini gerçekten inanmadığı bir şeye şükrederken buldu.

Artık gölcüğün genişleyerek açık denize açıldığı noktaya ulaşmıştı. Daha önce hiç o kadar derin suda yüzmemişti. Daha da uzaklara gitme arzusu güçlüydü, ama buna karşı koydu, bir süre öylece suyun üstünde kaldı, sonra kıyıya geri yüzdü ve ılık taşlara uzandı. Orada uzanırken yukarıda, kayalıkta, birinin varlığını hissetti, ama güneş ışığı yüzünden doğru düzgün göremedi. Kuruyana kadar orada yattı, sonra çarçabuk giyindi ve arabaya çıkan dik patikayı geri tırmandı.

Eve döndüğünde, bitter çikolatalı pasta yaparken yazdıklarını düşündü. Pastayı sıfırdan değil de hazır karışımdan yaptı; tek yapması gereken yumurta, yağ ve su eklemekti. Bulamacı ka-

rıştırır ve teneke kutuya dökerken zihninin bir parçası yine Alman'ın gelişiyle meşguldü. Bir an için nasıl göründüğünü, boyunun uzunluğunu merak etti. Heinrich Böll'le ilgili söyleyecek bazı ilginç şeyleri olabilirdi. Evinde kaldığı adam hakkında çok az şey bildiği için telaşlandı, biraz da utandı.

Saat dörtte yoldan aşağıya, Protestan kilisesini geçerek denize doğru yürüdü. Tek odalı okul binasının kabarık başlı ölü devedikenleriyle dolu bir oyun alanı vardı. Orada dururken mekânın üstünden ani bir esinti geçti, bazı devedikenlerinin tüyleri koptu ve gözünün önünde havalandılar. Bir dizi özelliksiz yazlık evin boş durduğu yolun sonuna yürüdü, evlerin kül kovaları rüzgârdan boşalmıştı. Aşağıda, okyanus seviyesinde hava daha soğuktu, o yüzden tekrar tepeye döndü, giderken yolda çalılardan küpe çiçekleri kopardı. Bazı narin nallar kolayca kopup düzgün kırılırken, bazıları inatla tutundu, öyle ki onları çıplak elleriyle çevire çevire koparmak zorunda kaldı. Parlak kırmızı, sarkık çiçekleri, dayanıklı, diş diş yaprakları hoşuna gidiyordu. Eve dönünce tabelaya bakmak için durdu: LÜTFEN KONUTTAKİ YAZARLARIN MAHREMİYETİNE SAYGI GÖSTERİNİZ. Kelimelere bakarak bir an orada kaldı, sonra avluya girdi ve koyunları dışarıda tutmak için bahçe kapısını kapattı.

İçeride büyük cam sürahiyi suyla doldurup küpe çiçeklerini karmaşık bir aranjmanla mutfak masasında sergiledi. Dilimlenmiş domates ve peynirden kendine hafif bir öğle yemeği hazırladı, dünden kalma ekmek ve bir kadeh kırmızı şarapla masada yedi. Bulaşıklar durulanıp kaldırıldığında ateşi yaktı ve Çehov hikâyesine geri döndü. Herhangi bir işle meşgul olmayan–bunun yerine müzik icra etmesiyle tanınan–bir nişanlısı olan kadının öyküsüydü bu. Hikâyede, adamın nişanlısını birlikte yaşayacakları eve götürüp ona bütün odaları gösterdiği yere gelmişti. Evin tavan arasına yerleştirilmiş bir su deposu ile yatak odasında soğuk suyun aktığı bir lavabosu vardı. Duvarda çıplak bir kadın ile kulpu kırık mor bir testiyi betimleyen altın çerçeveli bir

resim asılıydı. Resimle ilgili bir şeyler müstakbel gelinin midesini bulandırdı; her an hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlayıp kendini pencereden aşağı atacak, kaçıp gidecek gibi oluyordu. Bu hikâyeyle ilgili bir şey kadına hayatındaki başka bir zamanı hatırlattı; kendisiye yaşamak isteyen bir erkeğe duyduğu aşkın sönmeye yüz tuttuğu bir zamanı. Bu adam çoğu zaman hissettiği şeyin tam tersini söylerdi, sanki bir şeyi dillendirmek onu doğru kılabilirmiş ya da doğru olmadığı gerçeğini gizleyebilirmiş gibi.

"Seni seviyorum," derdi sık sık. "Senin için yapmayacağım şey yok," da derdi sık sık.

Bir keresinde, dışarı çıkmaya hazırlanırlarken kadın saçlarını toplamış, tokayla gevşekçe tutturmuş ve uzun, kadife bir elbise seçmişti. O zamanlar daha zayıftı, yirmili yaşlarındaydı. "Böyle olman hoşuma gidiyor," demişti ayrıldığı adam o gece; ama o bunun doğru olmadığını biliyordu. Onu kısa etek ve yüksek topuklularla, saçları açık ve dudakları kırmızı boyalı tercih ederdi.

Küveti doldururken, açık pencereden buhar bulutları uçup giderken, şimdi onu düşünüyordu.

"Bana veremeyeceğin bir şey var mı?" diye sormuştu bir keresinde.

"Yok," demişti anında. "Hiç yok."

Nedendir bilinmez, ona bakmaya devam etmiş ve beklemişti.

"Şey," demişti, boğazını temizleyerek. "Toprak olabilir. Toprağımı sana vermek istemezdim."

Ve toprak, ki bunu her zaman biliyordu, umurunda olan tek şeydi.

Şimdi sıcak suya biraz gül yağı döktü, Çehov öyküsündeki kadın gözünün önüne geldi tekrar ve erkek karakterin yatak odasındaki lavaboya akan suyu görünce aldığı zevki bir kez daha anladı. Kitabını aldı, son okuduğu sayfayı bulup küvete uzandı, ve her bir cümleyi dikkatle okuyup bitirene kadar orada kaldı. Görünen o ki kadın nişanlısıyla evlenmiyordu; onun yerine üniversite okumak için St. Petersburg'a gidiyordu. Memleke-

tine dönünce oralı oğlanlar dalga geçmek için ona çitin üstünden "Kız kurusu! Kız kurusu!" diye bağırıyorlardı; ama o, onlara pek aldırış etmiyordu ve sonunda ailesine bir kez daha hoşça kal deyip, güle oynaya kente geri dönüyordu.

Artık su soğurken küvette yatıp açık pencereden dışarı baktı. Pencerenin ötesinde mavi bir gök ve çıplak bir tepe vardı.

"Otuz dokuz yaşındayım," dedi, sesi fayans kaplı banyoda kulağa sersemce ve yüksek geliyordu.

*

Saat yedide güçlü bir yazma dürtüsü hissetti ama bunun Alman yüzünden yapamayacağı bir şey olduğunu söyledi kendine. Tam başlamış ısınırken o gelmiş olacak, o zaman çalışması bölünecek ve durmak zorunda kalacaktı. Bir kez başladı mı durmayı sevmezdi.

Bunun yerine aynada kendine baktı, saçlarını gevşekçe topladı ve giyindi. Açık odada ateşi tezekle besledi ve kremayı çırptı. Sonra bir kâseyle dışarı çıktı, evin etrafında gezindi ve çalılardan böğürtlen topladı. Kâse dolunca tepelere baktı. Hayatında gördüğü en beyaz bulutlar, her bir tepenin yamacını sımsıkı kucaklıyordu; sanki tepeler yanıyordu da ateş artık söndürülmüş tütüyordu. Böğürtlenleri yıkadı, şekerle ezdi ve onunla pastayı kapladı. Ona güzel bir pasta gibi geldi; orada, mutfak masasında duruyordu. Beyaz fincan ve fincan tabaklarını, küçük tabak ve kaşıkları, iki de çatal çıkardı.

Kapı çalındığında evin görülmeyeceği bir kısmında durdu ve tekrar çalınmasını dinledi. Bir kez daha çalınmasını bekledi, sonra gidip kapıyı açtı. Dışarıda, çizgili bir gömlek ile bol haki pantolon giymiş kısa boylu, orta yaşlı bir adam duruyordu. Saçları gür ve beyazdı ve boynundan, uzun bir zincirin ucunda büyük, süslü bir haç sarkıyordu.

"Merhaba," dedi, ona elini uzatarak.

"Ne kadar naziksiniz," dedi. "Ben o davetsiz misafirim."

"Hiç de değil," dedi. "Sorun değil. Hiç sorun değil."

"Emin misiniz?" dedi.

"Elbette," dedi. "Sorun değil."

Hemen ona bulundukları oda hakkında bildiği azıcık şeyi anlattı, ama o hazır değildi; bir elini kaldırdı ve omuz çantasından duty-free dükkânlarda bulunan, beyaz koruyucu fileye sarılı yarım litrelik bir Cointreau şişesi çıkardı.

"Bu, ev için," dedi.

"Çok naziksiniz." Şişeyi alıp baktı ve masanın üstüne, pastanın yanına koydu.

"Ne çok zahmete girmişsiniz," dedi adam pastaya bakarak.

"Ne zahmeti," dedi ve o an pastadan ona hiç vermese ne tepki verirdi, merak etti. "Burası evin eski bölümü," diye başladı. "Diğer bölüm sonradan inşa edilmiş."

Adam odaya şöyle bir baktı: duvarlara, tezeğe, şömine rafındaki resimlere, küpe çiçeklerine. Odayla ilgileniyormuş gibi görünmüyordu hiç ve kadın onun her şeyi daha önce de görüp görmediğini merak etti. Ona Böll'ün çalışma odasını gösterdiğinde, adam pencereden dışarıya, çöken karanlığa baktı.

"Demek meşhur pencere bu."

"Evet, deniz aşağıda." Camdan gösterdi.

Böll'ün resmine, duvarlardaki çerçeveli mektuplara göz attı. Kadının çalışma masasındaki defterlerine, kağıt parçalarına göz attı ve koridordan diğer odalara kadının peşinden gitti; onlara, insanlar tamamen boş odalara nasıl bakarlarsa öyle baktı. Son odada, bir pencerenin altında uzun, ahşap bir sıra duruyordu. Burada olması kadının hoşuna gidiyordu; çıplak, işe yarar havasını seviyordu. Ressamların arada sırada kullandığı odaydı bu. Sıranın üstünde birkaç cam kavanoz duruyordu. Katlanan bir sandalyeye kırmızı boya sıçramıştı. İlerideki duvara arka tekeri patlak bir dağ bisikleti dayalıydı.

"Bu bisikleti siz mi kullanıyorsunuz?" Sesi adeta suçlayıcıydı.

"Burada olduğunu bile bilmiyordum," dedi. "Eve ait."

Bunun üzerine söveye yaslandı ve içini çekti. Kadın, adamın saçlarının nemli olduğunun farkına vardı, yüzüp yüzmediğini merak etti. O koydayken kayalıklarda duranın o olup olmadığını merak etti.

"Demek edebiyat profesörüsünüz," dedi hemen.

"Profesörüydüm," dedi. "Artık emekliyim."

"Ders vermeyi özlüyor musunuz?"

"Uzun zaman öncede kaldı," dedi, deri omuz çantasını yoklayarak. "Burada yazıyor musunuz? Çalışıyor musunuz?"

"Evet," dedi. "Ya siz? Siz yazıyor musunuz?"

"Bende yazacak pek bir şey kalmadı," dedi. "Zaman akıp gidiyor."

Bunu söyleme şekli, ölümcül hasta olup olmadığını merak etmesine neden oldu. Yüzünde bir hastalık alameti aradı, ama bulamadı. Sağlıklı bir yüzü ve öfkeli, mavi gözleri vardı.

"Ne yazıyorsunuz?" dedi kadın.

"Ah, ufak şeyler, kısa şeyler," dedi.

"Kısa öyküler mi?"

"Yok, yok," dedı hor görerek, "ondan uzun, ama zamanım yok. Her şey çok zaman alıyor."

"Anlıyorum," dedi.

"Buraya birçok insan gelmek istiyor," dedi. "O başvuruları gördüm." Kollarını uzattı ve bir elinden ötekine ve ikisi arasında kalan boşluğa baktı. "Bir sürü başvuru."

"Biliyorum, şanslıyım," dedi ve hemen ardından onu takip eden adamla birlikte açık odaya geri gitti.

Artık ateş parlaktı ve açık oda evin kalanından daha sıcaktı. Profesör, hiç davet beklemeden kadının kendisinin oturmayı düşündüğü yere oturdu ve fincanı tabağında ters çevirdi. Kadın ateşe daha fazla tezek atarken içinde güçlü bir uzanma ve uyuma arzusu hissetti.

"İçecek bir şeyler alır mısınız?" dedi. .

"Yok, yok," dedi. "Araba kullanmak zorundayım." Kır çiçeklerine bakıyordu.

"O zaman çay?"

"Çok zahmete girdiniz."

"Ne zahmeti."

Bu kelimeden, bunu söylemekten, adamın bunu söylemesini duymaktan bıktığını hissetti. Çay yaptı; sütü, şekeri çıkardı ve pastadan büyük bir dilim kesti. Pastayı önüne koyunca adam gülümsedi.

"Bunu siz mi yaptınız?"

"Evet," dedi. "Ben yaptım."

Kaşlarını çattı ve bir ısırık aldı, sonra bir tane daha; böylece kadın oturana kadar pasta dilimi uçmuştu. Ona bir dilim daha kesti ve adam onu da yedi, çayı bol süt ve şekerle içti.

"İrlanda eskisi gibi değil," dedi adam. "Burada insanlar fakirdi, ama hallerinden memnundu."

"Sizce fakir insanların memnun olmaları mümkün mü?"

Omuzlarını kaldırıp indirdi, çocukça bir tepki. Ne sohbet açabiliyor ne de sohbet olmayınca memnun görünüyordu. En azından havadan sudan konuşabilir, diye düşündü, ki kadına göre bu tüm iyi sohbetlerin başladığı yerdi. Gerçekten hasta olup olmadığını ve yakında ölüp ölmeyeceğini merak etti. Onu ölüm döşeğinde yatarken düşündü ve hiç yakınlık hissetmedi.

"Yeterince uzun süre fakir kaldık," dedi kadın bunun üzerine.

"Katolik misiniz?" dedi.

"Katolik yetiştirildim."

"Ama şimdi? İnançlı mısınız?"

"Artık neye inandığımı bilmiyorum," dedi kadın lafı dolandırmadan.

"Önceden sizin gibiydim," dedi. "İnancım yoktu, ama sonra inancımı buldum."

Bunu söyleyince ona baktı. Boynundaki haça baktı. Kalan pastaya baktı ve onu yapmak için ne kadar zaman harcadığını düşündü.

"Pek çok insan burada çalışmak istiyor," dedi adam.

"İnsanlar burada çalışabilirler artık," dedi. "Yakın zaman önce iş bulamazdık."

"Yok," dedi, mutfak masasını parmağıyla tıklatarak. "*Burada* çalışmak," dedi, "*bu evde*."

"Ha," dedi. "Evet."

"Pek çok insan," dedi adam.

Uzun bir sessizlik oldu ve o sessizlik gittikçe pekişti. Kadın, onun tam olarak ne istediğini merak etti. Adam bir cevap bekleyerek gözünü dikmiş ona bakıyordu.

"Çekici adaylara veriyor olmalılar o zaman." Güldü.

"Öyle mi sizce?" Adam kaşlarını çattı ve yüzüne baktı. Yüzünü dikkatle inceledi, sonra başını salladı. "Hayır," dedi. "Siz benim karımı görecektiniz. Karım çok güzeldi."

Adamın fincanıyla tabağını yavaşça alıp lavaboya koymasa ve suya tutmasaydı, o an karısından devam edecek, tüm hikâyeyi anlatacaktı. Tabakları ve fincanları duruladı, bulaşık makinesine doldurdu, kapağı kapadı ve yarısı bile dolu olmadığı halde makineyi çalıştırdı. Sonra tezgâhı nemli bir bezle sildi ve başka hiçbir şey demeden lavabonun başında durdu. Adamın gitmeye gönlü yokmuş gibi görünüyordu, ama yine de kadının artık onu orada istemediğini kesinlikle fark etmiş olmalıydı. Kadın, tezgâha yaslanıp kollarını kavuşturdu ve başka bir sohbet girişiminde bulunmadı. Bunu yapmak adeta acı verici olana dek böyle durdu ve o zaman adam ayaklandı.

Yavaş yavaş kapıya yürüdüler. Kapının mandalını açarken, adam kapıyı kilitleyerek onu dışarıda bırakmak isteyebilirmiş gibi tuhaf bir fikre kapıldı kadın, o yüzden önce ona yol verdi ve sonra peşinden çıktı. Dışarıda gece hızla çöküyordu ve küpe çiçeği çalısı akşam rüzgârında yine göz kamaştırıcı biçimde titriyordu. Onu bahçe kapısından geçirirken adamın söylemek istediği bir şey olduğunu hissetti. Bahçe kapısına yakın durdu ve adam da onun yanında, yolda durdu. Adamın omuz çantasın-

dan anahtarları çıkarmasını izledi ve konuşmasını bekledi. Dalgaların aşağıda, kıyıyı dövdüğünü duyabiliyorlardı. Adam konuşmadan önce dalgalar üç kez kıyıya vurdu.

"Bu insanlar... konferans toplantılarındaki Almanlar bile..." dedi. "Birbirimizi anlamıyoruz."

"Anlamıyor musunuz?"

"Hepsi... racon. Umurumuzda değil. Bunu yapıyoruz, çünkü yazamıyoruz; böyleyken işte siz, bir yazar, Heinrich Böll'ün evinde pasta yapıyorsunuz."

Nefes aldı. "Ne?"

"Heinrich Böll'ün evine geliyor, pasta yapıyor ve üstünüzde giysi olmadan yüzmeye gidiyorsunuz!"

"Ne diyorsunuz siz?"

"Her yıl geliyorum ve hep aynı: İnsanlar gün ortasında gecelikle geziniyor, bu bisikletle meyhanelere gidiyorlar!"

Bu noktada kadın kendi sesini duydu, gülmeye başlamıştı.

"Heinrich Böll hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz!" diye bağırdı. "Heinrich Böll'ün Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandığını biliyor musunuz?"

"Bence gitme zamanınız geldi," dedi kadın, bahçe kapısından geri geçip sürgüyü sertçe çekerek. Şimdi avluda duruyor, onu izliyordu. Onu yolda öfkeyle sekerken görünce sandığından genç olduğunu fark etti ve şimdi Almanca konuştuğu için artık tek kelime anlamıyordu. Bir süre profesörün karayolunda hoplamasını izleyerek durdu, sonra beton yoldan elinden geldiğince kayıtsız yürüdü ve içeri girdi.

Ne korkunç bir adam! Ne korkunç, mutsuz bir adam, diye düşündü kapıyı kilitlerken. Bu adamda hiç mi akıl yoktu? Bir de girdiği onca zahmeti düşününce... Pastaya baktı ve içinden onu camdan, adamın arkasından fırlatıp atmak geldi. Bunun yerine buzdolabına geri koydu ve kendine bir kadeh şarap doldurdu.

Aslında içinden şarap içmek gelmiyordu. İçinden orada, evde oturmak da gelmiyordu, ama yapılacak başka ne vardı ki? En sonunda şarabı hızlıca içti ve ateşe daha fazla tezek attı. Bi-

raz sakinleşti ve başka bir şeyi, diğer şeyleri düşünmek için gazeteyi açtı. *Sistemimiz ayrılmış çiftlerde korku ve nefreti besliyor, diye yazıyor Jeanne Sheridan. Sadece bu hafta, İrlandalı çiftçilerin yüzde 80'i, karılarının arazi üzerinde herhangi bir hak sahibi olmalarını önleyen evlilik öncesi yasal sözleşmelere taraftar olacağını söyledi.* Gazetenin tarihine baktı, ışıkları söndürdü ve ateşin aydınlığında sırtüstü uzandı. Derin derin nefes aldı ve yavaş yavaş birçok şeyin aklına gelmesine izin verdi. Tanıdığı erkekleri, nasıl ona evlenme teklif ettiklerini ve nasıl hepsine evet deyip de hiçbiriyle evlenmediğini düşündü. Şu an bu adamların hiçbiriyle evlenmemiş olduğu için çok şanslı hissediyordu ve nasıl olup da evet demiş olduğuna biraz şaşırıyordu. Yan döndü, rüzgârın evin dört bir yanındaki çalıları karıştırmasını dinledi. Bu akşam ne ummuştu ya da neye ihtiyaç duymuştu? Bu akşam tek ihtiyacı olan, her kadının bazen ihtiyaç duyduğu bir şeydi: Bir iltifat, apaçık bir yalan yeterdi. Ve o aptalca hatayı, iltifat isteme hatasını yapmıştı, onun yaşında bir kadın... Hiç mi bir şey öğrenmemişti? Uzun bir süre buna kafa yordu ve uyumak için elinden geleni yaptı, ama sonunda kalktı, kahve için su ısıtıcısında su kaynattı.

Böll'ün çalışma odasına girdiğinde geç olmuştu. Bir gün daha neredeyse bitmişti, ama işte kendini orada, çalışma masasında, meşhur pencereden dışarı bakarken buldu. Dışarıda bir okyanus, yüksek bir dağ ve çıplak tepeler vardı. Kağıt parçalarına baktı, onları tekrar okudu ve bir kenara koydu. Dolma kaleminin kapağı sertti, ama onu çıkardı ve defterini açtı. Dikişli, krem rengi sayfalarıyla yepyeni bir defterdi. Kalemin ucunu sayfanın üzerinde sabit tutana kadar elinin titrediğini fark etmedi.

Achill Adası, diye yazdı ve tarih attı. Sonra durup doğum gününde neler yaptığını düşündü: Sabahın üçünde köprüyü geçişini, yabanileşmiş, çiçeksiz orman gülü çalılarını. Kendini kayalığın yamacından fırlatan tombul tavuğu düşünüp neşeyle güldü ve tavuğu, yolun karşısına geçişini tarif etmeye çalıştı. Beyaz taş-

ları da betimlemeye başladı ve de ılık suyu. Yazarken fark etti ki suyu sıcak taşlar ısıtmış olmalıydı. Orada, taşların üzerinde yatmanın nasıl bir his olduğunu, üstlerinde yürürken ayaklarının altında çıkardıkları sesi yazdı. Kayalıktaki Alman'ı ve durumun dışarıdan nasıl göründüğünü düşündü. O gece, ilerleyen saatlerde, Çehov'un hiç evlenmemiş, gamsız, karmaşık kadın kahramanını düşündü birkaç kez; Alman profesörün pek çok insanın oraya gelmek istediğini söyleyişini ve kadının pastasını hırsla yiyişini. Adamın öfkesini düşündü ve karısının onunla nasıl bir hayat sürdüğünü hayal etmeye başladı. Bir an geldi, başını kaldırdı ve ışığın toprağa döküldüğünü gördü. Gün ışığını görünce bir an için derin bir uyku özlemi çekti, ama duramazdı. Adama daha yeni bir isim ve bir kanser vermişti, hastalığı üzerinde çalışıyordu şimdi. O çalışırken güneş doğdu. Orada oturup hasta bir adamı betimlemek ve güneşin doğduğunu hissetmek güzel bir şeydi. Gün ışığı, daha sonradan içini yeniden uyku hasretiyle doldursa da, buna karşı koydu ve devam etti; başını eğmiş çalışıyordu, sayfalara yoğunlaşmıştı. Zaman ve mekânda çoktan bir kesik açmış, onu belli bir ortamla, özlemle doldurmuştu. Bu sayfalarda toprak, ateş ve su vardı; bir adam, bir kadın ve insan yalnızlığı vardı. Eserle ilgili bir şey çok temel ve açıktı. Baş karakteri şimdiden iştahını kaybetmişti ve o, adamın akrabalarını tanıtıyor, vasiyetini tasarlıyordu. Güzel karısının ona et suyuna çorba sunduğu paragrafları tekrar gözden geçirdi ve bunu yaparken acıktığını fark etti. Ayağa kalktığında her yeri tutulmuştu ve tatmin olmuş hissediyordu. Titreyen çalının ötesindeki yola yansıyan sabaha baktı ve uyku zamanının gelip geçtiğini fark etti. Su ısıtıcısını çalıştırıp buzdolabının iç tarafındaki pastayı alarak gerindi, adamın uzun ve ıstıraplı ölümüne hazırlandığını biliyordu.

Ayrılık Hediyesi

Gün ışığı tuvalet masasının ayağına ulaştığında uyanıyor ve tekrar bavula göz atıyorsun. New York'ta hava sıcak ama kışın ayaza çekebilir. İspenç horozları bütün sabah öttü. Özleyeceğin bir şey değil. Giyinmek, elini yüzünü yıkamak, ayakkabılarını cilalamak zorundasın. Çiy dışarıda, tarlalarda, boş, beyaz bir sayfa misali uzanıyor. Birazdan güneş hepsini alıp götürecek. Ot biçip kurutmak için güzel bir gün.

Annen yatak odasında eşyaları oynatıyor, kapıları açıp kapıyor. Sen gidince ne yapacağını merak ediyorsun. Bir parçan umursamıyor. Kapıdan sesleniyor.

"Haşlanmış yumurta yer misin?"

"Hayır, sağ ol anne."

"Bir şey yiyecek misin?"

"Belki sonra."

"Bir tane koyuyorum sana."

Aşağıda su, su ısıtıcısına dökülüyor, mandal aşağı iniyor. Köpeklerin içeri daldığını, panjurların kıvrıldığını duyuyorsun. Bu evi hep yazları tercih etmişsindir: Mutfaktaki serinlik, açık arka kapı, kopkoyu şebboyların yağmurdan sonraki kokusu.

Banyoda dişlerini fırçalıyorsun. Aynadaki vidalar paslanmış ve cam da boz bulanık. Kendine bakıyorsun ve Bitirme Sertifikası'ndan kaldığını biliyorsun. Son sınav tarihtendi ve tarihlerde beynin durdu. Savaş yöntemlerini, kralları karıştırdın. İngilizce daha kötüydü. Dansçı ve dansla ilgili o cümleyi açıklamaya çalıştın.

Yatak odasına geri gidip pasaportu çıkarıyorsun. Fotoğrafta tuhaf, şaşkın görünüyorsun. Bilet, Kennedy Havaalanı'na 12:25'te, hemen hemen evden çıktığın saatte varacağını söylüyor. Odaya son bir bakış atıyorsun: Duvarlar sarı güllü kağıtla kaplanmış, yüksek tavan arduvazın koptuğu yerde lekeli, radyatörün kablosu yatağın altından kuyruk gibi sallanmakta. Burası onceden merdivenlerin bitiminde açık bir odaydı, ama Eugene bütün bunlara bir son verdi, marangozları getirdi ve bu bölmeyi inşa ettirdi, kapı taktırdı. Sana anahtarı verişini hatırlıyorsun, bunun o sırada senin için ne kadar önemli olduğunu.

Annen aşağıda gaz fırınının başında duruyor, tencerenin kaynamasını bekliyor. Kapıda durup dışarı bakıyorsun. Günlerdir yağmur yağmamış; avludan fışkıran su öyle az buz bir sızıntı değil. Komşu tarlalardan saman kokusu geliyor. Çiy kalkar kalkmaz Rudd biraderler otlaklara çıkıp onları tırmıklayacak, hazır mevsim devam ederken saklayacaklar. Yabalarla balya makinesinin geride bıraktıklarını toplayacaklar. Bayan Rudd termosu, salatayı ortaya çıkaracak. Balyalara yaslanacak ve karınlarını doyuracaklar. Kahkahalar hıyabana yükselecek, suyun üstünde bir kuş şakıması gibi berrak.

"Güzel bir gün daha." Konuşma ihtiyacı hissediyorsun.

Annenin gırtlağından hayvansı bir ses çıkıyor. Dönüp ona bakıyorsun. Elinin tersiyle gözlerini siliyor. Gözyaşlarının akmasına izin vermemişti hiç.

"Eugene kalktı mı?" diyor.

"Bilmiyorum. Duymadım."

"Gidip uyandırayım."

Saat altıya geliyor. Gitmene daha bir saat var. Tencere kaynıyor, altını kısmaya gidiyorsun. İçinde üç yumurta birbirine çarpmakta. Biri çatlamış, beyaz bir kurdele suda dalgalanıyor. Gazı kısıyorsun. Sen rafadan sevmezsin.

Eugene pazar giysilerine bürünmüş, aşağı iniyor. Yorgun görünüyor. Her zaman nasılsa az çok öyle görünüyor.

"Ee kardeşim," diyor. "Hazır mısın?"

"Hıı."

"Biletin falan her şeyin tamam mı?"

"Tamam."

Annen fincanlarla tabakları çıkarıyor, bir somun ekmeğin çeyreğini dilimliyor. Bıçak eski, dişleri yer yer yıpranmış. Ekmeği yiyor, çayı içiyor ve Amerikalıların kahvaltıda ne yediklerini merak ediyorsun. Eugene yumurtasının tepesini kesiyor, ekmeği yağlıyor, onu köpeklerle paylaşıyor. Kimse bir şey demiyor. Saat altıyı vurunca Eugene kasketine davranıyor.

"Avluda onarmam gereken bir iki şey var," diyor. "Uzun sürmez."

"Sorun yok."

"Zamanında çıkman lazım," diyor annen. "Ya lastik delinirse?"

Kirli bulaşıklarınızı bulaşıklığa yerleştiriyorsun. Annene söyleyecek hiçbir şeyin yok. Başlarsan yanlış şeyleri söylersin ve o şekilde bitsin istemezsin. Üst kata çıkıyorsun, ama tekrar odaya gitmemeyi tercih ediyorsun. Sahanlıkta duruyorsun. Mutfakta konuşmaya başlıyorlar, ama ne dediklerini duymuyorsun. Bir serçe aniden pencere pervazına çullanıyor ve kendi yansımasını gagalıyor; gagası cama vuruyor. Daha fazla izleyemeyinceye kadar bakıyorsun ona ve uçup gidiyor.

*

Annen büyük bir aile istemiyordu. Bazen, gözü kararınca, seni bir kovaya sokup boğacağını söylerdi sana. Çocuk aklınla yaka paça Slaney Nehri'nin kıyısına götürüldüğünü, bir kovaya konduğunu, kovanın kıyıdan savrulduğunu ve batmadan önce bir süre suda durduğunu hayal ederdin. Büyüdükçe bunun sadece lafın gelişi söylendiğini anladın ve o zaman bunun korkunç bir söz olduğunu düşündün. Bazen insanlar berbat şeyler söylediler.

Ablan İrlanda'daki en iyi yatıla okula gönderildi ve öğretmen oldu. Eugene okulda başarılıydı ama on dördüne basınca baban onu tarlada çalışması için okuldan aldı. Fotoğraflarda en büyükler iki dirhem bir çekirdek: Saten kurdeleler ve kısa pantolonlar, gözlerinde kör eden bir güneş. Diğerleri hayatın doğal akışıyla öylece geldi; doyurulup donatıldılar, yatılı okullara gönderildiler. Bazen resmi tatiller için hafta sonları döndüler. Hediyeler ve çarçabuk solup giden iyimserliği getirdiler. Her şeyi, var oluşu hatırladıklarını görebiliyordun, babanın gölgesi zemine vurduğunda kaskatı kesildiklerini de... Uzaklaşmak için sabırsızlanır, ayrılırken iyileştiklerini hissederlerdi.

Senin yatılı okul sıran hiç gelmedi. O zamana kadar baban kızların eğitilmesini anlamsız bulmaya başlamıştı; çekip gidiyordunuz ve eğitiminizin ekmeğini bir başka adam yiyordu. Gündüz okuluna gönderilirsen eve, bahçeye yardımın dokunabilirdi. Baban öteki odaya geçmişti ama annen onun doğum gününde babanla seks yapardı. Odasına giderdi ve orada yaparlardı. Asla uzun sürmezdi ve hiç ses çıkarmazlardı, ama bilirdin. Ve sonra o da bitti ve onun yerine sen gönderildin, babanla yatmaya. Ayda bir gibi ve her zaman Eugene dışarıdayken olurdu.

Başta isteyerek gittin; geceliğinle sahanlığı geçer, başını koluna koyardın. Seninle oynar, seni överdi, sana kafanın çalıştığını söylerdi, en zeki çocuk olduğunu... Sonra korkunç el, geceliği kaldırmak için giysilerin altına uzanır, süt sağmaktan güçlenmiş parmaklar seni bulurdu. Kudurmuş el kendine saldırırdı, ta ki inleyene dek ve sonra senden bezi uzatmanı ister, istiyorsan gidebileceğini söylerdi. Sonundaki mecburi öpücük, kirli sakal ve nefesteki sigara kokusu. Bazen sana da bir sigara verirdi ve onun yanına uzanarak sigara içebilir, başka biriymişsin gibi davranabilirdin. Bitince banyoya gider ve yıkanırdın, kendine bunun hiçbir anlamı olmadığını söyler, suyun sıcak olmasını ümit ederdin.

Şimdi sahanlıkta dikilmiş, mutluluğu hatırlamaya çalışıyorsun; güzel bir günü, akşamı, tatlı bir sözü. Ayrılığı zorlaştırmak için neşeli bir şey aramak mümkün görünüyor, ama aklına hiçbir şey gelmiyor. Onun yerine seterin bir sürü enik yavruladığı zamanı hatırlıyorsun. Annenin seni onun odasına göndermeye başlamasıyla aşağı yukarı aynı zamandı. Annen su evinde teknenin üzerine eğildi ve çuvalı suyun içinde tuttu, iniltiler kesilene ve çuval kıpırtısız kalana kadar. Yavruları boğduğu o gün başını çevirip sana baktı ve gülümsedi.

*

Eugene yukarı çıkıyor ve seni orada dikilirken buluyor.

"Önemli değil," diyor. "Hiç oralı olma."

"Önemli olmayan ne?"

Omuz silkip babanla paylaştığı odaya giriyor. Bavulunu alt kata sürüklüyorsun. Annen bulaşıkları yıkamamış. Orada, kapıda bir şişe kutsal suyla duruyor. Bu suyun birazını üstüne serpiyor. Bir kısmı gözüne kaçıyor. Eugene arabanın anahtarlarıyla aşağı iniyor.

"Babam seninle konuşmak istiyor."

"Kalkmıyor mu?"

"Hayır. Senin yukarı çıkman lazım."

"Hadi git," diyor annen. "Elin boş dönme."

Tekrar merdivenlerden çıkıyor, odasının önünde duruyorsun. Kanama başladığından beri, on iki yaşından beri bu kapıdan içeri girmedin. Kapıyı açıyorsun. İçerisi loş, perdelerin etrafında yaz güneşinin çizgileri... O eski sigara dumanı ve ayak kokusu var. Yatağın dibindeki ayakkabılarıyla çoraplarına bakıyorsun. Miden bulanıyor. Fanilasıyla doğruluyor; celebin gözleri her şeyi kavrıyor, ölçüp biçiyor.

"Amerika'ya gidiyorsun demek," diyor.

Öyle yapacağını söylüyorsun.

"Çok kurnazsın, değil mi?" Çarşafı karnının üzerine katlıyor. "Orası sıcak mı olacakmış?"

Öyle olacağını söylüyorsun.

"Orada seni karşılayacak biri olacak mı?"

"Evet." Onunla hemfikir ol. Stratejin buydu, her zaman.

"O zaman tamam."

Cüzdanını çıkarmasını ya da getirmen için sana nerede olduğunu söylemesini bekliyorsun. Buna karşılık o elini uzatıyor. Ona dokunmak istemiyorsun, ama belki de para avucunda. Çaresizlik içinde sen de elini uzatıyorsun ve elini sıkıyor. Seni kendine çekiyor. Seni öpmek istiyor. Gülümsediğini anlaman için ona bakmana gerek yok. Elini çekiyor, arkanı dönüp odadan çıkıyorsun ama seni geri çağırıyor. Onun tarzı böyle. Şimdi sana parayı verecek çünkü senin ondan hiçbir şey alamayacağını düşündüğünü biliyor.

"Bir şey daha var," diyor. "Eugene'e söyle, otların hava kararmadan biçilmesini istiyorum."

Dışarı çıkıyor ve kapıyı kapatıyorsun. Banyoda elini yüzünü yıkıyor, bir kez daha kendini topluyorsun.

"Sana para vermiştir umarım?" diyor annen.

"Verdi," diyorsun.

"Ne kadar verdi?"

"Yüz pound."

"Üzüldü tabii," diyor. "Kendi kızı, en küçüğü hem de... Ve yataktan bile çıkmıyor, sense Amerika'ya gidiyorken. Ne kalbi kara bir piçle evlenmişim ben!"

"Hazır mısın?" diyor Eugene. "Yola çıksak iyi olacak."

Kollarını annene doluyorsun. Nedenini bilmiyorsun. Bunu yapınca değişiyor. Kollarının arasında yumuşadığını hissedebiliyorsun.

"Varınca haber veririm anne."

"Ver ver," diyor.

"Ben verinceye kadar akşam olmuş olacak."

"Biliyorum," diyor. "Yolculuk uzun."

Eugene bavulu alıyor, peşinden dışarı çıkıyorsun. Kiraz ağaçları eğiliyor. *Rüzgâr ne kadar güçlü eserse, ağaç o kadar güçlenir.* Çoban köpekleri seni takip ediyor. Yürüyor, çiçek tarhlarını, armut ağaçlarını geçerek arabaya doğru gidiyorsun. Cortina kestane ağacının altına park edilmiş. Dizel deponun yanındaki yaban nanesinin kokusunu alabiliyorsun. Eugene motoru çalıştırıyor ve biraz espri yapmaya çalışıyor, hıyabana sürüyor. Tekrar el çantana, biletine, pasaportuna bakıyorsun. Oraya varacaksın, diyorsun kendi kendine. Seni karşılayacaklar.

Eugene kapılara gelmeden önce hıyabanda duruyor.

"Babam sana hiçbir şey vermedi tabii, değil mi?"

"Ne?"

"Vermediğini biliyorum. Söylemesen de belli oluyor."

"Fark etmez."

"Yanımda bir tek yirmi poundluk kağıt para var. Sana sonra para gönderebilirim."

"Sorun değil."

"Sence parayı postayla göndermek güvenli midir?"

Şaşırtıcı, aptalca bir soru. Kapılara bakıyorsun, ötesindeki koruluğa...

"Güvenli midir?"

"Hı."

"Evet," diyorsun, öyle olduğunu düşünüyorsun.

İnip kapıları açıyorsun. Kapıdan geçiyor, durup seni bekliyor. Sen teli takarken kısrak yavrusu tarlanın ucuna doğru tırıs gidiyor, çite yükleniyor ve kişniyor. Bir ayağı beyaz, kestane kızılı bir at. Biletini almak için onu sattın, ama yarına kadar teslim alınmayacak. Anlaşma böyleydi. Onu izliyor ve arkanı dönüyorsun ama geriye bakmamak imkânsız. Gözlerin çakıl yolu, raylar arasındaki yeşil şeridi takip ediyor, oradan Protestanların zamanından kalma granit posta kutusuna çıkıyor, onu geçip seni son kez görmek için dışarı çıkmış annene atlıyor. Sana ürkekçe el sallıyor ve onu orada kocasıyla terk ettiğin için seni hiç affedecek mi diye merak ediyorsun.

Hıyabanın aşağısında Ruddlar çoktan otlaktalar. Bir şey çalışmaya başlamış gibi bir motor sesi var, neşeli bir kahkaha patlaması... Eskiden Köy Okulu otobüsüne bindiğin Barna Cross'u geçiyorsunuz. Son zamanlarda okula gitme zahmetine neredeyse hiç girmedin. Sadece bütün gün koruda, ağaçların altında otururdun ya da yağmur yağıyorsa bir saman deposu bulurdun. Bazen ablalarının bıraktığı kitapları okurdun. Bazen uyuyakalırdın. Bir keresinde bir adam kendi saman deposuna geldi ve seni orada buldu. Gözlerini kapalı tutmaya devam ettin. Uzun bir süre orada durdu ve sonra çekip gitti.

"Bilmen gereken bir şey var," diyor Eugene.

"Ya?"

"Ben gidiyorum."

"Nasıl yani?"

"Araziyi bırakıyorum. Onların olsun."

"Ne?"

"Onlar ölene kadar orada onlarla yaşadığımı hayal edebiliyor musun? Oraya bir kadın getirdiğimi düşünebiliyor musun? Hangi kadın buna katlanır? Kendime ait bir hayatım olamaz burada."

"Peki ya bunca zaman yaptığın iş?"

"Hiçbiri umurumda değil," diyor. "Hepsi bitti."

"Nereye gideceksin?"

"Bilmiyorum. Bir yer kiralarım."

"Nereyi?"

"Daha bilmiyorum. Senin gitmeni bekliyordum. Gerisini pek düşünmedim."

"Benim için kalmadın ya?"

Arabayı yavaşlatıyor ve şöyle bir bakıyor. "Senin için kaldım," diyor. "Ama pek bir işe yaramadım, değil mi kardeşim?"

İlk kez biri bundan bahsediyor. Bu, dile getirilince korkunç bir şey gibi geliyor.

"Sürekli orada olamazdın."

"Evet," diyor. "Sanırım olamazdım."

Baltinglass ve Blessington arasında yol rüzgârlı. Yolun bu kısmını hatırlıyorsun. İrlanda genelindeki bitirme sınavları için bu yoldan gelmiştin. Babanın Tallaght'ta yanında kalabildiği bir kız kardeşi vardı, harika turtalar yapan ve peş peşe sigara tüttürebilen, sert bir kadın. Bu yolun etrafını sazlık tarlalar, kalitesiz toprak sarmış, birkaç midilli otluyor. Çocukken buranın Batı İrlanda olduğunu sanıyordun. Yetişkinler bunu duyunca gülerlerdi. Ve şimdi birdenbire babanla ilgili iyi bir şey geliyor aklına. Sen odasına gitmeye başlamadan önceydi. Kasabaya gitmiş ve benzin için akaryakıt istasyonunda durmuştu. Pompalara bakan kız sen gelene kadar sınıftaki en zeki kız olduğunu, her konuda en iyi olduğunu söylemişti ona gidip. Kasabadan dönmüş, bunu tekrar etmişti, gururluydu; çünkü sen Protestan'ın kızından daha zekiydin.

Havaalanı yaklaşırken gökyüzünde uçaklar beliriyor. Eugene arabayı park ediyor ve kontuarı bulmana yardım ediyor. İkiniz de tam olarak ne yapmanız gerektiğini bilmiyorsunuz. Pasaportuna bakıyor, bavulunu alıyor ve nereye gideceğini söylüyorlar sana. Seni ürküten yürüyen merdivenlere biniyorsun. Eugene'in sana kahvaltı yedirmeye çalıştığı bir kafe var ama ne yemek yemeyi ne de orada durmayı, sana eşlik etmesini istemiyorsun.

Ağabeyin sana sarılıyor. Daha önce hiç böyle kucaklanmamıştın. Kirli sakalı yüzünü sıyırınca geri çekiliyorsun.

"Özür dilerim," diyor.

"Sorun yok."

"Güle güle kardeşim."

"Hoşça kal Eugene. Kendine iyi bak."

"New York'ta yankesicilere dikkat et."

Cevap veremiyorsun.

"Yaz," diye ekliyor hemen. "Yazmayı unutma."

"Unutmam. Merak etme."

Bir kuyruğa girip yabancıları takip ediyor, onu ardında bırakıyorsun. Kahvaltı için geri dönmeyecek, zamanı yok. Mesajı iletmek zorunda değildin. Gaza basacağını, öğleden önce evde olacağını ve otları hava kararmadan çok önce biçeceğini biliyorsun. Ondan sonra budanacak mısırlar var. Kışlık arpa çoktan dönüyor. Eylül daha fazla iş getirecek, toprağa karşı eski vazifeler... Temizlenecek barınaklar, kontrol edilecek sığırlar; serpilecek kireç, gübre... Onun tarlaları asla bırakamayacağını biliyorsun.

Bir yabancı el çantanı istiyor ve çantayı ona veriyorsun. Kapısı olmayan bir çerçeveden geçiyorsun, el çantan sana geri veriliyor. Öteki tarafta ışıklar parlak. Havada parfüm, kavrulmuş kahve çekirdeği ve pahalı şeylerin kokusu var. Bronzlaştırıcı krem şişelerini, bir raf koyu renk güneş gözlüğünü seçiyor gözlerin. Her şey puslanıyor ama gitmeye devam ediyorsun çünkü tişörtleri ve duty-free'yi geçip kapıya ulaşmak zorundasın. Ortalıkta neredeyse kimse yok ama kapıyı bulunca burası olduğunu anlıyorsun. Başka bir kapıya bakınıyorsun, bir kadın bedeninin bir kısmını fark ediyorsun. Onu ittiriyorsun ve açılıyor. Parlak lavaboları, aynaları geçiyorsun. Biri iyi olup olmadığını soruyor–*ne aptalca bir soru*–ama ağlamıyorsun, ta ki başka bir kapıyı açıp kapayana kadar, ta ki kendini sağ salim kabinine kilitleyene kadar.

Mavi Tarlalardan Yürü

Daha önce, kadınlar çiçeklerle geldiler, her biri diğerinden kırmızı. Bekledikleri şapele ağır kokuları sinmişti. Orgcu bir kez daha ağır ağır Bach toccata çaldı, ama sıraların arasına bir şüphenin gerilimi yayılıyordu. Sabah güneşinin eğik çizgisi, vaftiz kurnasının granit sırtını çoktan geçmiş, kurnanın içine kaymıştı. Rahip başını kaldırdı, yeşil ipekler içindeki nedimelerin çıt çıkarmadan dikildikleri açık kapılara baktı. Onların ardında cansız bir bulut, nisan göğünü bölüyordu. John Lawlor, yegâne çocuğuyla basamaklardan çıkıp kızının elini damada vermeden önce bulut parçalanmış ve sürüklenmeye başlamıştı.

Rahip, saate aldırmadan gelenleri içtenlikle karşıladı ve törene devam etti. Bazı kelimelerde takıldığı bir an oldu, ama çok geçmeden yeminler edildi ve Jackson sade, altın yüzüğü kızın parmağına taktı. Kilisenin giyinme odasında rahip, gelinin elinin ağır dolma kalemi alırken nasıl da titrediğini, koyu mürekkebin kayıt defterine nasıl da tereddütle aktığını düşündü; oysa Jackson imzasını cesur vuruşlarla, açık seçik atmıştı.

Şimdi rahip dışarıda duruyor ve şapelin önünde uzanan topraklara bakıyor. Taptaze bir gün, aydınlık ve rüzgârlı. Konfetiler mezar taşlarına, kaldırıma, oradan mezarlık yoluna uçuşmuş. Porsuk ağacında, tül duvağın bir parçası titreşiyor. Uzanıp daldan alıyor onu. Eline kaskatı geliyor, kumaş değilmiş gibi, bir tuhaf. Artık üstünü değiştirip köy yoluna çıkmak, çit basamağından atlamak ve nehirden aşağı yürümek istiyor. Orada, tarlalar arasındaki sazlık arazide, yaban ördekleri onu görün-

ce kaçışacaktı. Daha da uzakta, nehrin kıyısında sakinleşebilirdi ama anahtarı şapel kapısının kilidinde çevirir çevirmez görevinin onu beklediği sokakla yüz yüze geliyor.

Bugün köydeki pek çok dükkân kapalı: Ovulup temizlenmiş çelik tablalar kasabın penceresinde bomboş duruyor; tuhafiyecinin camındaki perdeler tamamen çekilmiş. Sadece gazete bayiinin kapısı açık, makas tutan bir kız dünün gazetesinin başlıklarını kesiyor. Rahip sokağı geçiyor ve caddeden yukarıya, otele yürüyor. Burası bir zamanlar Protestanların arazisiydi. Ağaçlar her iki yanda göğe yükseliyor ve rüzgâr burada tuhaf biçimde insansı. Yumuşacık bir söz, söğütleri tarayıp geçiyor. Karaağaçlar tek bir nefeste eğiliyor. Bu yerle ilgili bir şeyler Antik dönemi akla getiriyor: tazıyı, mızrağı, çıkrığı. Tarihten haz alıyor. Yakın geçmişte olanlar ise bambaşka bir mesele ve hatırlaması acı veriyor.

Gelin ve damat akrabalarıyla birlikte çimenlikte toplanıyorlar. Sert rüzgârda uçuşan uzun gece elbiseleri içinde nedimeler sağdıcın söylediği bir şeye gülüyorlar şimdi. Fotoğrafçı önde; onlara nerede ve nasıl duracaklarını söylüyor. Rahip, kırmızı halıdan geçiyor ve damadın elini bir kez daha sıkmak için uzanıyor. Damat, alelade mavi gözleri olan tıknaz bir adam ve bedenen epey güçlü.

"Hayırlı olsun," diyor rahip. "Umarım çok mutlu olursunuz."

"Teşekkür ederim Peder. Siz de araya girip bizimle fotoğraf çektirseniz ya?" diyor, onu gelinin yanına alarak.

Gelin, çilli omuzlarını açıkta bırakan bu elbiseyle çok güzel. Göğsünden uzun bir sıra inci sarkıyor. Rahip ona dokunmadan araya giriyor ve kızın parlak kırmızı saçlarının ayrıldığı yerde oluşmuş beyaz çizgiye bakıyor. Kız sakin görünüyor, ama elindeki buket titremekte.

"Üşümüşsün," diyor.

"Üşümedim."

"Üşümüşsündür."

"Üşümedim," diyor. "Hiçbir şey hissetmiyorum."

Kız nihayet ona bakıyor. Yeşil gözler buz gibi, hiçbir şey belli etmiyor.

"Buraya bakın lütfen!"

Rahip, fotoğrafçının başının üstünden bulutlara bakıyor. Bulutlar hızla hareket ediyor, güneşi karartıyor, doğal olarak çimenliğe gölge düşürüyor.

"Güzel! Öyle kalın." Bir düğmeye basılırken poz sabitleniyor, sonra gevşiyor. "Şimdi damadın ailesini alabilir miyiz? Damadın ailesinden herkes lütfen bir adım öne çıkabilir mi?"

Otelde, kalabalığın insanın içine işleyen hararetiyle, misafir seli var. Resepsiyona yakın bir kadın garson, kepçeyle kadehlere punç dolduruyor. Bir başkası keskin bir bıçakla ayakta, tütsülenmiş uzun bir somonu dilimliyor. Misafirler sıraya giriyor; çatallara, kapariye, limon dilimlerine uzanıyorlar. Dört bir yanlarında çiçekler var. Rahip daha önce böyle çiçekler görmemiş hiç: kocaman açmış lâleler, mavi sümbüller, bas bas bağıran kuzgunkılıçları. Kristal bir sürahi dolusu gülün yanında durup kokusunu içine çekiyor. Üstüne bir içki içme ihtiyacı çöküyor ve bara dönüyor.

"Merhaba Peder," diyor, çok renkli bir elbise giymiş, iri yarı bir kadın olan Bayan Dunne. "Hoş bir tören oldu. Kısa ve öz tuttunuz."

"O, işin kolay kısmıydı Bayan Dunne. Umarım bundan sonra mutlu olurlar."

"Bunu ancak zaman gösterir," diyor. "Dereyi görmeden paçayı sıvamayın."

Rahip gülümsüyor. "Bir içki alır mısınız?"

"Hayır," diyor. "Ağzıma koymam." Kollarını kavuşturuyor.

"Hiç mi?"

"Evet. Hiç. Nedenini bilmiyorsanız akşama kadar kalın da görün."

"Soda alır mısınız?"

"Almayayım," diyor. "Akşam yemeğini bekliyorum."

Rahip, kadının orada tek başına durmaktan mutlu olduğunu fark ediyor. Bara gidip sıcak viski sipariş ediyor. Kadın barmen içini çekiyor ve su ısıtıcısını çalıştırıyor, bir dilim limon kesip içine karanfilleri sıkıştırıyor, boş bir bardağa bir kaşık atıyor. Rahip, kalabalığa bakıyor ve birinin aşağı inmesini bekliyor. Onunla konuşanlar çoğunlukla kadın. Burada konuşmak isteyen insanlar var. Ona para borcu olan insanlar da orada.

Bayan Jackson, damadın annesi, soğuk sokaktan otele giriyor. Leylak rengi elbisesi, kızarmış tenine gitmemiş. Şapkasını çıkarıyor, nereye koyacağını bilemediğinden tekrar takıyor.

"Benim gibi yaşını başını almış bir kadın," diyor, "bununla nereye gidiyorsa..."

Önceden sevdiği, ama artık sıkıldığı o eski oyun: Kendilerini kötülerler ki rahip onları pohpohlayabilsin. Her zaman iltifat peşindeler.

"Daha neler," diyor. "Harika görünüyorsunuz."

"Tanrı yardımcımız olsun Peder, ama bilmediğiniz çok şey var," diyor gururdan dikleşip boyu üç santim uzayan Bayan Jackson.

"Rahip olunca farklı oluyor tabii," diyor onun yeğeni olan kadın. "Normalde erkekler asla böyle söylemezler." Mekânı inceliyor, ortamdaki erkekleri beğenmediği belli.

Bayan Jackson bu yorumu geçiştiriyor. "Eh, en azından birini evlendirdik. Şimdi geriye sadece bir tane kaldı, ama Tanrı biliyor ya, o oğlan başıma kalacak."

"Evlenmeyecek mi sizce?"

"Kim alsın onu? Musibetin teki. Ya hep iş ya hep eğlence. Arası yok."

"Bir içki alır mısınız Bayan Jackson?"

"Yok," diyor. "Tanrı'nın izniyle gideyim de şu akşam yemeğinin icabına bakayım."

Cemaatten olmayan genç bir kadın bara yaslanıp sipariş vermeye çalışıyor. Bardağına bakan berberin üzerine eğiliyor.

"O bardağın yarısı dolu mu, yoksa yarısı boş mu; ne diyorsunuz Peder?"

"Nasıl isterseniz öyle olsun," diyor rahip.

"Eh, kaç tane içtiniz bilmiyorum ama," diyor kadın, "Bardak yarı dolu olmasa yarı boş da olamaz değil mi?"

Berber kaşlarını çatıyor ve sonra ne kast ettiğini anlıyor.

"Kadınlar," diyor başını sallayarak. "Kadınların her şeye bir cevabı var."

Bir çiçekçi kız, bir iki çocuğu peşinden sürükleyerek hızla geçiyor. Sıcak viski rahibi yatıştırıyor, aklına gençliğindeki kış gecelerini getiriyor. Noel'i ve annesini, annesinin nasıl da pudingin içine siyah bira koyup ona karıştırttığını, dilek tutturduğunu düşünmeye başlıyor. Onu zorlamadan rahipliğe teşvik etmişti. Bir keresinde, küçük bir rahip yardımcısıyken, kilisedeki giyinme odasında durmuş ve elini cübbenin, tüniğin üzerinde gezdirmişti. Kış güneşi, vitraylı üst pencereyi renklendiriyordu ve şapelde koro "Ne Yücesin Sen"i çalışıyordu. O an önünde bir yolun açıldığını hissetmişti, ama burada böyle şeyler üzerine düşünecek vakit yok. Lawlor, gelinin babası, gergince araya giriyor ve elini sımsıkı tutuyor. Rahip, avucunda parayı hissediyor.

"Verdiğimiz zahmet için," diyor Lawlor sessizce.

"Sağ olun," diyerek kabul ediyor rahip. "Benim için zevkti."

Lawlor, Carlow yolu üzerinde seksen bir hektarlık arazisi olan bir dul. İpek kravat mükemmel bağlanmış; üstündeki şerit, takım elbisedeki incecik koyu kırmızı çizgileri ortaya çıkarıyor. Zevk sahibi, sevilen bir adam olarak tanınıyor. Başını eğmiş, başka bir adamın söylediklerini dinleyen damadının durduğu bara bakıyor.

"Sizce kardeşi ayakta durmayı becerebilecek mi?" diye soruyor Lawlor.

"Akşam yemeği birazdan verilmeyecek mi?" diyor rahip.

"Öyle bir ayarladık ki sağda solda gezinmeye vakit kalmayacak. Bizi her an çağırabilirler." Susuyor ve yine damada gözleri-

ni dikiyor. "Bir kadın kararını verdi mi, ona karşı çıkamıyorsunuz. En iyisi hiç karışmamak."

"Su akar yolunu bulur," diye teselli ediyor rahip.

"Bazen," diyor, başını öne eğip büyük, cilalı ayakkabısının ucuyla bar taburesine dokunarak. "Kenara çekilmek ve akıllarına koyduklarını yapmalarına, kendi hatalarını yapmalarına izin vermek zorundasınız. Zor olan bu. Ve o zorluğa dayanmazsanız başka sorunların ardı arkası kesilmez."

Punç dolduran kız, bir gongla bara giriyor. "Lütfen yerlerinize geçin! Hanımlar ve beyler! Akşam yemeği servis edilecek!"

Şaşkınlık ortama dalga dalga yayılıyor. Kadınlar el çantalarına uzanıyorlar. İçki içenler panikliyor ve bir tur daha söylüyorlar. Masaların yerleştirildiği dans salonuna doğru bir sızıntı süzüluyor.

"Bana bir ihtiyacınız olursa," diyor rahip, "nerede olduğumu biliyorsunuz."

"Umarım size uğramak zorunda kalmam," diyor Lawlor.

"Siz yine de uğrayın," diyor rahip. "Çoğu akşam evde oluyorum."

Erkekler tuvaletinde aynanın önünde duruyor, ellerini yıkıyor, saçlarını arkaya tarıyor. Saçları hızlı uzuyor, gözlerinin üstüne düşüyor; ama berbere son gittiğinde saçları kötü kesilmişti. Donal Jackson, sağdıç, içeri giriyor; duvara eğiliyor ve işiyor. Fayansa çarpan akıntı uzun ve sesli. Aletini yerleştirmeden arkaya dönüyor. Büyük bir alet bu; sağdıç onu kiralık pantolonun içine geri sokarken zorlanıyor.

"Sikik bir aksesuar işte Peder," diyor. "Az çok seninki gibi."

"Ağır ol!" diye bağırıyor, sifonu çekip kabinden çıkan Kennedy. "Buna gerek yok. Sen o şeyi göz önünden kaldırmaz mısın hiç!" Ama kısmen eğlenmekte. "Siz bu terbiyesize bakmayın Peder. Hiç oralı olmayın."

Rahip, kapıdan çıkarken ardından atılan kahkahaları duyuyor. Önceden–çok da önceden değil–onları duyamayacağı bir

yere gidene kadar beklerlerdi hiç değilse. Bara gitmek ve kendini bir kez daha toparlamak zorunda. Düğünler zordur. İçki su gibi akıp gider, konuşmalar yapılır ve o, orada olmak zorundadır. Bir adam, kızını daha genç bir adama kaptırır. Bir kadın, oğlunun kendini dengi olmayan bir kadının kollarına atmasını izler. Pek inanamadıkları bir şeydir bu. Masraf var, duygusallık var, geri dönüş yok. Ne zaman kalabalık önünde yeminler edilse insanlar ağlar.

Barda duruyor ve küçük bir Powers söylüyor. Kadın barmen içkiyi verirken ücretinin ödendiğini söylüyor. Rahip başını kaldırıp bakıyor. Barın uzak bir köşesinde, elinde yarım litrelik taze bir siyah bira tutan damat duruyor. Bardağını yukarı kaldırıyor ve gülümsüyor. Rahip, viskiyi kaldırıp bir yudum alıyor. Şu ana kadar Jackson'ın biliyor olabileceği aklına gelmemişti hiç.

Kalabalık, masaların artık hazır olduğu dans salonunu doldurmuş. Gümüş sofra takımlarının parıltısı, mum ışığı, cilalanmış ahşap zemin üzerinde sandalyelerin gıcırtısı var. Cemaatin yarısı burada, bundan böyle küçük bir düğün hoş kaçmaz. Baş masada, damadınki hariç bütün sandalyeler dolu. Neden orada onun için bir sandalye ayrılacağını düşünmüştü ki? İsmine bakınarak masaların arasında beceriksizce dolaşıyor. Bayan Dunne uzaktan işaret ediyor, sandalyesini gösteriyor. Akrabaların olduğu masaya oturtulmuş. Solunda gelinin amcası. Sağında damadın teyzesi.

"Bakıyorum sizi diğer günahkârlarla birlikte oturtmuşlar," diyor teyze.

Rahip karşılık vermiyor. Bir, iki dakika hava durumunu konuşuyor, sonra mönüye bakıyorlar. Yemekler altın yaldızlı harflerle basılmış ve iki seçenek sunmuşlar: Başlangıç olarak kremalı sebze çorbası ya da yarım avokado içinde yengeç eti. Sonra maydanoz soslu somon buğulama veya biberiyeli et suyunda kuzu.

Damadın teyzesi bunca tantanaya gerek görmüyor.

"Bir parça haşlanmış jambon neyimize yetmezdi? Anamızın karnından avokadoyla mı doğduk?" diyor takdir bekleyerek.

"Somonu nerede yakaladılar acaba?" diyor Sinnott. "Nehrin bana ait kısmında yakalamamışlardır umarım." Nadiren aidat ödeyen ve Jacksonların tepesinden koyun çaldığını itiraf etmiş sırım gibi bir adam.

Baş masadaki Lawlor, bir kadehe çın çın vurunca kalabalık susuyor. Personelden biri gelip mikrofonu rahibe veriyor. Rahip, kurulmuş gibi başlıyor.

"Ey Tanrım, Sen bizi kutsa. Bunlar Sen'in nimetlerin..."

Başlar öne eğiliyor. Ağlayan bir çocuk salondan çıkarılıyor. Amin der demez avokadolu servis tabakları ve çorba kâseleri beliriyor. Küçük yuvarlak ekmeklere tereyağı sürülüyor. Başlar inip kalkıyor. İki ellerinde de birer şişe bulunan kızlar, kırmızı ve beyaz şarap koyuyorlar. Fırında patates tabakları, sebzeler, et suyu dolu kayık tabaklar ortaya çıkarılıyor. Yemekler keyifle yeniyor ve ilk açlık dalgası yatıştırılana dek sessizlik hüküm sürüyor. Sonra konuşma başlıyor.

"Bir gram almıyorsunuz hiç Peder," diyor teyze. "Sormamda bir sakınca yoksa, kilonuzu nasıl koruyorsunuz?"

"Yürüyorum," diyor içini çekerek.

"Yürümek çok iyi diyorlar. Çok uzaklaşıyor musunuz?"

"Yol üzerinden mandıraya kadar gidiyorum, oradan da nehrin aşağısına," diyor. "Ne zaman müsait olsam yürürüm."

"O yolu biliyorum," diyor Bayan Dunne. "Çinli'ye gittiniz mi hiç Peder?"

"Hayır." Gülüyor. "Ne Çinlisi?"

"Eh, tanımamanız normal, adam Hıristiyan değil, ama iyileşmek için ona giden insanlar var."

"İyileşmek için mi?"

"Evet," diyor tuza uzanarak.

"Tam olarak nerede yaşıyor?"

"Redmondların aşağısında, karavanda. Saman deposunun arkası var ya? O yoldan aşağı indiyseniz orayı da biliyorsunuzdur."

"Adam mülteci, Çinli miymiş ne," diyor Jacksonlardan olan adam. "Taş ocağından Redmond onu işçi olarak tuttu ve şimdi orada maryaları güdüyor."

"Redmond şu ana kadar bir kuzu bile kaybetmediğini söylüyor," diyor Breen. "Doğruyu söylemek gerekirse, dediklerine göre iyi adammış, her şeyi her zaman bizim yaptığımız gibi yapmasa da."

"Köpek almayacakmış. Köpeklerden korkuyormuş," diyor tepede oturan Mike Brennan.

"O kahrolası çoban köpeğini de yemiştir büyük ihtimal," diyor Sinnott, fırında patateslerin sonuncusu için uzanırken.

"Tam olarak ne yapıyor?" diye soruyor rahip.

"Çobanlık yapıyor, söylemedim mi?" diyor Bayan Dunne.

"Yok. Demek istediğim, nasıl bir tedavi uyguluyor?"

"Tam bilmiyorum Peder. Tek bildiğim ona giden insanlar olduğu. Ona hiç gitmem ben. Bir derdim varsa, kırıkçı çıkıkçı Nail'e giderim."

"Sırtında ağrı varsa harika bir adam," diyor Breen.

"Ama bir tazının arkasında sıraya girebilirsin."

"Ya da siktiri boktan bir midillinin!" diyor Sinnott. "Topal bir benekli at yüzünden iki saat beklemek zorunda kaldım."

Kahkahalar atılıyor.

"Bir derdiniz varsa, aradığınız adam Çinli."

"Hepsi laf. Onun ne faydası dokunabilir ki? Tek kelime İngilizce bilmiyor. Ona derdini anlatmanın mümkünatı yok."

"Eh, seni derdini anlatmaktan hiçbir şey geri koyamaz yani!" Mike Brennan gülüyor.

"Elinle gösterebilirsin!" diyor Bayan Dunne.

"Donunu indirip ona mahallenin neresinden olduğunu söyleyebilir ve hayırlısı diyebilirsin," diyor Sinnot. "Tabii ki sarı benizlilerden: İt yiyip çay sıçıyor ya!"

"Ağır ol!" diyor Brennan kaşlarını çatarak. "Aramızda yakalık takmış bir adam var."

"Evet," diyor Sinnott homurdanarak. "Ve hepimiz biliyoruz ki beyaz yaka kolay kirlenir."

Kahkahalar kırılgan bir sessizliğe dönüşüyor. Breen öksürüyor. Teyze, çatalıyla bıçağını bir kez daha düzeltiyor.

"Lekelerden bayağı anlıyorsun," diyor Bayan Dunne, "ama pijamandaki her bir kırışığı beş kız kardeşin ütülüyor nedense."

Vaziyeti toparlamak adına incelikli bir çaba, ama Sinnott'ın sözü hâlâ için için yanıyor.

Rahip, kuzu etini kesiyor. Mike Brennan, bir adamın koltuk değnekleriyle ilerlediği salonun diğer ucuna bakıyor.

"Yeri gelmişken," diyor, "Donoghue'ye ne oldu?"

"Bu sabah bir düveden çifte yemiş," diyor Sinnott.

"Bu önce ellerini ısıtması için ona ders olsun. Doktora gitmiş mi?"

"Hayır, gitmez o."

"Götüremezsin," diyor Breen.

"Demek evde değnekleri vardı o zaman. Bir evde iki şeyi asla tutmayacaksın: Koltuk değnekleri ve bebek arabası."

"Tecrübe konuşuyor!" diye bağırıyor Bayan Dunne.

"Siz gülün bakalım, ama bundan doğru söz duyamazsınız. Mary sonuncuya hamileyken bebek arabasını avluya çıkarıp parafinle yaktım," diyor Brennan. "Eve gelince başımın etini yedi, ama bunu yapmanın zamanı gelmişti artık. Tabii tavuklar arabanın sepetine yumurtlamaya başladı."

"Sizde yedi tane var, değil mi; yoksa sekiz mi?" diyor teyze.

"Dokuz," diyor Brennan, ceplerinde sigara ararken. "Ve bütün bunlardan sonra cıgara için dışarı çıkmak zorunda olmak berbat bir şey değil mi?"

Ana yemek bittiğinden servis gerginliği azalıyor. Yemek tabaklarını almaya gelen kızlar artık daha rahat. Hiçbir şey kırılmamış. Kimse yemeksiz kalmamış. Tatlılar görünüyor: çilekli bademli turta, şerili pandispanya, krema. Tam hepsi kaşıklarını almış bir sonraki sohbete geçecekken, baş masadaki Donal Jackson

bardağına vurarak ayağa kalkıyor. Ayağa kalkar kalkmaz da sandalyesine geri düşüyor. Kalabalık susarak ona doğru dönüyor. Kulaklar dikilmiş. Bir kıkırtı salonda başıboş dolanıyor. Sağdıç tekrar ayağa kalkmaya çalışıyor. Bu sefer ayakta durmayı başarıyor, ama masaya yaslanmak zorunda; elleri masa örtüsünün üstünde hareketsiz.

"Herkese merhaba!" diye bağırıyor. "Merhaba."

Damat, piç ettiği lafı uzatmamasıyla ilgili bir şeyler mırıldanıyor. Sözleri istemeden mikrofondan duyuluyor.

"Herkese iyi günler!" diye haykırıyor sağdıç. "Umarım karınlarınızı doyurmuşsunuzdur."

Bu noktada duruyor, nasıl devam edeceği konusunda kararsız. Geline bakıyor. Ağabeyine bakıyor.

"Ağabeyim, burada oturan Kate'le flört etmeye başladığında, hepimiz hayatta böyle güzel bir manita yapamaz demiştik." Masa örtüsüne, kadehlere, gümüş tuzluk ve karabiberliğe bakıyor. "Şimdi başardığını gördüğümüze göre, hayıflanacak tek şey Kate'in bir kız kardeşinin olmaması!"

Masa örtüsünü ittiriyor ve tabaklar sarsılıyor. Bir kadeh kırmızı şarap, beyaz keten kumaşa damlayıp leke yapıyor.

Sinnott, rahibe gözünü dikip gülümsüyor, tekrar sağdıca bakıyor.

"Eğer bir kız kardeşi olsaydı araziyi paylaşabilirdik ve-"

Lawlor, çabucak mikrofonu elinden alıyor. Bunu bir beyefendi zarafetiyle yapıyor ve geldikleri için herkese en içten dilekleriyle teşekkür etmeye girişiyor. Biricik kızı iyi bir eş bulduğu için memnun olduğunu söylüyor. Onu iyi yetiştirmek için elinden geleni yaptığını ve her ne kadar orada olamasa da, kızının annesinin onlara yukarılardan baktığını ve hayır duasını verdiğini bildiğini söylüyor. Yemeği, şarabı, servisi övüyor. Sade tören için rahibe, buna şahitlik eden nedimelere ve damadın bütün yakınlarına teşekkür ediyor. Damadı aileye içtenlikle kabul ediyor ve damadın kızına hayatının geri kalanında iyi davrana-

cağını umuyor. Başka da hiçbir beklentisinin olmadığını söylüyor ve oturuyor.

Damat, katlanmış bir parça kağıdı açıyor, herkese tekrar teşekkür ediyor, sonra kayınpederinin konuşmasının bir benzerini tekrarlıyor. Gelin sessizce oturuyor, etrafı konuşma yapan tüm bu adamlar tarafından sarılmış. Kadın bir garson şampanyayla geliyor, ama o istemiyor. Kate eli kadehinin sapını okşayarak orada otururken rahip bir şey hatırlıyor. Yalnız kalmak istemesine neden olan berrak, dirilmiş bir hatıra bu.

Pasta belirince alkışlar yükseliyor. Gelin ve damat ayağa kalkıp bıçağı tutuyorlar. Bıçağın ağzı, en alt kata kadar gömülüyor ve o zorunlu fotoğraf çekiliyor. Hemen sonra pasta geri gidiyor, dilimlenmiş ve üstüne şeker serpilmiş olarak minik tabaklarda geri geliyor. Çay, kahve dolduruluyor. Bayan Lawlor bir peçete alıp el çantasına atıyor.

"Hatıra," diyor. "Şimdiye bir düzine almışımdır."

Rahibe yine mikrofon veriliyor. Ayağa kalkıyor ve kelimelerin hiçbirini hissetmeden yemek için şükran duası ediyor. Son zamanlarda dua ederken duaları cevapsız kalıyordu. Tanrı nerede, diye soruyordu. Tanrı ne, değildi sorusu. Tanrı'nın ne olduğunu bilmemesini kafaya takmıyor. İnancında bir azalma yok–tuhaf olan da bu ya–ama Tanrı'nın ona kendini göstermesini istiyor. Tek istediği bir işaret. Bazı akşamlar, kâhya kadın gidince ve perdeler pencereleri tamamen örtünce dizlerinin üstüne çöküp ona nasıl rahip olunacağını göstermesi için Tanrı'ya dua ediyor.

Herkesten pastalarını bitirmesi isteniyor ki masalar geri çekilebilsin, mekân dans için boşaltılsın. İnsanlar bara, tuvalete gitmek üzere dans salonunu terk ediyor, sigara içmek için birahane bahçesine çıkıyorlar. Rahip bu noktada gidebilirdi. Hâlâ güle güle dediğini hatırlayacak kadar ayık olanlara gidebilir ve ellerini sıkabilirdi. Evinde şöminenin yakılmaya hazır beklediğini biliyor. Tek yapması gereken eve gidip bir kibrit çakmak. Sonra

uyku onu çekerek götürür ve gün biter. Ama dans için kalmak zorunda. Dansı izlemek için kalacak, sonra gidecek.

Müzik yavaş bir valsle başlıyor: "Bu Dansı Hayatımın Sonuna Dek Sürdürebilir miyim?" Damat gelinini piste götürürken, kızın elbisesinin kuyruğu topuklu ayakkabısına takılıyor. Kızararak durup düzeltiyor. Duvağı çıkarmış; o yüzden boynu, inciler sayılmazsa, çırılçıplak ortada. Doğrulunca Jackson onu kollarına alıyor. Kendi isteğiyle gidiyormuş gibi kız. Işıklar, alyansındaki pırlantada oynaşıyor. Beyaz ayakkabılar, kocasının pistte izlediği yolu takip ediyor. Bir kez dönüyorlar ve bir kez daha ve sonra damadın erkek kardeşi baş nedimeyle ortaya çıkıyor. Ayakları üstünde kuş gibi hafif. Sağdıcın konuşma kabiliyeti yok belki, ama dans edebiliyor. Damadın yakın arkadaşı da kendi nedimesiyle peşlerinden gidiyor. Kendilerine, birbirlerine güvenemiyorlarmış gibi çekingenler. Üç valsten sonra müzik duruyor ve sağdıç ağabeyine gelinle dans edip edemeyeceğini soruyor. Damat ona bakıyor. Lawlor, dans pistinin kenarında duruyor, damatla göz göze gelmeye çalışıyor. Adamın buna karışmamakta zorluk çekeceğini fark ediyor rahip, her ne kadar karışmaması gerektiğini söylemişse de. Damat tereddüt ediyor, ama sonunda razı geliyor ve kısa süre sonra gelin ile baş nedime değiş tokuş ediliyor.

Müzik grubu tempoyu arttırıyor, quickstep'e geçiyor. Sağdıç, jive'a başlıyor. Yıllar önce bir tür jive yarışmasını kazanmıştı ve şimdi becerisini göstermeye kararlı. Kollarıyla bir kemer oluşturuyor ve gelin altından geçip arkasından çıkıyor, ama sağdıcın istediği kadar hızlı hareket etmiyor. Sağdıç gelini fırıldak gibi çevirmek için ittiriyor, ama onu fırlatmak üzere kendi de dönerken eli kızınkini yakalayamıyor, onun yerine inci kolyeyi yakalıyor ve sağdıç dönerken ip kopuyor.

İnci taneleri ipten çıkarken rahip donakalıyor. Cilalanmış zeminde zıplayışlarını izliyor. Bir inci tanesi süpürgeliğe çarpıyor, gerisingeri yuvarlanarak Bayan Dunne'ın uzattığı elinin yanın-

dan geçiyor. İnci, rahibin sandalyesine geri yuvarlanırken kadın bir rahatlama nidası koyveriyor. Rahip, elini aşağı uzatıp inci tanesini alıyor. Ellerinde sıcacık duruyor, onun sıcaklığıyla ısınmış. Bu, o günkü her şeyden daha çok tedirgin ediyor onu.

Rahip dans pistinden geçiyor. Gelin orada, elleri açık bekliyor. İnci tanesini eline koyunca, gelin gözlerinin içine bakıyor. Gözlerinde yaşlar var, ama bir tekinin bile düşmesine izin vermemek için gözünü kırpmayacak kadar gururlu. Gözünü kırpsaydı elinden tutup buralardan götürürdü onu. En azından kendine söylediği bu. Bir zamanlar kızın da istediği buydu, ama iki insan hayatın herhangi bir anında bir şeyi nadiren aynı anda ister. Bazen insan olmanın en zor yanı budur.

"Çok özür dilerim," diyor rahip.

Gelinin açık avuçlarına bakıyor, biriken inci tanelerine. Bakışlarını tekrar onun yüzüne çeviriyor. Lawlor gözlerini rahibe dikmiş, ama Breen geliyor ve bu anı bozuyor.

"Sende kaç tane var?" diyor Breen.

"Kaç tane mi?" diyor gelin başını sallayarak.

"Evet," diyor. "İpte kaç tane olduğunu biliyor musun?" Breen geline bakıyor ve yüzü değişiyor. "Ah be kızım, ağlama. Sadece bir kolye. Hemen tamir edilir."

Balo salonunun kapısında damat, sağdıcın yakasına yapışmış. Kocaman eli sıkılı, yüzü öfkeden bembeyaz olmuş.

"Manyak herif!" diye kükrüyor. "Bir gün olsun kendini kontrol edemez misin sen be!"

*

Tekrar caddede olmak, o korkunç müziği geride bırakmak güzel. Rüzgâr dinmiş, ağaçlar artık hareketsiz. Dalın üstünde, bir karga tetikte oturuyor. Sokağın aşağısında bir baca, gökyüzüne beyaz duman püskürtüyor. Gazete bayii kapısını kapatmış, ama bahis dükkânında TV ışığı hâlâ yanıp sönmekte. Rahip pencerede duruyor; içeride, elinde açık bir kitap, derin uykuya dalmış

bir kız görüyor. İçeri girip onu uyandırmak, boynunun tutulacağını söylemek isterdi, ama yürümeye devam edip rahip evine gidiyor. Ayağı çakıl taşlarına değer değmez anlıyor ki içeri giremez. Gerisingeri sokağın aşağısına dönüyor, akaryakıt istasyonunu geçip köy yoluna yöneliyor.

İşte, evlendi artık. Bir an için yeni şeylerin de mümkün olabieceğini hissediyor, sonra o an kayboluyor. Manastırın yüksek duvarlarını, ardından pazar yerinin borumsu çelik parmaklıklarını geçiyor. Artık kaldırım yok; sadece çıplak yol, ayaklarının altında saçak saçak ölü yapraklar. Yol yer yer kaygan ve rahip kendine nereye gittiğini gerçekten bilmediğini söylüyor. Jacksonların bahçe kapısını geçiyor; süt kutuları kasada bırakılmış. Ara sıra, bir tarladan ya da barınaktan bir hayvan bir böğürtü koyveriyor. Bu cemaatin sığırlarının çoğu bu gece beslenmeyecek. Hiçbir düşüncenin zihnine hakim olmasına fırsat vermeden yürüyor. İki üç kilometre sonra, yolun aşağısındaki nehrin rahatlatıcı sesini duyabiliyor.

Mandıraya varınca Hunter's Lane'den aşağı dönüyor. Blackstairs dağı burada arazinin üstünde yükseliyor; tarlalara tuhaf, mavi gölgeler düşürüyor. Avcılar buraya pazarları iniyorlar, ekmek şarap ayininden sonra. Ölü av kuşlarını evde bırakmışlar: sülünler, ördekler, bir kaz. Kâhya onları asmış, yolmuş, sofraya koymuştur. Her ne kadar yemeklerden, et suyundan haz almış olsa da Rahip bunu düşünmekten hoşlanmıyor.

Yol, bir zamanlar bir evin durduğu yerde son buluyor; evin yan duvarları sarmaşığa boğulmuş. Akçaağaçların yetiştiği sazlıklı yolda, suda bir çırpıntı, panik oluyor ve yaban ördekleri havalanıyor. Onların ardından salkımlar ürperiyor. Rahip, balıkçılı görmek için durup gökyüzüne bakıyor. Bu yola gelip de onu görmediği olmadı hiç. Onu tekrar görmek çok fazla şey istemek demek, ama birdenbire işte orada; kanatları yumuşak bir kıvrımla onu yavaş yavaş gökyüzüne taşıyor.

Durgun, kahverengi su, nehrin aşağısında akmaya devam ediyor. Sırf su orada durgun olduğu için her zamanki gibi derin bir huzur var. Öteki kıyıdaki ağaçların yansıması su yüzeyinde dalgalanıyor. Tek bir bulut gökyüzünde süzülüyor; öylesine solgun ve yersiz yurtsuz, başka bir günden kalma bir bulut gibi. Porsuk ağaçlarındaki duvak tülünü kaptığı aklına geliyor, elini cebine atıyor ve orada olduğunu hissediyor. Çıkarıp bırakıyor. Tül daha suya değmeden attığına pişman oluyor; bir şansı vardı, ama şimdi o şans yok oldu.

Kızın eve geldiği gece, meyve bahçesinde süt gibi bir sis vardı. Tüm Ruhlar Günü'ydü ve salonda, cayır cayır yanan ateşin karşısında tek başınaydı. O gün daha evvelden, hastanede genç bir adama son duasını okumuş, sonra akşam ayinini yönetmek için arabayla geri dönmüştü. Yalnız olmanın imkansızlığını hissettiği o gecelerden biriydi. Genç adamı düşünüyordu, kendisinin de hâlâ genç olduğunu. Şömine rafındaki saatin tik takları gürültülüydü. Ateşe daha fazla kömür attı, bir aşağı bir yukarı yürüdü. Kız, annesi için bir ayin kartı imzalatmaya gelmişti. Ondan içeri girmesini, onunla birlikte oturmasını rica etti. Kızın ayıp olmasın diye kaldığını hissediyordu. Asla ona dokunmak istememişti, ama kız gözlerini ateşe diktiğinde rahip, koyu kızıl saçların ayrıldığı saç diplerinde oluşmuş çizgiye baktı. Sadece saçlarındaki ateşin sıcaklığını hissetmek için elini uzatmıştı. Tek yapmak istediği buydu, ama o, hareketi yanlış anlamış ve rahibe uzanmıştı.

Her zaman gözden uzakta yerlerde buluşurlardı: Cahore ya da Blackwater'daki taşlık kumsalda, Avondale'in bilinen patikalarının ötesinde, koruda. Bir keresinde kumsalda Bayan Dunne'a rastladılar. Onlara doğru yürüyordu ve uzaklaşmak için çok geçti, ama tam karşılaşmak üzereyken kadın denize doğru döndü. Ne o gün ne de o günden sonra onları gördüğüne dair bir ipucu verdi.

Mevsimler geçip gitti ve tekrar kış geldi. Uzaklaştılar, kuzeye, Silent Valley'ye seyahat ettiler ve Newry kasabası yakınlarında ufak bir konukevinde kaldılar. O gece, akşam yemeğinden sonra, kız kadehinin sapını okşadı ve daha fazla katlanamayacağını söyledi ona. Rahipliği bırakmazsa, onunla bir daha bu şekilde görüşmeyecekti. Ertesi sabah eve dönüş yolu üstündeki bir açık hava müzesine uğradılar; Vikinglere ait bir avludan bahçe ve evden crannóg'lara geçerek, çağlar boyunca geriye gittiler ve Neolitik dönemden kalma bir mezarda turu bitirdiler. Orada, derme çatma, ahşap bir kayığın yarı yarıya battığı bir yapay bir gölün kıyısında durdular. Su yüzeyi, karahindiba tohumlarından kalın bir tabakayla örtülüydü. Soğuk bir rüzgâr sazların arasında tıslıyordu, ama onlar sessizdiler, bir daha hiçbir şeyin asla aynı olmayacağını bilerek donakalmışlardı.

O artık evli. Jackson, bu gece onu bir odaya götürecek ve elbisesini çıkaracak. Erkek kardeşin aleti, boyutu, onu pantolonun içine sokamayışı rahibin gözünün önünden gitmiyor hâlâ. Nehir kıyısına eğiliyor, birkaç uzun otun başını çekip koparıyor. Kasabaya geri dönüp yatağına girmeli, ama günün bitmesine izin vermeye gönlü yok. Onun yerine tam tersi yöne yürüyor, tarlalar arasındaki çit basamaklarından geçiyor. Arazi anızlı kaba topraktan, parlak buğday sürgünlerine dönüyor. Ne kuru bir kış geçirdiler. Ötede düzlük bir çayır var ve rahibin dört bir yanında koyunlar otluyor. Demek ki burası Redmond'ın arazisi. Yola bakıyor, büyük bir saman deposunun çatısını görüyor, deponun içinde bir karavan duruyor.

Onu görür görmez buraya bunun için gelmediğini söylüyor kendine. İstediği son şey yanında bir insan, ama ayakları o çayırdan kendiliğinden geçiyor gibi. Kuytu bir mekânda, kuş üzümü çalılarının ötesinde bir parça toprağa, koyunlar için teller ve ahşap çubuklarla düzgünce çit çekilmiş. Düzenli sıralar halinde delikler açılmış; tırmığın üzerine taze kil var. Gösterişsiz kereste kapıyı ittiğinde kapı gıcırdıyor. Rahip bir süreliğine orada,

bahçede duruyor, dinliyor. İçeriden hiç ses duymuyor ve evde kimsenin olmadığına güvenerek kapıyı çalıyor. Çalar çalmaz da gitmek üzere arkasını dönüyor, ama kapı açılıyor ve ayağında parmak arası terlik, üstünde bol bir eşofman takımı, Çinli orada beliriyor.

"Evet," diye gülümsüyor. "Gel."

Rahip geri çekiliyor. "İyi akşamlar."

"Evet," diyor Çinli.

Gelmemeliydi, ama şimdi adamın evine girmemek de ayıp olur. Karavanın içi ışıl ışıl: cilalanmış bir zemin; kalın, beyaz yorganlı bir döşek. Demlenmiş çayın keskin kokusu, bir su ısıtıcısından çıkan buhar var. Parlak bir lambaya gölgelik takılmış. Neredeyse her şey beyaz, kontrplak da boyanmış. Kenarları işlenmiş büyük bir minder ve açık bir kitap var.

Çinli, rahibin ayaklarına bakıyor. Kirli ayakkabılar burada hakaret sayılır. Rahip ayakkabılarını çıkarıp dışarıda bırakıyor, bunu yaparken de ayaklarının ağrıdığını fark ediyor. Bir tabure çekiliyor. Çinli eline çabuk. Kıvrak bir adam, yakışıklı; evinde özgürce hareket ediyor. Rahip, tertemiz pencere camından nehire bir göz atıyor, yeni bir kıskançlık yarasının daha açıldığını hissediyor.

"Evet," diyor Çinli. "Sende var dert."

"Bende mi?"

Çinli başını sallıyor.

"Benim bir derdim yok," diyor rahip.

Çinli gülüyor, bir derdi olan insanların böyle söylediklerini anlamış. Raftan bir bardak alıyor, bir teneke kutudan kurutulmuş yaprak çıkarıp bardağın içine ufalıyor, kaynamış su döküyor. Bardağı ağzına kadar dolduruyor, rahibe veriyor. Bardak neredeyse tutulamayacak kadar sıcak. Yapraklar başta yüzüyor, sonra yavaş yavaş çöküyor ve bardağın dibine yayılıyor. Tadı acı, üstelik dilini yakıyor. Çinli ona bakıyor. Gözleri kocaman açık, odaklanmış. Kollarını dirseğine kadar güzelce sıvıyor ve rahibe

uzanıp dokunuyor. Biri ona dokunmayalı üç sene olmuş ve bu yabancının ellerindeki şefkat ürkütücü. Neden şefkat, yaralanmaktan daha çok incitir insanı? Elleri kuru ve sıcak. Çenesine ulaşıp boğazını sardıklarında rahip zorlukla yutkunuyor ve duvardaki bir resime bakıyor. Resim kaymak taşından sade bir kâse ile gölgesini betimliyor.

"Evet." Çinli gidip döşeğe eliyle vuruyor.

"Ne?" diyor rahip.

"İyi," diyor Çinli. "Evet."

Rahip ceketini çıkarıyor ve döşeğe uzanıyor. Sırt üstü yatıyor, ama eller onu çeviriyor. Çorapları çıkarılıyor. Başparmaklar ayaklarına, topuklarına bastırıyor ve ayak tabanlarını iyice eziyor. Çinli bir şeyi kavramışçasına bir homurtu koyveriyor, rahibi yana çeviriyor ve onu ovmaya başlıyor. Ayak bileklerinden başlıyor ve sonsuz bir sabırla uyluğunun arkasına ilerliyor. Kaba etlerine gelince yumruğunu ete iyice gömüyor. Rahip bağırma isteği duyuyor, ama eller öteki bacağa geçerek bacaklarında ne varsa gövdesine ittiriyor, içindekiler bedeninin bir yanından öte yanına aktarılabilirmiş gibi. Rahip yavaş yavaş direncinin çöktüğünü hissediyor; iradesinin boyun eğdiğini gösteren o tanıdık, el üstünde tuttuğu his bu. Bırak adam vursun ona. Tuhaf bir his, ama yeni. Başını çeviriyor ve kaymak taşından kâseye bakıyor.

Lawlor'ın kızıyla geçirdiği zaman, parça parça aklına geliyor. Onu yakından tanımak ne kadar güzeldi. Kendini tanımanın, konuşmakla ilgili olmadığını söylemişti. Sohbet etmenin amacı, zaten bir dereceye kadar bildiğin şeyi ortaya çıkarmaktı. O, her sohbette görünmez bir kâsenin olduğuna inanıyordu. Konuşmak, makul kelimeleri kâseye koyma ve diğerlerini kâseden çıkarma sanatıydı. Güzel bir sohbette kendini olası en iyi şekilde keşfedebiliyordun ve sonunda kâse bir kez daha boşalıyordu. Bir adamın hem kendini tanıyıp hem de yalnız yaşayamayacağını söylemişti. Sevişmenin bedensel bilgiyle alakalı olmadığına inanıyordu. Fikirleri onu bazen sinirlendirirdi, ama kızın hak-

sız olduğunu asla kanıtlayamazdı. Salondaki o geceyi, pürüzsüz çilli kollarını anımsadı. Newry kasabasında yatağın kenarına oturup kopmuş düğmeyi rahibin gömleğine dikişini. Ertesi gün, son sabahlarında, pencere açık yatakta yatmışlardı ve rahip rüyasında esen rüzgârın kızın bedenindeki çilleri süpürdüğünü görmüştü. O sabah sonradan, kız başını çevirip ona bakınca rahipliği bırakamayacağını söylemişti.

Çinli şimdi rahibin ellerine geçti, rahibe elleri kesin kopacakmış gibi gelinceye kadar bileklerinden asılıyor. Başı kaldırılıyor, başıyla gittikçe genişleyen daireler çiziliyor. Dizler, başının her iki yanına çekiliyor. Çinli omurgasının dibinden, kuyruk sokumundan gövdesine doğru çeke çeke bir şeyler getiriyor. Kımıldamak istemeyen kaskatı bir şey var, ama ellerin umurunda değil. Rahip, daha kendini hazırlayamadan içinde bir şeylerin kıvrıldığını hissediyor–suyun başka bir dalgayı biçimlendirmek üzere kıvrılarak kıyıdan geriye çekilmesi gibi–ve o, parçalanarak ağzından dökülüyor: Onun ismi olan korkunç bir çığlık. Ve sonra bitiyor.

Ölçemediği bir zaman sonra yavaşça doğrulup odaya bir göz atıyor. Çinliye, kendi çıplak ayaklarına, yere bakıyor. Oda artık daha sıcak ve karnı acıkmış. Adam tekrar su ısıtıcısını dolduruyor, bir kibrit çakıyor, sanki bu her gün oluyormuş gibi.

"Teşekkür ederim," diyor rahip en sonunda. "Teşekkür ederim."

Çinli, bir fincan taze çayla yanına çömeliyor. İşte kendine ait temiz bir yerde, mutlu mesut yaşayan bir adam. Yaptığı işe inanan, çalışmaktan keyif alan bir adam. Rahip, ona bir şeyler vermek zorunda. Elini cebine atıyor ve Lawlor'un verdiği parayı hissediyor. Çinli, parayı alırken önünde eğiliyor, ama banknotları saymıyor. Mutfak masasındaki kahverengi bir kavanozun içine atıyor öylece.

Rahip duvardaki baskıyı işaret ediyor.

"Bu ne?" diye soruyor.

"Eski," diyor Çinli.

"Boş," diyor rahip gülerek.

Çinli anlamıyor.

"Boş," diyor rahip. "Dolu değil."

"Evet," diyor Çinli. "Sende var dert."

Rahip çoraplarını buluyor ve ayakkabıları için dışarı çıkıyor. Mavi gecenin karanlığı tarlalara yayılmış. Kereste bahçe kapısını ittiriyor ve ardından kapanırken çıkardığı sesi dinliyor. Orada durup dünyaya bakıyor. Bahar gelmiş, kuru ve vaat dolu. Akçaağaç çiçek açıyor, solgun dalları pirinç sarısı. Her şey daha keskin görünüyor artık. Çit direklerinin karşısında gece kendini hazırlamış. Tırmık parlıyor, çok sevilmiş ve yıpranmış bir nesne. Tanrı nerede, diye sormuştu ve bu gece Tanrı cevap veriyor. Havada yabani frenküzümü çalılarının keskin kokusu var. Bir kuzu, derin uykusundan sıçrıyor ve mavi tarlanın içinden yürüyüp gidiyor. Başının üstünde yıldızlar yerlerine geçip kurulmuş. Tanrı, tabiattır.

Newry kasabasının dışında bir yatakta, Lawlor'un kızıyla çıplak yattığını hatırlıyor. Bütün o karahindibaların tohuma kaçtığını ve kıza onu her zaman seveceğini söyleyişini hatırlıyor. Bunları eksiksiz hatırlıyor ve hiç utanç hissetmiyor. Yaşamak ne tuhaf. Yakında Paskalya olacak. Yapılacak işler var, Palmiye Pazarı için bir vaaz yazılması gerek. Yola çıkan tarlalara tırmanıyor tekrar, gelecekteki hayatını düşünüyor, bir rahip olarak, ağaçların Romalı dilini çözecek elinden geldiğince.

Kara Atlar

Brady gece rüyasında kadının tekrar hayatına girdiğini görüyor. Kadın, büyük av atıyla avluda; gülüyor, kara atını övüyor. Uzanıp kuşağı gevşetiyor ve eyeri çıkarıyor. Av atı silkinip homurdanıyor. Kadın onu yalağa götürüyor ve tulumbayla temiz su çekiyor. Kulplar bastırılınca gıcırdıyor, ama av atı ürkmüyor, başını öylece daldırıp susuzluğunu gideriyor. Çok uzaklarda, tarlalardan tazıların bağırışları geliyor. Rüyasında bu tazılar Brady'nin ve Brady hepsini toplayıp eve sokmanın çok zaman alacağını biliyor.

Uyanınca belden aşağısının giyinik olduğunu fark ediyor: Siyah kot pantolonu ve iş botları. El yordamıyla saati arıyor, kadranı yaklaştırıyor, akrep ve yelkovanı okuyor. Geç değil. Tavanda ışık hâlâ açık. Ayağa kalkıyor, giysilerinin üstünü buluyor. Ekim yağmuru dışarıda bambuyu sallıyor. Yıllar önce kadının fundalarıyla fasulyelerine destek olsun diye ekilmişti, ama kadın gidince Brady ihmal etti ve bahçe yabanileşti. McQuaid'in bayırında, bir bulutun arasından, kendisininkinden daha yeşil tarlalarda yürüyen bir adamın hatlarını seçiyor. McQuaid sürüyü güdüyor, bütün tosunları bir kez daha sayıyor.

Mutfakta su ısıtıcısında su kaynatıyor, kaynar suyu çaydanlığa döküyor. Çay, kendini yeniden insan hissetmesini sağlıyor. Ekmek kızartma makinesinin başında durarak ellerini ısıtıyor. Teyzesi geçen hafta marmelat getirmişti, ama kavanozun içinde neredeyse bir gıdım bile kalmamış. Bir bıçakla camda kalanları sıyırıyor, ceketini giyip tarlalara gidiyor. İki düvenin içeri so-

kulması ve ikisine de ilaç verilmesi lazım. Olukları temizlemek, aşağı tarladaki dişbudak ağacını devirmek zorunda. Ve de kış sertleşmeden önce depolarda yapılması gereken tam bir günlük kaynak işi var. Dilimlenmiş ekmekten kalanları sokağa fırlatıyor ve kamyoneti çalıştırıyor. Bir parçası o günün yağmurlu olmasından memnun.

Belturbet'te besleme sıvısı, kaynak çubukları, testere için yağ satın alıyor. Neredeyse hiç para kalmıyor geriye. Telefon kulübesinde Leyden'ı aramadan önce, evde olacağını bildiği için tereddüt ediyor.

"Eve gel," diyor Leyden. "Yardıma ihtiyacım var."

Bir tepenin üstünde, öğretmen olan karısının temiz pak tuttuğu güzel bir ev bu. Beyaza boyalı iki kat, nehre bakıyor. Avluda bir çift kestane ağacı, at taşıma kamyonu, her bir ahır kapısından uzanan başlar var. Brady arabadan inince Leyden saman deposundan el sallıyor. Kocaman elleri olan, gergin, kemikli bir adam.

"Ah, Brady! Tam aradığım adam!"

"Kötü bir gün bu."

"Soğuk," diye katılıyor Leyden. "Oradaki yuları kısrağa takar mısın? İçimde sıkıntı çıkaracakmış gibi bir his var."

Leyden nalı çakarken Brady kısrağın başının yanında dikiliyor. İri eller becerikli: Toynak ölçülüyor, tırnak kesiliyor, nallanacak ayak ayrılıyor. Nal, örse konuyor, ayağın boyutuna göre dövülüyor. Çelik çiviler sonuna kadar çakılıyor, perçinleniyor. Sonra tırnak törpüyle yuvarlatılıyor, törpülenen tırnaklar talaş misali ayaklarının dibine dökülüyor. Tüm bu süre boyunca yağmur yağıyor; aniden başlayan yağmurun nefesi, galvanizli çatıyı kamçılıyor. Brady orada, kısrakla birlikte, güvenli bir yerde durmaktan tuhaf bir keyif almakta.

Leyden, son toynağı da törpüleyince aletleri yere atıyor ve yağmura bakıyor.

"Tam içmelik gün."

"Daha erken," diyor Brady huzursuzlanarak.

"Hemen gitmezsek geç olacak." Leyden gülüyor, gözleri zeminde çivi aranıyor.

"Fazla oyalanmadan çalışmaya başlamam lazım, evde işler var," diyor Brady. Kısrağı tekrar ahıra koyuyor, kapının sürgüsünü çekiyor.

"Zaten geleceksin," diyor Leyden. "Sean'a bir çek bozduracağım, sonra hesaplaşırız."

"Başka gün versen de olur."

"İtiraz istemem. Başka gün param olmayabilir."

Brady kasabaya giden Leyden'ı takip ederken midesine dalga dalga bir alev yayılıyor. Leyden tali yoldan aşağı sapıyor, eczacıyı geçiyor ve The Arms'ın arkasına park ediyor. Bar kapalı görünüyor, ama Leyden arka kapıyı ittirip açıyor. Bilardo masasının üstündeki ampul yanmıyor. *Northern Sound*'da bir kadın haberleri okuyor. Uzun Kearns, elinde birasıyla barın arkasındaki dekoratif balıkçı ağına bakıyor. Norris ve McPhillips bir sonraki yarış için at seçiyorlar. Koca Sean tezgâhın ardında durmuş, ekmeğe yağ sürüyor.

"O ekmek taze mi, yoksa dünden mi kalma?" diye soruyor Leyden.

"Mother's Pride," diye gülümsüyor Sean, başını kaldırarak. "Bugün yenen ekmek bugünündür."

"Ama yarın yersek yine de bugünün olmaz mı?" diyor, iki çiftliğe yetecek kadar içmiş olan Norris. Ellerindeki hafif titreme de olmasa kimse alkollü olduğunu fark etmeyecek.

"En iyisinden iki tane ver, Sean," diyor Leyden, "ve o terbiyesizi de ciddiye alma."

"O beni yıllardır ciddiye alıyor," diyor Norris. "Artık zor bırakır."

Sean, bir bira bardağının ağzını musluğa dayıyor. Leyden ona çeki uzatıyor ve parayı Brady'ye vermesini söylüyor. Siyah

bira çökelmeye bırakılmış; koyu kısmı köpükten ayrışıp ağır ağır dibe çöküyor.

"Neyse, kısrağı nalladık."

"Rahat durdu mu?"

"Tam baş belasıydı," diyor Leyden. "Şurada oturan adam olmasaydı daha da nallıyordum."

"Gençlere göre artık bu işler," diyor McPhillips. "Küçükken ben kendim yapardım."

"Üç biradan sonra senin de yapmadığın iş kalmıyor," diyor Norris.

"Senin de iki biradan sonra yapmayacağın iş yok!" diye çıtayı yukarı çekiyor Leyden. "Öyle değil mi, Sean?"

"Sean'ı karıştırmayın," diyor barmen kibarca.

Norris, Brady'ye bakıyor. "Bana mı öyle geliyor, yoksa sen kilo mu verdin?"

Brady başını sallıyor, ama eli kemerine gidiyor. "Üstüme giydiklerimden."

Koca Sean, sandviçleri temiz bir naylona sarıyor, buzdolabına koyuyor. Brady uzanıp bardağı tutuyor. Elleri bardak yüzünden üşüyor. Bu saatte içmek doğru değil ve siyah bira da acı.

"Biraz frenk üzümü reçelin var mı Sean?"

"O zıkkımla ne yapacaksın?" diye soruyor Leyden. "Güzel bir birayı mahvediyorsun."

Brady büyük bir yudum alıyor. "En azından ben dört güzel toynağı mahvetmedim," diyor, nihayet suskunluğunu bozarak.

Herkes gülüyor.

"Hadi ya?" diyor Leyden, gülümseyerek. "Sen nereden bileceksin ki? Monaghan'da araba atları dışında hiçbir şey yok."

"Her iyi araba atının nala ihtiyacı vardır," diyor Brady.

"Cavan yollarının çukurlarında dolanırken eskirler," diyor Newblissli bir adam olan McPhillips.

"Bu da kapak olsun!" diye bağırıyor Norris.

Şakalaşma yatışınca McPhillips bahisleri oynamak için dışarı çıkıyor. Sean, haberler bittiğinden radyoyu kapatıyor. Sessizlik, her sessizlik gibi; adamların hepsi o sessizlikten ve onun çok uzun sürmeyeceğini bilmekten memnun.

Orada otururlarken Leyden'ın burun delikleri genişliyor.

"Hanginiz Elvis'i mezarından çıkardı?"

"Yüce Tanrım!" diye bağırıyor Uzun Kearns, birdenbire canlanarak.

"Bu iğrenç koku kokarcayı bile bayıltır."

Leyden, birasının yarısını yuvarlıyor. Nallama işi Brady'yi susatmış, o yüzden cebinde para tutma taraftarı olmadığı için herkese bir tur içki daha ısmarlıyor.

*

Sokakta okullu çocuklar kese kağıdının içinden patates kızartması yiyorlar. Kızarmış soğan halkalarının, kızgın yağın ve sirkenin kokusu geliyor. Hava daha karanlık artık ve yağmur hâlâ yağıyor. Brady lokantaya girince tezgâhtaki kız başını kaldırıp bakıyor: "Taze morina ve patates kızartması mı?"

"Evet." Brady başını sallıyor. "Ve de çay."

Pencere önüne oturuyor ve dışarıya, güne bakıyor. Kara bulutlar sessizce tek katlı evlerin üstünden geçiyor. Cootehill'deki o geceyi düşünüyor yine. The White House'da kuzeyli bir müzik grubu vardı. Onlar ise sahneye uzak bir yere oturmuş konuşuyorlardı. Kadının bir yaşında bir Safkanı ile itaatkâr bir avcı yapacağını düşündüğü üç yaşında başka bir atı daha vardı. Kadın konuşurken yeşil spot ışığı saçlarında ışıldıyordu. Biraz dans ettiler ve kadın bir kadeh kırmızı şarap içti. Sonra Brady'ye eve dönmeyi teklif etti. *Sen patates kızartması getirirsen ben de şömineyi yakar, su ısıtıcısını açarım.* Akşam yemeğini şömine ışığında yediler. Masaya sarı bir örtü seriliydi. Kadın sofraya hasır servis altlıklarını, tuz ve karabiberi, sıcak tabakları koymuştu. Çatal bıçak takımı gümüş gibi parlıyordu. Deodorant kokusu kadının

yatak odasında asılı kalmıştı, küçücük bir mum yanıyordu ve perdelerden arabaların farları sızıyordu. Brady şafakta uyandığında kadın uyuyordu, eli onun göğsündeydi. O zamanlar Leyden için tam zamanlı çalışıyordu. O sabah ana caddeden aşağı yürüyüp süt ve dilimlenmiş domuz pastırması alırken kendini erkek gibi hissediyordu.

Kız, siparişiyle birlikte geliyor. Brady önüne konanı yiyor, hesabı ödüyor, sokağın aşağısına bakıyor. Kamyoneti nereye park ettiğini hatırlayabilmek için bir an düşünmek zorunda. Bir meyve sebze standının, boyunlarını bükmüş bir kova çiçeğin, Noel kartı kutularının, titreşen kırmızı ve sarı yılbaşı simlerinin yanından geçiyor. Otelin önünden yürürken, adını çıkaramadığı bir ezgi duyuyor. Durup dinliyor, sonra kendini bir tezgâhın ardında bira söylerken buluyor. Gün artık ona ait değil. Birkaç şarkı daha çalınıyor. Bir süre sonra başını kaldırıyor ve koyu renk bir takım giymiş McQuaid'in karısıyla birlikte orada olduğunu fark ediyor. Bakışları hisseden McQuaid onu süzüp başıyla selam veriyor. Çok geçmeden Brady'e bir bira yolluyor. Siyah bira, Brady'nin dudaklarına sonuncusundan da soğuk geliyor.

"İşte gözü kara bir adam! Senin gidecek evin yurdun yok mu?"

Bu, Leyden. Brady'e bir bakış atınca değişiyor.

"Neyin var birader?"

Brady başını sallıyor.

Leyden, McQuiad'e şöyle bir bakıyor. Kadın garson peçeteleri, biftek için bıçakları getiriyor.

"Takılma sen," diyor. "Canını sıktığına değmez. Biz ölüp gittikten çok sonra da burada olacak bu topraklar. Bize sadece emanet olarak verilmedi mi?"

Brady başını sallıyor ve içki söylüyor. Leyden, taburesini yaklaştırıyor ve biranın çökelmesini bekliyor. Brady içeri girdiğine neredeyse pişman. Bira hazır olunca Leyden onu bardak altlığına koyup döndürüyor.

"Toprağı boşver sen. Senin kaybın kadın," diyor, hiç de yardımcı olmayan bir şekilde. "Buralara gelen en iyi kadındı o."

"Evet," diyor Brady.

"Öyle bir kadınla olmak için sağ kolunu verecek adamlar var," diyor Leyden, ona yaklaşıp kolunu tutarak.

"Doğrudur."

Kadın garson, cızırdayan iki tabağı önlerine itiyor.

"Ne olmuştu ki?"

Brady, tabureye kök salmış gibi hissetmekte. O zamanlar bazı günler zordu, ama tek bir tanesi bile boşa geçip gidiyormuş gibi gelmezdi hiç. Başını öte yana çeviriyor. Bir sessizlik oluyor. Bardağını kaldırıyor, ama içemiyor.

"At yüzündendi," diyor sonunda.

"At mı?"

Leyden ona bakmakta, ama Brady devam etmek istemiyor. Atın bahsinin geçmesi bile çok ağır geldi.

"Ata ne olmuş?" diye ısrar ediyor Leyden, ama sonra Brady rahat etsin diye başka tarafa bakıyor.

"Bir akşam eve geldim ve bana yiyecek almam, faturaları ödemem gerektiğini söyledi. Onu yemeğe çıkarmam gerektiğini söyledi."

"Ya sen ne dedin?"

"Siktir git, dedim!" diyor Brady. "Atlarını sokağa salacağımı söyledim."

"Ağır konuşmuşsun," diyor Leyden. "İçkili miydin?"

Brady duraksıyor. "Bir yudumcuk içmiştim."

"Yani şimdi hepimiz bazen-"

"Dışarı çıkıp bahçe kapısını açtım ve atlarını yola saldım," diyor Brady. "Bana ikinci bir şans verdi, ama eskisi gibi olmadı. Hiçbir şey eskisi gibi olmadı."

"Tanrım," diyor Leyden çekilerek. "Aklıma gelmezdi senin böyle davranabileceğin."

*

Brady kamyoneti bulduğunda barın kapanış saati çoktan geçmiş. Direksiyona geçip arka yollardan evin yolunu tutuyor. Sorun çıkmayacak; o çavuşu tanıyor, çavuş da onu. Durdurulmayacak. Bu yolların iki yanında da kocaman, ıslak ağaçlar, telefon direkleri, sarkmış teller var. Düşen yaprakların üstünden geçiyor, kendi şeridinde ilerliyor. Ön kapıya varınca görüyor ki ekmek hâlâ basamağın üzerinde. Köpek eve gelmemiş, ama kuşların sabah o ekmeği götüreceğini biliyor. Mutfak masasına, boş kavanozun içindeki bıçağa bakıyor, merdivenleri çıkıyor.

Başını daracık yakadan geçirip kazağını çıkarıyor. Botlarını da çıkarmak istiyor, ama korkuyor. Botlarını çıkarırsa sabah onları bir daha asla tekrar giymeyeceğini biliyor. Nevresimin altına büzülüyor ve çıplak pencereye bakıyor. Artık kış geldi. O orada dışarıda ne yapıyor öyle? Rüzgâr bahçede korkunç sesler çıkarıyor ve bir yerlerde bir hayvan böğürüyor. McQuaid'inin hayvanı olmasını umuyor. Yatağında yatıyor ve yalnız onu düşünerek gözlerini kapıyor. Çarpan kalbinin atışlarını duyabiliyor. Kadın yakında dönecek ve onu affedecek. Yular yine portmantoda duracak, masada masa örtüsü olacak. Zihninde gümüşün parıltısı var. Uyku onu ele geçirirken kadın çoktan orada; solgun eli onun göğsünün üzerinde ve kadının kara atı yine onun tarlalarında otluyor.

Korucunun Kızı

Korucu Deegan çocuklarının doğum günlerini hatırlayacak türde bir adam değil, hele ki annesine efsunlanmış kadar çok benzeyen en küçüğünkini en zor hatırlar. Ara sıra aklından kızıyla ilgili birtakım şüpheler geçse de bunların üstünde durmuyor, çünkü doğruyu söylemek gerekirse Deegan'ın bir şeylerin üstünde duracak zamanı pek yok. Aghowle'da ergenlik çağında üç genç, süt sağımı ve ipotek var.

Deegan, çektiği zorluklarından bir kısmına kendi sebep oldu. Babası vefat edip evi oğullarına bırakınca, o sırada henüz otuzunda olmayan Deegan borca girerek onların payını da satın aldı. Başka amaçları olan kardeşleri paraya memnun oldular ve Dublin'de kendilerine yeni bir hayat kurmak üzere çekip gittiler. Bankanın tapuyu devralmasından önceki gece, Deegan güneye bakan güzel otlaklarda yürüdü. Evi ipoteğe vermek kalbini kırmıştı, ama başka bir çözüm yolu göremiyordu. Bir Siyah-Alaca cinsi sığır sürüsü satın aldı, arazinin etrafına elektrikli çit çekti ve sağımhaneyi kurdu. Çok geçmeden de bir eş bulmak için Courtown Limanı'na gitti.

Bir pazar günü öğleden sonra, Tara Dans Salonu'nda Martha Dunne'ı buldu. Deegan, ince çizgili mavi takımı ve kırpılmış sakalıyla orada otururken, bu geniş kalçalı kadının bir yabancının kollarında gözüpek sekizler çizerek dansetmesini izledi. Teni cam gibi pürüzsüzdü ve vals yaparlarken aldığı kokusu ona yanan karaçalıları anımsattı.

Müzik grubu son şarkıyı çalarken Deegan ona tekrar buluşup buluşamayacaklarını sordu.

"Ah, hayır," dedi.

"Hayır mı?" dedi Deegan. "Neden?"

"Buluşabileceğimizi sanmıyorum."

"Anladım," dedi Deegan.

Ama anlamamıştı ve bu basit nedenden ötürü ısrar etti. Ertesi pazar tekrar Courtown'a gitti ve Martha'yı otelde, tek başına yemek yerken buldu. Hiç sormadan oturup ona eşlik etti. O yerken, sohbeti güzel havadan haber başlıklarına yönlendirdi ve Aghowle'dan bahsederek sonlandırdı. Evini tarif ederken onu orada şalgama tereyağı sürerken, pantolonlarını yamarken, gömleklerini kuruması için ipe asarken hayal etmeye başladı.

Aylar geçti ve sırf alışkanlıktan görüşmeye devam ettiler. Deegan onu hep akşam yemeğine ve dans etmeye götürdü, kadının iki dudağının arasından geçen her şeyin parasını ödemeyi hiç unutmadı. Bazen yürüyerek denize inerlerdi. Martıların ayak izleri kumsalda bir yere kadar gider, sonra kaybolurdu. Deegan ayağının altında kum hissetmekten nefret ederdi, ama Martha uzun adımlarla sallana sallana yürürdü, kahverengi gözleri sakindi. Gezip dolaşır, deniz kabuğu toplamak için ara sıra yere eğilirdi. Martha bedeniyle barışık, ama pek konuşkan olmayan bir kadındı. Deegan, onun bu sessizliğini alçak gönüllülüğüne verdi ve ilişkileri bir yılı doldurmadan evlenme teklifi etti.

"Benimle evlenir misin?"

Martha, soru daha havadayken tereddüt etti. Deegan, sırtı oyun salonuna dönük duruyordu. Martha, arkasındaki bütün o ışıklarla onu zar zor seçebiliyordu; tek görebildiği kumar makineleri ve birileri kazansın diye ara sıra fazlalıkları öne doğru iteleyen bakır para dolu raflardı. Karavanın birinde bir çocuk pamuk şekere uzanıyordu. Kalabalık gittikçe seyreliyordu, yaz sona ermek üzereydi.

Martha'nın içgüdüleri reddetmesini söylüyordu ona, ama otuz yaşındaydı ve hayır derse bu soru ona bir daha asla sorulmayabilirdi. Deegan'dan emin değildi, fakat ötekilerin hiçbiri

evlilikten söz etmemişti asla, bu yüzden Martha mantık yürüterek Victor Deegan'ın onu seviyor olması gerektiği sonucuna vardı ve teklifi kabul etti. Bunu takip eden onca yıl boyunca Deegan onu sevdiğini, sevgisini ona gösterdiğini düşündü hep.

Ertesi bahar, kuşlar mükemmel dalı arar, çiğdemler çayırlarda açarken evlendiler. Martha, Deegan'ın uzun uzadıya anlattığı eve taşındı, ama Aghowle'un loş, insan yüzü görmemiş odaları ve kırık dökük mobilyalarıyla bir ağıl olduğunu gördü. Kirli naylon perdeler pencere camlarına adeta tutunmuştu. Ahşap zeminde kilim yoktu, tavan tahta kurtlarıyla doluydu, ama ev idare edecek biri olmayan Martha bunları pek umursamadı. Geç saatte kalkar, kapı önünde çayını içer, yemekleri bavul toplar gibi gelişigüzel yapardı. Deegan, işten eve gelince onun sıcak bir akşam yemeğiyle orada olmasını bekler, ama ev çoğu kez boş olurdu. Eğilir ve fırının içinde kurumuş patates kızartması ile bir çift yumurta dolu büyük emaye tabağı bulurdu.

Martha, lastik çizmeleriyle dışarıda olmayı yeğliyordu; soğanlar için tohum yatağı hazırlar ya da yol kenarındaki ısırganotlarını keserdi. Korucu, ona koruda bulduğu fidelerden, firavun inciri ve at kestanelerinden getirirdi, Martha da çalı çitlerin bozulduğu yerlerde bunları sırıklarla desteklerdi. Arkadaşlık etsin diye iki düzine Rhode Island kırmızı yarkası ile bir horoz aldı. Bazen kendini ahırda durmuş, tavuklarıyla horozunun taneleri gagalayışını izlerken bulur, kendini mutlu hissederdi, ta ki mutlu olmadığını fark edene dek.

Daha bir yıl geçmeden, evlilik hayatının anlamsızlığı içini ağrıttı: yatak yapmanın, perdeleri açıp kapamanın anlamsızlığı. Bekârken bile hissetmediği bir yalnızlık hissediyordu artık. Aghowle çevresinde onu eğlendirecek hemen hemen hiçbir şey yoktu. Her hafta bisikletle kasabaya gidiyordu, ama Parkbridge sadece bir postane ile işletmecisi pek meraklı olan bir pub-dükkân karışımından ibaretti.

"Victor iyi mi? Müthiş bir adam, müthiş çalışkan. Durduğu yerde duramaz."

"Orada yaşamayı seviyorsundur, öyle değil mi? Güzel bir ev."

"Seni nereden buldu ki? Courtown'dan mı? Senin için epey uzaklara gitmemiş mi?"

Bir çarşamba günü, yiyecek almak için bisikletle çıkmak üzereyken römorklu bir yabancı çıkageldi. İri yarı, çakı gibi, gür bıyıklı bir adam, avlusunun ortasına park edip uzun adımlarla kapıya yürüdü.

"Güllerle aranız nasıl?"

Orada, römorkta, yabancının her tür bitkisi vardı: gül ağaçları, tomurcuklanmış akçaağaçlar, Victoria eriği ağaçları, ahududu sırıkları. Nisan sonuydu. Fidan dikimi için geç olduğunu söyledi Martha, ama satıcı bunu bildiğini ve ona kolaylık yapacağını belirtti. Martha, güller için ne kadar istediğini sordu ve adamın verdiği fiyat makul göründü. Çay içerken sebzelerden, nasıl bir mahsul vereceğini asla bilemediğiniz için patatesleri köklemenin büyülü bir yanı oluşundan söz ettiler. O gidince kürekle tavuk pisliklerini topladı ve gül ağaçlarını sırayla derine, giriş kapısının her iki yanına dikti, oradan pencerelerin etrafına sardırabilirdi.

Deegan eve gelince Martha ona neler olduğunu anlattı.

"Benim paramı güle mi harcadın?"

"Senin paranı mı?"

"Nasıl bir aptalla evlenmişim ben?"

"Aptal mı oldum şimdi?"

"Başka ne olacaksın?"

"Sanırım seninle evlenecek kadar aptalmışım."

"Öyle mi?" Deegan, yolarcasına sakalının ucunu tuttu. "Kötü günler bitmedi. Her gün sabahtan akşama kadar burada otururken senin için hava hoş. Bu eve bir kuruş getirmedin. Ayrıca çalışan bir adamın, akşam yemeğinde kuru patatesten daha fazlasına ihtiyacı var."

"Ama sana yaramış gözüküyor patatesler."

Ve bu doğruydu: Deegan kilo almıştı, evlenen erkeklerde rastlandığı üzere yüzüne renk gelmişti.

"Böyle olsa da, senin sayende değil bu," dedi Deegan ve inekleri sağmak için dışarı çıktı.

O yaz gülleri lâl rengi açtı, ama rüzgâr başlarını parçalara ayırmadan çok önce Martha hata yaptığını fark etmişti. Sahip olduğu tek şey, evlendikleri için artık onunla nadiren konuşan bir koca, boş bir ev ve beş parasız oluşuydu. Sevmediği bir adamla evlenmişti. Ne ummuştu ki? Hislerinin derinleşip aşka dönüşeceğini ummuştu. Ve şimdi, yanlış anlaşılmazlıkları olmayan türde bir sohbet ve yakınlık için yanıp tutuşuyordu. Bir iş bulmayı düşündü, ama çok geçti: Dünyaya bir çocuk getirmek üzereydi.

Doğurduğu çocuklara gelince; Martha ahşap bir kaşıktan daha keskin bir şeyle göz dağı vermeden, rahat rahat büyütmüştü onları. İlk doğan çocuğu kollarına verildiğinde, Martha'nın kahkahası çalılıklardan havalanan bir sülün gibiydi. Oğlan–cırtlak sesli genç delikanlı–boy attı, ama kısa süre sonra çiftçilikte gönlü olmadığı da netleşti; oğlan bir ineğin altına oturduğunda, süt ineğin boynuzlarına kadar geri kaçıyordu. Ara sıra Dublin'e ziyaretlerine gittiği amcalarına saygı duyuyordu; ona bir iş gördürmek eziyetti. Fırsatını bulduğu an kaçıp gidecekti.

İkinci çocuk saftı: Koyu kahve saçların oluşturduğu bir kabuktan bakan bir çift yeşil göze sahip güzel, açık tenli bir oğlan. Okula gitmiyor, ama kendine ait bir dünyada yaşıyordu ve doğruyu söylemek gibi korkutucu bir kabiliyeti vardı.

Akıllı olan, sanki gençlik üstünden karşıya rahatlıkla geçebileceği sıcak bir suymuş gibi gençliğini yaşayan bir kızdı. Ödevini okul otobüsü yola varmadan önce bitiriyor, et yemeyi reddediyor ve hayvanlarla iyi anlaşıyordu. Diğerleri boğanın otlağına girmeye korkarken, o yanaşıp halkasını burnundan çıkarabiliyordu. Ve ağabeyini, safdil olanı seviyordu. Onu hiç kimsenin onun becerebileceğine inanmadığı şeylere teşvik ediyordu hep.

Ona nasıl düğüm atıp olta fırlatacağını, nasıl kibrit çakacağını ve nasıl adını yazacağını öğretmişti.

Komşular o eve nadiren gelirlerdi, ama ne zaman gelseler Martha hikâyeler anlatırdı. Aslında en iyi yaptığı şey hikâye anlatmaktı. O ender akşamlarda, onun havadan bir şeyler koparıp dağına ve hepsinin gözlerinin önünde kırarak içini açtığına tanık olurlardı. Oradan onları hep etkilemiş olan güzel, eski evi, onun sahibi endişeli bakışlı adamı veya tuhaf ergen sürüsünü değil, gece ilerledikçe koyu kahverengi saçlarının örgüleri çözülen kadını ve alışılmadık öyküleri yüreğinden gelen sözlerle, olgunlaşmış yeşil erikler gibi koparan solgun ellerini hatırlayarak ayrılırlardı. Bu hikâyelerden sonra bazen tekrar geceye çıkamayacak kadar korkarlardı ve Deegan onları yola kadar geçirmek zorunda kalırdı. Bu tür gecelerden sonra her zaman kadınını yatağa götürürdü; sadece Martha'yı değil, kendini de kadının sadece ona ait olduğunu inandırmak için. Bazen onun bu yüzden iyi hikâye anlattığını düşünürdü.

Ama başka evlere geldiği gibi pazartesiler o eve de gelirdi. Şafak kan kırmızısı da olsa, nemli de olsa, kül rengi de olsa Deegan kalkar, çıplak ayaklarını soğuk zemine basarak giyinirdi. Uzuvları genellikle kaskatı olurdu, ama şikâyet etmeden süt sağar, kahvaltısını yapar ve işe giderdi. Bütün gün çalışırdı ve bazı günler uzun olurdu. Akşamları tekrar ilgilenmesi gereken inekler varken gözleri kendi kendine kapandığında, arabayı tepeye sürüp aydınlık pencereleri, şöminenin fildişi dumanını görmek, emeğinin bir hiç için olmadığını bilmek bir teselliydi. Banka, o emekli olmadan önce tapuyu geri verecekti ve Aghowle sonunda ona ait olacaktı.

Evin bir çukurun üstünde durması, içindeki duvarların mukavvadan daha kalın olmadığı gerçeği önemli değildi. Annesi, babası öldüğü, erkek kardeşleri de çekip gittikleri için, Deegan gitgide duygusallaşıyordu. Deegan gençliğinde, annesinin zamanının büyük kısmını yatakta, perdeler çekili geçirdiğini ya

da babasının kendi bildiğini okuyamayacağını söyleyerek kemeri sırtına indirdiği geceleri hatırlamıyordu da daha basit, daha yalın gerçekleri hatırlıyordu. Aghowle patikasında sıralı meşe ağaçları, büyük büyükbabası tarafından dikilmişti. Çocukları salıncakta ne kadar güçlü ya da yükseğe sallanırsa sallansın, o dallar asla kırılmayacaktı. Gizliden gizliye, Aghowle'nın kendisine karısının ve çocuklarının verebileceğinden daha büyük bir tatmin verdiğini biliyordu.

Deegan artık orta yaşlılık döneminde. Eğer bu, bazılarının yaşamın çoğunun sona erdiğine inandığı ve geriye kalanın, yapılmış tercihlerin kısıtlamaları dahilinde yaşanması gereken bir yokuş aşağı olduğunu farz ettiği bir dönemse de Deegan için öyle değil. Onun için emeklilik, aldığı tüm riskler için bir ödül olacak. Emekliliği geldiği zaman çocukları büyümüş olacak. Kendini Aghowle'da, evi için bir Shorthorn cinsi bir sığır ile hayal ediyor. Canı ne zaman isterse o zaman uyanacak, taşları seçip bostan duvarlarını onaracak. Küreği çıkaracak, araziye daha fazla meşe dikecek. Şimdiden kuru taşı, meşelerin mavi gölgesini hissedebiliyor. En büyük oğlan evlenecek, çocukları olacak ve soyadını devam ettirecek. Ama bununla birlikte, erken emekliliğine kavuşup can attığı kolay yaşantıya çekilmeden önce büyütülecek çocuklar, ödenecek faturalar ve yapılması gereken onlarca yıllık iş var.

***

Deegan, yağmurlu bir günde Coolattin'in ilerisinde çalışır, bir sıra Douglas köknarını budarken bir av köpeğine rastlıyor. Retriever cinsi köpek, geceyi geçirmek için ağaçların altına sığınmış ve aslında korucu, midillilerin onu bataklığa kovaladığı bir rüyadan uyandırdı onu. Başta bir yabancının varlığıyla kafası karışan Retriever, etrafına bakınıyor ve sonra önceki günü hatırlıyor. O'Donnell onu vurmaya çalışmıştı, ama öte yandan O'Donnell'ın öfkesi, nişan alışından daima daha etkiliydi. Aslın-

da olay köpeğini suçlayan kötü avcı meselesiydi. Şimdi tepeden tırnağa reçine ve inek sütü kokan bu sakallı yabancı başında dikiliyor ve ona tereyağlı ekmek sunuyor. Köpek bunu yiyip yabancının onu okşamasına izin veriyor.

Deegan bunu bir gün–eğer sahibi aramaya gelmezse–iyi bir karşılık alacağını bilerek yapıyor, çünkü köpek güzel. Beyaz altından dalgalar Retriever'ın sırtından aşağı iniyor. Burnu soğuk, gözleri kahverengi ve istekli. Akşam olunca, Deegan'ın onu arabaya binmesi için ikna etmesine gerek kalmıyor. Köpek içeri atlayıp patilerini gösterge panosunun üstüne koyuyor. Tüylerine vuran güneş ışınları ve kulaklarındaki rüzgârla tepelerden inerek Shillelagh'ya ve açık yola doğru yol alıyorlar.

Aghowle'a vardıklarında, Deegan dumanlarını göklerdeki cennete–Cennet'e inandığından değil ya–yollayan şöminesiyle evini gördüğüne her zamanki gibi memnun. Deegan dindar bir adam değil. Bu dünyanın ötesinde hiçbir şey olmadığını biliyor. Tanrı, bir adamın ötekini karısına ve arazisine güvenli bir mesafede tutmak için uydurduğu bir yalan. Ama her zaman Ayin'e gider. Komşuların fikirlerinin sahip olduğu gücü biliyor ve kendisinin tek bir pazarı bile kaçırdığının söylenmesine izin vermeyecek. Mevsimlerden güz. Kahverengi meşe yaprakları, kuru kasılmalar halinde avluda dönüyor. Yorgunluktan bitmiş olan Deegan, köpeği gördüğü ilk çocuğa veriyor. O da en küçük çocuğa ve tam da onun doğum gününe denk geliyor.

Ve böylece, babasının hiçbir zaman tek bir tatlı söz söylemediği kız, Retriever'a ve onunla birlikte Deegan'ın her şeye rağmen onu seviyor olabileceği ihtimaline sarılıyor. Yarı masumiyet yarı önseziden ibaret cingöz bir kız, sarı elbisesiyle orada durmuş, doğum günü hediyesi için Deegan'a teşekkür ediyor. Her nedense onun bu sözleri söylediğini duymak korucunun kalbini kırıyor. Kız da bir insan, nihayetinde.

"Bak sen," diyor. "Büyüyor muyuz yoksa?"

"On iki yaşındayım," diyor. "Şifonyerin üstüne tabure olmadan ulaşabilirim."

"Öyle mi?"

"Annem senden uzun olacağımı söylüyor."

"Orası kesin."

Tavuklara arpa atan Martha, bu sohbete kulak misafiri oluyor ve işin aslını biliyor. Victor Deegan, çocuğun doğum günü için asla elini cebine atmaz. Retriever'ı bir yerden almıştır, iskambil oyunlarından birinde ödül olarak ya da belki de yolda bulduğu bir sokak köpeğidir. Ama en sevdiği çocuğu mutlu göründüğü için bir şey demiyor.

Martha, hâlâ mutluluğu hatırlayacak kadar genç. Çocuğa hamile kaldığı gün aklına geliyor. Sert şubat göğünde asılı kalmış bulutlarla çok az umut vaat eden bir gün olarak başlamıştı. Sağımhanedeki o sabah güneşini hatırlıyor: ahırı sağanakla kamçılayan rüzgârı, satıcının ellerinin Deegan'ınkilere göre ne kadar tuhaf ve yumuşak olduğunu. Acele etmemiş, samanların üzerine sırt üstü uzanıp gözlerinin ıslak kum rengi olduğunu söylemişti ona.

O gün bugündür sık sık delikanlının nerede olduğunu merak eder, çünkü o gün düşünceleri Deegan'ın eve gelme olasılığına odaklanmıştı. Deegan, eve gelince akşam yemeğine oturup her zamanki gibi yemiş, daha fazla olup olmadığını sormuştu. Martha kanamayı beklemiş, ama regl zamanından dokuz gün sonra ümidini kesmişti, komşuları davet edip gecenin nasıl sona ereceğini bilerek bir hikâye anlatmıştı. O kısım kolay olmamıştı.

Ama bütün bunlar geçmişte kaldı. Şimdi kızı güz toprağında oturmuş, Retriever'ın ağzına bakıyor.

"Dilinde siyah bir leke var anne."

Tuhaf bir çocuk olduğuna hiç şüphe yok. Martha'nın en küçük çocuğu ölü kelebekler için cenaze düzenler, gül yer, sığırların ayak izlerindeki birikintilerden iribaş toplar, bacakları çıksın diye onları gölete bırakır.

"Kız mı, erkek mi?"

Martha, Retriever'ın arkasını çeviriyor. "Erkek."

"Adı Judge* olsun."

"Ona çok bağlanma."

"Ne?"

"Şey, ya birileri onu geri isterse?"

"Neyden bahsediyorsun anne?"

"Bilmiyorum," diyor Martha.

Arpadan kalanları yere saçıp patatesleri süzmek için içeri giriyor.

Deeganlar yemek yerken Judge avluyu keşfe çıkıyor. Mekânın güzel olduğuna hiç şüphe yok. Çeliğinin köpeğin yansımasını aksettirdiği bir sağımhane, çatlamak bilmeyen bir yumurtanın olduğu boş bir kümes ve saman dolu bir ahır var. Patikadan aşağı iniyor, meşe ağacı kütüklerinin yukarısına doğru işiyor, sıçıyor ve dökülmüş yaprakları havalandırıyor. İnek pisliğinde yuvarlanma dürtüsü adeta karşı konulmaz, ama bir köpeğin içeride uyumasına izin verebilecekleri türde bir ev bu. Uzun süre dumanı izleyerek duruyor, içinde bulunduğu koşulları gözden geçiriyor. O'Donnell onu aramaya çıkacak. Judge, bir parça turba** alıp eve taşıyor. Sessizlik içinde yemek yiyen Deeganlar onu izliyor. Judge, turbayı şöminenin dibindeki sepete bırakıp onlar tek kelime edemeden daha fazlasını getirmek için dışarı çıkıyor. Sepet dolana kadar durmuyor. Deeganlar gülüyor.

"Gözümle görmesem inanmam," diyor Deegan.

"Onu nereden buldun ki?" diyor Martha.

Deegan ona bakıp başını sallıyor. "Bulmak mı? Onu ormancılıktaki gençlerin birinden rüşvet olarak aldım."

Kız, Judge'a doğum günü pastasından bir dilim verip kalan patatesleri tereyağıyla eziyor, onu kapı eşiğinde besliyor.

Onlar avluda süt sağarken Martha dışarı çıkıyor. Güzel bir akşam. İlk yıldızlar gökyüzünde kendiliğinden parlıyor. Kö-

* İng. Yargıç -ç.n.

** Bulunduğu bölgelerde yakıt olarak kullanılan, su altında kalarak kömürleşmiş bir madde.

peğin kâseyi yalayarak temizlemesini izliyor. Bu köpek, kızının kalbini kıracak, bundan emin. Onu kovalama arzusu, son zamanlarda hissettiği tüm duygulardan daha güçlü. Yarın, kız okuldayken ondan kurtulacak. Onu koruya götürecek, ona taş atacak ve kendine bir ev bulmasını söyleyecek. Retriever yalanarak Martha'ya minnettarlıkla bakıyor. Patisini dizinin üstüne koyuyor. Martha ona bakıp kâsesini sütle dolduruyor. O gece, yatağa gitmeden önce eski bir yorgan buluyor ve masanın altına bir yatak hazırlıyor ki kimse kuyruğuna basmasın.

Judge yeni yatağına yatıyor, sırt üstü yuvarlanıyor ve masanın altındaki çekmecelere bakıyor. Burası farklı türden bir ev, ama Deegan fırsatını bulduğu an onu satacak. Kadını anlıyor. O sadece yavrusunu düşünen korumacı bir anne. En büyük delikanlı kendi halinde. Ortanca oğlanın kokusu ise daha önce karşılaştığı hiçbir şeye benzemiyor. Kanarya otuna yakın bir şey; hayvandan çok bitkiye yakın, altına bir şeyler gömdüğünüz kökler gibi. Bu yabancı yerde tedbiri elden bırakmayan Judge, elinden geldiğince uykuyla savaşıyor, ama mutfağın karanlığı ile ateşin sıcaklığı bildiği hiçbir konfora benzemiyor ve uyanık kalma isteği kısa sürede kaybolup gidiyor. Uyurken rüyasında ikinci memede süt bulduğunu görüyor yine. Annesi Tinahely Show'da şampiyon Retriever'dı. Onu yalayarak temizler, derelerden geçerken taşır, onu doğurmuş olduğu için gururlanırdı.

Ertesi sabah, acayip saatlerde uyuyan safdil oğlan, ilk kalkan oluyor. Judge uyanıp geriniyor, oğlanı barakaya doğru takip ediyor. Kuru dalları içeri taşıyorlar ve oğlan Judge'ın bunu beklediğini bildiğinden ateş yakmak için elinden geleni yapıyor. Dalları, bir gün öncesinin külleri üstüne sıralayıp üflüyor. Kül, yüzlerini griye çalana dek üflüyor. Kız gelince ağabeyine gülmüyor, sadece diz çöküp öğretmen edasıyla ona nasıl yapıldığını gösteriyor. Pazar gazetesinden kalanları dürüp büküyor, kuru keresteyi yığıp bir kibrit çakıyor. Oğlan izliyor, kafası biraz karıştı. Tuhaf, mavi alev büyüyüp değişiyor ve belli bir noktada ateşe dönüşü-

yor. Bununla ilgili bir şeyler onu mutlu ediyor, meraklandırıyor. Merak duyacak kapasitesi var, başkalarının sırf her gün oluyor diye geçiştirdiği şeylerde büyük bir anlam görüyor.

Martha aşağı indiğinde kapı ardına kadar açık ve köpekten hiç iz yok. Bir gece önce, bir şekilde kaçacağını ummuştu. Soğuk bir rüzgâr içeri giriyor. Kapıyı kapatıyor ve su ısıtıcısını doldurmak için bulaşıkhaneye gidiyor. Retriever orada, lavabosunda ve en küçük iki çocuğu durmuş, Deegan'ın kaliteli porselen fincanlarıyla hayvanın sırtındaki sabun köpüklerini duruluyor. Aslında umurunda değil, ama kız onu görüyor ve Martha azarlamak zorunda hissediyor.

"Köpeği orada yıkayabileceğinizi söyledim mi ben?"

"Judge hakkında hiçbir şey söylemedin."

"Judge. Adı bu mu?"

"Dün ona bu ismi verdim."

"Onu bir daha o lavaboda yıkamayacaksın. Beni duyuyor musun?"

"O benim doğum günü hediyem. Babam en azından bana bir köpek aldı. Sen bana hiçbir şey almadın."

"Kıskandın mı?" diye soruyor oğlan.

"Ne dedin?" diye soruyor Martha.

"Kimin umurunda?" diyor oğlan. Bir komşu söylerken duyduğu, tekrar etmeye değer olduğunu sandığı bir cümle.

"Benim umurumda," diyor kız, tekrar suya uzanarak.

Martha, çayını her şeyin her zaman bir parça daha kolay göründüğü avluda içiyor. Patikadan aşağıya bakıyor. Meşeler artık çok hızlı yaprak döküyor. Çayını içiyor, kümes kapısındaki kazığı çıkarıp kapıyı ardına kadar açıyor. Tavukları, bir kırmızı tüy ve toz seli halinde hızla yanından geçiyor, yemeğe ve açık havaya koşuyor. Martha, eğilerek yumurtalar için kuluçkalarına uzanıyor. Kendini hain gibi hissederek kahvaltıyı hazırlamak üzere uzun adımlarla geri gidiyor. Sabahları kendini çoğunlukla hain hissediyor. Kocası ile çocukları bütün gün evde olmasınlar isti-

yor. Bir parçası kafasının boşalmasını ve hafızasının su yüzüne çıkmasını sağlayacak yalnızlığa hasret hep.

Yumurtaların kızgın tavada beyazlaşıp katılaşmasını izliyor. O yumurtaları hiç yiyememiştir. Bu sabah canı yine koyun ciğeri ya da böbrek çekiyor. Öyle şeyleri oldum olası sevmiştir, ama Deegan razı gelmez. Komşular ne der? Deeganlar en iyisinden başkasını yememişlerdir ve o, karısını kasap tezgâhının başında durmuş, ciğer sipariş ederken görmeyecek. Martha, bir salı günü orada, önlüğü üstünde, başka bir adamla evlenmiş olmayı dileyerek dikiliyor, belki de kasaba gidip karısının canı ne çekiyorsa alacak bir Dublinliyle, komşuların ne diyeceği umurunda olmayacak bir adamla.

Elinde yağ sıçratan tavayla dışarı çıkıp avazı çıktığı kadar bağırıyor. Sesindeki çaresizlik, Aghowle vadisinin sonuna kadar gidiyor ve vadi sözlerini ona geri yolluyor.

"Tanrım," diyor Deegan, süt sağmaktan dönüp de içeri girince. "Mahallenin tamamı buraya doluşmazsa şanslıyız."

Deeganlar yemek yiyor ve dolu mideleriyle her biri kendi işine gücüne dönüyor. En büyük çocuk bisikletle meslek okuluna gidiyor. Sadece bir yılı kaldı, sonra Harold's Cross'ta yaşayan sıvacı amcasının çırağı olacak. Safdil oğlan salona gidiyor, diz üstü çöküp çiftliğinde çalışmaya koyuluyor. Şu ana kadar kuru köknar kozalaklarıyla bir sınır inşa etti ve tarlaların sınırlarını çizdi. Bugün kendi konutuna başlayacak. Hafta sona ermeden damı samanla örtecek. Judge, kızla patikadan aşağıya, okul otobüsüne yürüyor. Köpek geri dönünce Martha, kızartma tavasını mutfak zeminine koyuyor ve onun yalayarak temizlemesini izliyor. Doğru düzgün temizlemeden tekrar çengeline asıyor. Bırak hepsi hastalansın, diye düşünüyor. Umurunda değil. Bir şeyler olmak zorunda.

Judge'ı koruluğa götürüyor. Güneş, fındık ağacına vuruyor. Saat neredeyse on. Martha, saate hiç bakmadan kaç olduğunu söyleyebilir artık. Mavi gökyüzünden yağmur boşalıyor. Bazı

şeyleri hiç anlamayacak. Neden kış güneşi, temmuz güneşinden daha solgun? Neden kızın babası hiç yazmadı? Çok uzun zaman bekledi. İçindeki o umudunu kesmeyen saçma tarafına başını sallıyor ve bir süre kestane ağacının altına sığınıyor.

Judge, konuşamadığına memnun. İnsanlardaki sohbet dürtüsünü hiç anlamamıştır: İnsanlar konuştuklarında yaşamlarını nadiren düzelten beyhude şeyler söylüyorlar. Kelimeleri birbirlerini üzüyor. Neden konuşmayı bırakıp birbirlerine sarılmıyorlar? Kadın şimdi ağlıyor. Onun elini yalıyor. Parmaklarında makine yağı ve tereyağı kalıntıları var. Bütün bunların altında kokusu kocasından çok da farklı değil. Köpek ellerini yalayarak temizlerken Martha'nın onu kovalama arzusu buhar olup uçuyor. O istek düne aitti, şimdi belki de asla yapamayacağı bir başka şey oldu.

Eve dönünce koltuk altlarını köpürtüp tıraşlıyor, ayak tırnaklarını kesiyor, saçlarını fırçalıyor ve bir yere gideceği zamanlardaki gibi ıslak bir topuz olarak arkadan topluyor. Sonra kendini bisikletinde, ta Carnew'e kadar yağmurda pedal çevirirken buluyor. Darcy's'de, bir elbise askısından düğmeleri inci gibi gözüken kraliyet mavisi bir bluz alıyor. Neden aldığını bilmiyor. Aghowle'da heba olacak. Pazar günü Ayin'de giyecek ve başka bir çiftçinin karısı et reyonunda yanına gelince ona nereden aldığını söyleyecek.

Döndüğünde eski giysilerini giyip tavuklarını kontrole çıkıyor. Jimmy Davis üçüncü kuzusunu kaptırdı ve Martha son zamanlarda korkuyor.

"Gel bili bili bili! Gel bili bili bili!" diye bağırıyor, kovayı tangırdatarak.

Çitten geçerek onun sesine geliyorlar, her zamanki gibi şüpheciler. Martha onları sayıyor, tek tek isimlerini söyleyip rahatlıyor. Sonra diz üstü çökerek çiçek tarhlarındaki yabani otları ayıklıyor. Çiçeklerin hepsi şimdiye kadar soldu, ama sabahları don yok. Çalı süpürgesinin gölgesi, ikinci çiçek tarhının üzerine

düşmüş. Saat neredeyse üç. Birazdan çocuklar eve gelecek, acıkmış olacaklar, yemekte ne olduğunu soracaklar.

Ateşi tekrar canlandırırken Judge içeri girip bacağına pati atıyor. Kuyruğu sallanıyor. Martha ağzında bir şey olduğunu fark edene kadar birkaç kez pati atıyor. Martha diz çöküp elini açıyor. Köpek avucuna bir şey bırakıyor. Martha'nın eli bunun ne olduğunu biliyor, ama gözlerine inanmak için iki kez bakmak zorunda kalıyor. Bu, kabuğunda ufacık bir çatlak bile olmayan bir yumurta.

Martha gülüyor. "Acayip bir köpeksin, değil mi?"

Martha ona uzun saplı tencereden süt verip kızın birazdan eve geleceğini söylüyor. Onu karşılamak için patikadan iniyorlar. Kız, okul otobüsünden inip matematik dersinde bir dört işlem problemi çözdüğünü, uzun zaman önce Christina Colombus'un Dünya'nın yuvarlak olduğunu keşfettiğini anlatıyor onlara. Taoiseach'ın* kendisiyle evlenmesine izin vereceğini söylüyor ama sonra fikir değiştiriyor. Hiç evlenmeyip gemi kaptanı olacak. Fırtına, fincanındaki kırmızı limonatasını uçururken güvertede durduğunu hayal ediyor.

Evde safdil oğlanın keyfi yerinde. Salonda, kendi konutuna korunak sağlaması için eski kese kağıdından meşeler dikmiş. Oğlan, yalnız olmaktan hoşlanıyor ve insanların bazen onun orada olduğunu unutmalarına aldırmıyor.

En büyük çocuk, meslek okulundan sigara kokmuş halde dönüyor. Martha ona dişlerini fırçalamasını söyleyip akşam yemeğini masaya koyuyor. Sonra yukarı çıkıyor. Düşünmesi gereken şeyler var. Düşündükleri, yeni şeyler değil. Gelinlik ceketini gardroptan çıkarıyor, dikiş yerini açıp parasına bakıyor. Saymasına gerek yok. Orada ne kadar olduğunu biliyor. Şu ana kadar beş yüz yetmiş pound biriktirdi, çoğunu ev masrafları parasından kıstı. Bu artık bir "eğer" ya da "neden" meselesi değil. Artık tam olarak ne zaman gideceğine karar vermesi lazım.

* İrlanda'da hükümetin başı, başbakan. -ç.n.

Deegan her zamankinden geç geliyor. "O yeni adamın başında durmak lazım. Başında durmazsan üçte gitmiş olur." Önüne konan her şeyi yiyor ve kalkıp süt sağmaya gidiyor. İnekler çoktan tarlanın kapısında böğürüyor.

O akşam Deegan erkenden yatağa gidiyor. Bacakları yokuş çıkmaktan ağrımış, ayakları da üşümüş, yine de daha yan dönemeden uyuyakalıyor. Rüyasında meşelerin altında durduğunu görüyor. Rüyada güz değil de, güzel bir yaz günü. Vadiden kuvvetli bir rüzgâr esiyor. Nasıl bir boraysa, öyle sert ve apansız ki Deegan'ı korkutuyor ve meşeler bile irkiliyor. Yapraklar dökülmeye başlıyor. Her şey yanlış gibi, ama Deegan yere baktığında ayaklarının dibinde yirmi poundluk kağıt paralar olduğunu görüyor. Rüyanın sonlarına doğru, pek bir başarı elde edemeden hepsini yakalamaya çalışan bir çocuk gibi adeta. Sonunda bir el arabası getirmek zorunda kalıyor. Ağzına kadar doldurup ta Carnew'a kadar ittiriyor. Arabayı yol boyunca iterken komşular dışarı çıkıp bakıyorlar. Bakışlarındaki kıskançlık aşikâr. Birkaç banknot el arabasından uçup gidiyor, ama sorun değil, elindekiler yeter de artar bile.

Uyanınca kalkıp pencereye gidiyor ve dışarıya, meşelere bakıyor. Her zamanki gibi orada, karanlıkta duruyorlar. Deegan sakalını kaşıyarak rüyasını gözden geçiriyor. Rüya görmek, yanında konuşacak birinin olmasına çok benzer bir şey haline geldi. Martha'ya bakıyor. Karısı derin uykuda; solgun göğsü geceliğinin ince pamuklusuna yaslanmış. Şimdi, onu uyandırıp rüyasını anlatmak geçiyor içinden. Bazen onu bu yerden alıp götürmek, ona aklından geçenleri söylemek ve her şeye yeniden başlamak istiyor.

***

Kış böyle ılıman giderken Noel geliyor. Don kırılgan oluyor, kuşlar şaşkın. Judge'ın tüyleri artık tertemiz, gölgesi hiçbir zaman kızın çok uzağında değil. Fazla mesai yaptığı ve Noel ağaç-

larını çalan hırsızları yakaladığı için Deegan'ın morali düzeliyor. Orman İşletme Müdürlüğü ona ikramiye veriyor, o da bunu evin yeni tavan tahtalarına harcıyor. Bütün tatil ölçü alıyor, testereyle kesiyor, çekiç vuruyor ve boya yapıyor. Son vernik katını attığında Martha'yı nalbura götürüp mutfak için ona duvar kağıdı seçtiriyor. Kadın, kullanışsız desenli kombine etmesi zor hanımelili rulolar seçiyor.

O Noel, komşular eve oturmaya geliyor ve her uğradıklarında evin daha bir hale yola girdiğini söylüyorlar.

"Eh, eski bir evi çekip çevirmek imkânsız," diye itiraz ediyor Deegan. "Bütün ömrünüzü harcarsınız da hiçbir değişiklik göremezsiniz." Ama aslında memnun ve siyah bira ikram dağıtıyor herkese.

"Senin arkanda becerikli bir kadın olduğu hemen anlaşılıyor," diyor komşular. "Yuvayı dişi kuş yapmaz mı?"

"Orası öyle."

Martha sessiz. Gülümsüyor ve iki büyük sıcak viski içiyor, ama tüm dil dökmelere rağmen hikâye anlatmayı reddediyor.

Kız, Noel hediyesi olarak gelen Abba plağını iki kez çalıp ezberliyor. "Waterloo" en sevdiği şarkı. Noel Baba, şömineden aşağı kayarak iniyor ve ortanca çocuğa ikinci el bir bisiklet getiriyor. Deegan ise çiftliği için bir makine hediye almayı umuyordu: İlk buğdayı toplamak için tırmık ya da bir biçerdöver, çünkü şeker pancarı fabrika için neredeyse hazır. Bazen yağmur yağsın istiyor. Bisiklet lastiklerinden yaptığı pancar yaprakları kuru görünüyor ve uzadıkları da yok.

En büyük, tatil için Dublin'e gidiyor. Deegan ona biraz para veriyor ki amcalarının eline bakmasın. En büyük oğlunun aklının şehirde olması önemli değil. Deegan, araziyi ona miras bıraktı ve Aghowle'un bir gün onu geri çekeceğini biliyor. Karısına bir dikiş sepeti hediye ediyor, Martha da yumurta parasıyla kocasına Clarks'tan bir çift ekose desenli terlik alıyor.

Aziz Stephen gecesinde avluya bir tilki giriyor. Judge kokusunu alabiliyor, o daha kümese varmadan kapının altındaki cereyandan kokusunu saptıyor. Judge kalkıyor, ama kapının sürgüsü çekilmiş. Üst kata çıkıp kızın yatağındaki yorganı çekiştiriyor. Kız kalkıyor, ona bir bakış atıyor ve annesini uyandırıyor. Martha kümesteki velveleyi duyup Deegan'ı sarsıyor, o da pijamalarıyla aşağı inip silahını dolduruyor. Retriever iyice heyecanlanıyor. Deegan'ın bir silahı olduğunu bilmiyordu. Birlikte avluya koşuyorlar. Beyaz bir ay, ışığını bulutların arasına saçarak fırıl fırıl dönüyor. Judge'ın dilindeki tat sıcak hardal gibi, ama çok geç kaldılar: Kümes kapısı aralık duruyor ve tilki gitmiş. İki tavuk öldürmüş, birini de alıp götürmüş. Tavukların civcivleri çıldırmış gibi. O karmaşada aranıp duruyorlar, ama buldukları hiçbir kanat annelerine ait değil. Judge, Deegan'a bakıyor, ama Deegan'ın tek yaptığı havaya birkaç el ateş etmek, sanki tilki için fark edermiş gibi.

Ertesi sabah korucu, tavukların tüylerini yolmaya gidiyor. Onları astığı kirişe bakıyor, ama orada hiçbir şey yok, sadece ambalaj ipinin parçaları kalmış. Martha onları bahçeye gömmeye başlamış bile. Gözleri kıpkırmızı.

"Ziyankârlık bu," diyor Deegan ve başını sallıyor.

"Sally ve Fern'i yemek zorundaysak bayağı dara düşmüşüz demek. Çok yemek istiyorsan sen kazıp çıkar. Sen yersin. Ben sosu hazırlarım."

"Bunca yıldır evliyiz, bir kez sos yapmadın."

"Biliyor musun, Victor Deegan, sen de yapmadın."

Noel ve Yeni Yıl arasındaki geceler uzun. Safdil oğlan çiftliği için tavan tahtası parçalarından, içine emekleyerek girdiği saman barakaları inşa ediyor. Kız, Yeni Yıl hedeflerini yazıyor ve ağabeyininki gibi bir merak duygusuyla en büyük oğlanın yeni biyoloji kitabındaki "Üreme" başlıklı bölümü okuyor. Aghowle vernik kokuyor ve paraları az. Deegan huzursuz. Sürekli aynı rüyayı görüyor: Her gece elini cebine atıyor ve hayatı boyunca

kazandığı bütün parayla şişmiş olan cüzdanını ikiye bölünmüş buluyor. Banknotların hepsi iki parça halinde ve ne esnafı ne de banka memurunu paraların gerçek olduğuna ikna edebiliyor. Sonlara doğru, bütün komşular orada durup gülüyor, evde artık yeni değişiklikler olamayacağını söylüyorlar.

Ayrıca tuhaf bir rüya görüyor; mavi bir akşam dumanın yükseldiğini görmediği için eve endişeyle geldiği ve içeri girince evini boş bulduğu bir rüya. Onu bir süreliğine üzen bir not var, ama üzüntü çok sürmüyor ve sonunda diz üstü çökmüş, ateş yakan genç bir adam oluyor tekrar. Bu rüyadan sonra uyanıyor ve bir yakınlaşma çabasıyla rüyayı karısına anlatıyor.

Hâlâ yarı uykuda olan Martha, "Seni neden terk edeyim ki?" diyor ve yan dönüyor.

Deegan doğruluyor. Ne acayip laf. Kendisini terk edeceğini hiç düşünmedi, böyle bir düşünce aklının ucundan bile geçmedi. Evin kendisi de bu gece bir tuhaf görünüyor. Martha'nın gülleri yıllar içinde duvarlara tırmandı ve şimdi esen rüzgârla pencereleri tırmalıyor. Suya benzer yeşil bir gölge merdiven boşluğunda dalgalanıyor. Kendini kırılgan hissediyor, bir içki almaya alt kata iniyor. Bir gün bütün bunlar sona erecek. Tapuyu geri alacak, çelik bir kutu satın alacak ve onu meşelerin altına gömecek. Endişeleneceği bir Aghowle olmayınca geleceği açık bir el gibi olacak. Martha, çocuklarının annesi, mutlu olacak, çünkü güzel pansiyonlarda geçirilen geceler ve yepyeni giysiler olacak. Batı İrlanda'ya seyahat edecekler. Martha kahvaltıda ciğer ve soğan yiyecek. Yine sıcak kumlarda yürüyecekler ve Deegan ayaklarının altındaki kumu umursamayacak.

İçkisini salonda içiyor. Retriever şöminenin önündeki kilimde yatıyor, ateşten kalanları soğuruyor. Deegan onu satın alacak birilerini bulmadı hiç. Köpek, Martha'nın kızı memnun etmek için tatilde diktiği kırmızı kadifeden bir ceket giyiyor. Karısı karın kısmına fermuar dikmiş ve kolları işlemiş. Deegan başını sal-

lıyor. Birlikte oldukları bunca zaman boyunca, pantolonunu bir kez yamamamıştır.

Muhasebe defterini açıp faturaları gözden geçiriyor. Okul kitaplarının fiyatı akıl almaz. Soğutucunun termostatının değiştirilmesi gerek. Ev sigortası yenilenecek, ama arabanın vergisini ödeyeceği için onu bir süreliğine erteleyebilir. Gelirleri ve giderleri topluyor, tekrar oturup havayı dişlerinin arasından içine çekiyor. Bahar verimsiz geçecek, ama o dikkatli olacak ve her zaman olduğu gibi bunu da atlatacak. Komşularına "Victor Deegan ailesini geçindiremiyor" dedirtmeyecek. Bu adamda tembellikten eser yok. Elli dokuz ödeme daha. Aklından hesap yapıyor. Beş kere on iki, altmış. Neredeyse beş yıl eder, ama yıllar gelip geçmiyor mu zaten? Deegan tekrar rakamlara bakıyor, içini çekiyor.

Bütün bu zaman boyunca yaptığı samanlığın içinde yatan oğlan dışarı bakıyor. "Sorun para mı baba?"

"Ne?"

"Annem başka bir şey düşünmediğini söylüyor."

"Öyle mi diyor?"

"Evet. Ayrıca iki *yakanı* bir araya getiremediğini söylüyor. Neden yakalarını bir araya getiresin ki?"

"Doğru konuş," diyor Deegan, ama bir yandan da gülüyor. Oğlan, yaşamdaki diğer pek çok şey gibi bir hayal kırıklığı. Kalkıp perdeleri açıyor. Gökyüzü açık görünüyor, ay kararsız. Bu yılki çobanpüskülü, böğürtlenlerle kıpkırmızı olmuştu. Kötü bir yıl olacağını tahmin ediyor ve perdeleri çekerek tekrar kapatıyor. Büfenin üstünde kızın yeni yazı defterleri var, ismi kapaklarına özenle yazılmış. Victoria Deegan. Çocuğun ismi onu gururlandırıyor; kendi ismine öyle benziyor ki. Soğuk bir his, sırtından yukarıya tırmanıyor. Hiç bir şey düşünmemeye çalışıyor, ama yine de Martha'nın "Seni terk etmeyeceğim," deyişini düşünüyor.

Faturalar, okul üniformaları ve bir eşin dile getirilmemiş çekip gitme arzusuyla yeni yıl başlıyor. Martha'nın gitme isteği, soğuk algınlığı aklını sisle kaplayınca azalıyor ve iyileşir iyileşmez geri geliyor. Judge, kızı her yerde takip ediyor. Bir gece kız, kapının sürgüsünü çekmeden banyoya giriyor. Retriever küvetin kenarından bakıp suyu kokluyor. Tuhaf kokuyor, ama sıcak ve kız daha köpeğin ne yaptığını anlayamadan o da kızın yanına atlıyor.

Ocakta Dublin dükkânları indirimli satışlarının reklamını yapıyor. Martha, O'Connell Caddesi'ne giden bir otobüse biniyor, ama dükkânların yanına bile uğramıyor. Clery's'in yanından geçip Liffey'den aşağı iniyor ve gezintisi D'Olier Caddesi'ndeki bir sinemada, Amerika'ya giden İrlandalı bir kızla ilgili bir trajedi perdeye yansırken sert şeker yiyerek ağladığında son buluyor. Çekip gitme düşünceleriyle hayal kırıklığına uğramış halde, en büyük oğlu ve çubuk şekerlerle geri dönüyor. Nereye gidecek ki? Nasıl para kazanacak? "Gelen gideni aratır" sözünü anımsayarak hırçınlaşıyor. Deegan, kadının menapoza giriyor olduğunu aklının bir köşesine yazıp hiç ses etmiyor. Karısından epey korkmaya ve ona bir tür şefkat hissetmeye başladı, kızını sık sık dizine oturtuyor.

"Tutners," diyor ona. "Benim küçük Tutners'im."

Deegan, bir cuma akşamı keyifsiz ve paraya sıkışmışken arabayla komşunun evine kırk beş oynamaya gidiyor. Komşuları görüp iskambil oynamanın keyfini yerine getirebileceğini düşünüyor, ama oraya gidince dikkatini toplayamıyor. Beş elden sonra, normalde bir gecede kaybedebileceğinin beş katını kaybediyor ve bu yüzden gitmek üzere kalkıyor. Komşular kalması için ellerinden geleni yapıyorlar, ama Deegan gitmek için ısrar ediyor ve hepsine iyi geceler diliyor.

Arabasına binerken, gizli kapaklı tavırlı bir yabancı yanaşıyor.

"Anladığım kadarıyla satılık bir köpeğin varmış."

"Köpek mi?" diyor Deegan.

"Evet," diyor adam, "bir av köpeği. Hâlâ sende mi?"

"Eh, bende." Deegan afallıyor, ama hemen toparlanıyor. "Onu geçen eylül satın aldım, ama avlanmaya pek az zamanım var, o yüzden yazık oluyor hayvana."

Deegan Retriever'ı tarif ederek devam ediyor. Sülünlerden ve köpeğinin onları nasıl kolayca yakalayabildiğinden rahatça bahsetmeye başlıyor, sülün çorbasının bir otelde bulabileceği herhangi bir şeyden nasıl daha lezzetli olduğundan. Turba sepetinden ve köpek eve geldiğinden beri sepetin hiç boş kalmadığından bahsediyor. O, turbadan bahseder bahsetmez adam gülümsüyor, ama Deegan fark etmiyor, çünkü kızın doğum günündeki halini ve onunla Retriever'ın şimdi aynı suda banyo yaptıklarını anımsıyor. Fakat sözünden dönmek için çok geç.

"Ne kadar istiyorsun?"

"Elli pound," diyor Deegan. Bu, akıl almaz bir fiyat, yarısını alabilse ona da şükür, ama adam gözünü kırpmıyor.

"Eğer köpek dediğin gibiyse ilgilenebilirim. Onu ne zaman görebilirim?"

Deegan tereddüt ediyor. "Biraz düşüne-"

"Şu an senin için müsait mi?"

"Şimdi mi? Evet. Sanırım müsait."

"Tamam. O zaman arkandan geleceğim."

O gece Judge, O'Donnell daha kapıdan girmeden onu tanıyor. Her zaman önce sakat olan ayağını basar ve ayak eşiği geçmeden önce hep duraksar. Judge'ın aklında en ufak bir kuşku zerresi varsa bile, avcının kokusunu alınca kayboluyor. Silaj* ile saçlarını düzgün tutmak için kullandığı bir tür yağ karışımı bu. İçeri ilk Deegan giriyor. Judge sıçrayarak koltuğun kolçağındaki kadife ceketini parçalıyor.

"Şu şıklığa bak sen," diyor O'Donnell ve gülmeye başlıyor.

* Kıyılmış taze bitkileri sıkıştırarak bir siloda saklama yöntemi. -ç.n.

Birazcık utanan Deegan da kahkahaya katılıyor.

"Çocuğun giydirdiği bir şey işte."

Judge kaçmak için elinden geleni yapıyor, ama mutfaktaki bütün kapılar kapalı ve iki adamın onu yakalayıp sızlanmalarına aldırmadan O'Donnell'in arabasının bagajına koyması an meselesi.

"İşte oldu," diyor Deegan. Elini uzatmamak için tüm yapabildiği bu. "Onu satın aldığına pişman olmayacaksın."

"Satın aldığıma mı?" diyor O'Donnell. "Bir adamın kendi köpeğini satın aldığı nerede duyulmuş?"

Deegan, park lambaları yoldan aşağı süzülürken, ona teşekkür eden sarı elbiseli kızı düşünmemeye çalışıyor. Kucağına oturuşunu düşünmemeye çalışıyor. Önemli olmadığını, yapabileceği hiçbir şey olmadığını söylüyor kendine. Dönüp içeri girerken yukarısında bir şey hareket ediyor. Başını kaldırıp bakıyor. Martha, geceliğiyle yatak odalarının penceresinde durmuş, izlemekte. Elini kaldırıyor ve şaşıran Deegan da kendi elini kaldırıyor. Belki de kadının bir parçası, köpeğin gittiğine memnun. Orada durmuş izlerken, karısının eli yumruk olup sallanıyor. Yani her şey açığa çıktı artık.

Elbette, ertesi sabah kız neden Judge'ın onu uyandırmadığını merak ediyor.

"Judge nerede?" diyor aşağı inince. Anne babasına bakıyor. Deegan, masanın başında oturmuş, bir dilim beyaz ekmeğe kaskatı tereyağını zar zor sürüyor. Annesi dudaklarında bir kupa siyah çay tutmuş, buharın üstünden dik dik kocasına bakıyor.

"Babana sor," diyor Martha.

"Baba, o nerede?" Sesi çatlıyor.

Deegan öksürüyor. "Onu arayan bir adam geldi."

"Hangi adam?"

"Sahibi. Sahibi onu aramaya geldi."

"Ne demek sahibi? Onun sahibi benim. Sen onu bana verdin."

"Aslında," diyor Deegan, "vermedim. Onu korulukta buldum ve eve getirdim, hepsi bu."

"Ama Judge benim! Sen onu bana verdin."

Dışarı koşup ona sesleniyor. Araziyi ve tüm saklanma yerlerini arıyor: kemikleri sakladığı su birikintisini, saman barakasındaki tüneli, sülünlerin uyuduğu fındık ağaçlarının ötesindeki meyve ağaçlığını. Gittiğini iyice idrak edene ve bu zihnine etki edene kadar arıyor. Babası onu hiç sevmemiş. Kaçmaya karar veriyor, ama okula bile gidemediğini fark ediyor. Kuş kadar besleniyor. Bir hafta geçmeden konuşmayı bırakıyor. Her akşam bisikletiyle dışarı çıkıp ona sesleniyor.

"Judge! Judge!" adı mahallenin her yerinden duyuluyor. "Judge!"

Deegan kızın biraz delirdiğinin farkında, ama kız bunu atlatacak. Sadece zaman meselesi. Bunun dışında Aghowle'da her şey az çok aynı kalıyor: inekler sağılmak için çit kapısına geliyor, süt mandıra tenekelerine doldurulup biriktiriliyor. Martha'nın tavukları taneleri gagalıyor, geceleri tünüyor ve yumurtluyor. Tava, sabahları erkenden indirilip tekrar çengeline asılıyor ve tekrar indiriliyor. Ve oğlanlar her zaman olduğu gibi neyin kendilerine ait olduğu ve neyin olmadığı konusunda kavga ediyorlar.

Deegan bazen termosu ve sandviçleriyle koruda otururken, köpeğe olanlar yüzünden pişmanlık duyuyor, ama bu çoğu zaman aklına gelmiyor. Onu en çok geren şey, sorunun kaynağı değil, sonuçları, çünkü karısı artık onunla konuşmuyor, artık onun yanında yatmıyor.

Bazen Martha, kendini tekrar o sabah koruda, Judge'a taş atarken görüyor. Köpek kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırmış kaçıyor. Arkasına bakıyor ve Martha kendini kötü hissediyor, ama doğru şeyi yaptığını biliyor. Hayatının büyük kısmı, hiç olmayan şeyler üzerine düşünüp taşınmakla geçti. Ekmeğin üstünde peynir eritiyor, ama kız yemeyecek. Martha yatağına oturup onu yeni bir köpek alması gerektiğine ikna etmeye

çalışıyor; sadece kıza ait olacak küçücük bir yavru köpek, sevebileceği bir köpek.

"Gazeteye bakabiliriz. Shillelagh'ın dışında satılık yavrular var. Jim Mullins'in. Seversin sen onla-"

"Sen sevgiden ne anlarsın ki?"

Bu, kadını yaralıyor. "Sevgi ne demek bilirim," diye ısrar ediyor Martha.

"Sen babamı bile sevmiyorsun. Tek düşündüğün para."

***

Bir akşam Deegan tepeyi geçerken, evden normale göre çok daha fazla duman çıktığını görüyor. Bir şekilde bunu neredeyse tahmin etmişti. Avluya on bir araba park etmiş. Her birini tanıyor. Daha önceki akşamlarda ne bu kadar çok komşunun geldiğini ne de bu kadar erken geldiklerini hatırlıyor. Davis ve Redmond burada. Ve ayaklı gazete Bayan Duffy. Bordo hatchback rahibe ait.

Deegan kapı eşiğinden geçerken, muazzam bir ateş mutfak zeminine sıcaklık dalgaları yaymakta. Eski giysileri içinde kırılgan hisseden Deegan, herkese iyi akşamlar dileyip şapkasını çıkarıyor.

"Hah, geldi işte!"

"Çalışan adam gibisi yok!"

"Akşam yemeği için midende yeterince yer var mı Victor?"

"Davetsiz gelmedik ya?"

"Hayır, hiç de bile, ben davet etmedim mi?" diyor Martha. Deegan'ın önüne sıcak yemek koyuyor. İyi pişmiş bonfile, fırında patates, soğan, mantar. Ağır ateşte pişmiş elma ve koyu kremayla ağzına kadar dolu bir kâse. Deegan akşam yemeğine oturuyor, haç çıkarıyor, çatalını ve bıçağını alıyor. Aynı anda nasıl hem yiyip hem misafirperver davranacağını bilemiyor. Çocuklar ortada yok. Karısı siyah biraları, Powers'ları elden ele dolaştırıyor, komşulara gülümsüyor.

"İçin için!" diyor. "Bol bol var. Morrissey'e, şu genç adama olanlar korkunç değil mi?" Sesi bir tuhaf. Hep kullandığı ses tonu değil.

Komşular orada oturarak sohbet ediyor; bütçeden, darboğazdan, petrol grevinden bahsediyorlar. Isınıyorlar, akşam eğlencesi için kıvama geliyorlar. Sohbete küçük bir dedikodu sızmaya başlıyor. Redmond başlatıyor, kendi budama bıçağının sapını kırdıktan sonra onlarınkini ödünç almak için Whelan kız kardeşlere gittiğini ve onları aynı tabaktan yemek yerken yakaladığını söylüyor. "Kendi tarafına bandır Betty!" diye taklit ediyor. Kısa bir gülüşme oluyor, o gülüşmede ufak bir kötücüllük de var.

Dükkân sahibi, Dan Farrell'in gelip beş tane çikolatalı dondurmayı ayakta yediğini anlatıyor. "Beş tane çikolatalı dondurma! İyi çalıştırır bağırsakları, değil mi? Ve sonra, sonuncusunu da katledince bana hesaba yazmamı söylemez mi!"

Martha gülümsüyor. Gerçekten eğleniyormuş gibi. Bir bez alıp turtaları ve ufak kekleri fırından çıkarıyor. Hamur işleri altın sarısı, üstleri kabarmış.

"Şuna bir bakar mısınız?" diyor Bayan Duffy. "Yarışmaya katılsa kazanır. Ben de senin pasta yapmadığını sanırdım."

Martha hepsini Deegan'ın en iyi servis tabaklarına tepeleme yığıp elden ele dolaştırıyor. Deegan, kadının rol yaptığını fark ediyor. İyi rol yapıyor. Bunun her gün olmadığına kim inanmaz ki? İnekler, içeri alınmak için çit kapısında durmuş avazı çıktığı kadar böğürüyor, ama Deegan yerinden kımıldayamıyor. Bedeninin her bir yanı ona ayağa kalkmasını söylüyor, ama merâkı sağduyusuna ağır basıyor. Bacak bacak üstüne atıyor ve Judge'ın eski yatağında oturmuş, pür dikkat dinleyen oğlanı yanlışlıkla tekmeliyor.

"Afedersin," diyor.

Sesini duyunca komşular dönüyor, orada olduğunu hatırlıyorlar.

Davis, ta Shillelagh'ya kadar gittiğini, ama oraya varınca bir ayağının feci ağrıdığını söylüyor. Çizmesini çıkarınca içinde büyük bir kaşık görmüş.

"Öyle küçük de değil, büyük bir kaşık."

"Şaka yapıyorsun!" diyor Sheila Roche. İnanmadığı bir şey duyduktan sonra hep söylediği bir şey bu.

Tom Kelly sağımhaneyi bırakacağını, artık sütte para olmadığını söylüyor. "Çiftçilerin günleri sayılı," diyerek başını sallıyor. "Sütün fiyatı, on yıl öncekiyle aynı değil mi yani?"

Bu mevzu onları bir süreliğine oyalıyor, ama bir zaman sonra çiftçilik konusu kan kaybetmeye başlayıp ölüyor. Zayıflayan sohbete birkaç konuşma konusu atılıyor ama yakalayan olmuyor, sessizliğe yuvarlanıp gidiyorlar. Komşular daha çok içip Martha'ya bakmaya başlıyorlar. Sesleri kesiliyor. Biri öksürüyor. Davis, bacak bacak üstüne atıyor. Rahip orada olduğu için teklif etmek ona kalıyor.

"Harika hikâyeler anlattığınızı duydum Bayan Deegan," diyor. "Hiç dinleme zevkine erişemedim."

"Ah Peder, o kadar da iyi değilim," diyor Martha.

"İyisin, iyisin. Bize bir hikâye anlat Martha!"

"Tanrı biliyor ya, kimse onun gibi anlatamaz."

"Tek ihtiyacı olan birazcık tatlı söz."

"Ah, gerek yok." Martha, bardağında kalanları yuvarlıyor. Bu gece bir içkiye ihtiyacı var. Annesi her zaman babasının tarafında çingene* kanı olduğunu ve onları yollara düşürenin de bu çingene kanı olduğunu söylerdi. Çingene zannedildiği de çok oldu. Sakinleşiyor, anlatacağı öyküyü biliyor. Bu, sadece tam olarak nereden başlaması gerektiğine karar verme meselesi.

"Ah, ötekilerin hepsini daha önce dinlediniz."

"Bize bir hikâye anlatmazsan hepimiz eve gideriz!" diye bağırıyor Breslin.

* "Irish traveller". Halk arasında "tinker" da (Ing. "tenekeci") denir. İrlanda'da "Beyaz Çingeneler" adıyla da bilinen gezgin etnik grup. -ç.n.

"Bir kadın böyle ikna edilmez," diyor rahip.

Martha odaya odaklanıyor. Bazen korkutucu bir yanı var. Ayaklarına bakarak yoğunlaşıyor. Başlamadan önce kokuyu almak zorunda, her öykünün kendine has, belli bir kokusu vardır. Güllerde karar kılıyor.

"Eh, belki size bunu anlatabilirim."

Deegan'ın karısı saçlarını geriye atıp dudaklarını ıslatıyor.

"Neler duyacağız kim bilir!" Davis ellerini ovuşturuyor.

Martha, oda yine sessizleşene kadar bekliyor. Ne söyleyeceği hakkında hiçbir fikri yok, ama hikâye orada; tek yapması gereken onu gün ışığına çıkarıp kelimeleri bulmak.

"Bir zamanlar, deniz kenarındaki bir konukevinde yatılı işi olan bir kadın varmış," diyor Martha. "Oralı değilmiş. İş bulmak için güneye inmiş Brayli bir kadınmış. Çalıştığı ev aydınlık, yeni bir sayfiye eviymiş; az çok aşağıda, Courtown'da gördükleriniz gibi. Öyle şaşaalı değil, ama temiz ve düzenli bir yer. Mona iri, açık tenli bir kadınmış. Uzun boylu ve solgunmuş, çilliymiş. İnsanlar bazen onu çingene sanarlarmış, ama insanların düşündüklerinin aksine, kadında bir damla çingene kanı yokmuş. Bir postacının biricik kızıymış ve iyi yapabildiği şeylerden biri dans etmekmiş. O kadın bozuk para büyüklüğünde bir yerde dans edermiş de, aynı yere iki kere basmazmış."

"Hoş bir kadınmış," diyor Breslin sessizce, kendi geçmişine dalıp giderek.

"Her neyse, bir akşam dans etmeye girmiş. Yaz mevsimi olduğundan, dans salonunda büyük bir kalabalık varmış. Aslında erkek aramıyormuş, ama o akşam hep aynı çiftçi ona dans teklif edip durmuş. Kocaman, kızıl sakalı olan, sırım gibi bir adammış, ama ayaklarında yetenek varmış. Onu dans pistinde, kedinin dilini bir fincan tabak dolusu kremada gezdirmesi gibi yönlendiriyormuş. Konuşmuşlar, ama çiftçi sahip olduğu yer dışında hiçbir şeyden bahsedemiyormuş. Bütün o hektarlar, yol kenarındaki ağaçlar, evin ne kadar güzel olduğu. Yeni sağımha-

neden, bostandan ve büyük, yüksek tavandan söz etmiş. Aklıma daha iyi bir isim gelmediği için ona Nowlan diyeceğim."

"Şimdi, Nowlan kadına onunla tekrar görüşüp görüşmeyeceğini sormuş ve kadın 'Hayır' demiş, ama Nowlan reddedilmeyi kabul edecek türde bir adam değilmiş. En büyük oğlan olduğundan, kendi bildiğini okumaya alışkınmış. Onu orada burada takip etmiş. Kadın bir keresinde başını yemeğinden kaldırıp bir bakmış, işte orada, pencereden ona bakıyormuş. Kadının peşini bırakmamış ve kadın da pes etmiş. Neticede onunla flört etmek, flört etmemekten daha kolaymış, bilmem anlatabiliyor muyum? Ama kendince iyi biriymiş, ona çay ve çörek ısmarlıyor, elini cebine attırmıyormuş hiç. Ve her zaman dans ediyorlarmış."

"Sanki aynı pistte büyümüşler gibi fokstrot, yarım set ve vals yapıyorlarmış, ama Mona aslında onu gönülden istemiyormuş. Nowlan tuhaf kokuyormuş, çürümek üzere olan armutlar gibi. Teri ağır ve ağdalıymış. Aslında adam hayatının baharını geride bırakmışmış. Dans ederlerken her şey yolundaymış, ama müzik grubu durup da adam dudaklarını onunkilere değdirmeye davrandığı an, kadın bu eşleşmenin doğru olmadığını anlamış. Ama her kadın gibi kendine ait bir şeyleri olmasını istiyormuş. Nowlan'ın tarif ettiği yerde yaşamayı düşünmüş. Kendini Ayin'den sonra dışarıda, ağaçların altında, gölgelikte bir bankta oturmuş, pazar gazetesini okurken görebiliyormuş. Orada, fonda oynayan, iki kapağı birbirine çarpan–çocuklar öyle yapar ya–bir çocuk da görebiliyormuş."

"Bir akşam, Nowlan ona evlilik teklifi etmiş. 'Benimle evlenmeyi düşünür müsün?' Bunu, sırtı ışığa dönük söylemiş, o yüzden kadın, onun yüzünü tam görememiş. Denize yakınlarmış. Mona, dalgaların kıyıya vuran sesini ve çığlık atan çocukları duyabiliyormuş. Yaz sonuymuş. Aslında kadın onunla evlenmek istemiyormuş, ama yaşı da geçiyormuş ve eğer reddederse adamın teklifinin, alacağı sonuncu evlilik teklifi olabileceğinin farkındaymış."

"Şimdi bir yerlere gelmeye başladık," diyor Redmond.

"Eh, uzun lafın kısası–"

"Ah, acelemiz mi var?" diyor rahip. "Uzunsa kısaltmayın."

"Senin vaazlar için söylediklerimizin tam tersi değil mi bu?" Davis yükünü almak üzere. Viski şişesinin yönetimini ele geçirdi, henüz doluyken kendine torpil geçiyor.

Rahip omuz silkiyor.

"Sizin vaazlarınızın yanında benim hikâyelerimin esamesi okunmaz Peder," diyor Martha ve Deegan'a bakıyor. Kocasının kolları göğsünde kavuşmuş, kaskatı duruyor. Masanın altındaki oğlanı görüyor, ama artık vazgeçmek için çok geç. Kızı ve okulda aldığı karneyi hatırlıyor ve devam ediyor.

"Şey, bu kadın, Mona teklifi kabul etmiş. Bu adamla evlenip çiftlikte yaşamaya gitmiş. O kadar laftan sonra mekânı köşk gibi sanıyormuş, o yüzden kapıdan içeri girince korkunç bir şok yaşamış. O eski ev için söyleyebileceğiniz tek iyi şey, rutubetli olmadığıymış. Tamam, Nowlan'ın bir inek sürüsü ve sağımhanesi varmış, ama mobilyalar tahta kurtlarıyla delik deşikmiş ve bacalara yuva yapmış kargalar varmış. Evi temizlemek için her türlü girişimde bulunmuş, ama kaşıklarla birlikte iki çift takma diş bulunca bırakmış. Gerdek gecelerinde, yayların döşeğin içinden ölümcül günahlar gibi fırladığını hissetmiş. Bazı günler elinden gelen tek şey ağlamamakmış."

"Nowlan, gündüzleri ve gecelerin de yarısını tarlalarda geçiriyormuş. Sizin anlayacağınız, kadını kazanır kazanmaz onunla neredeyse hiç ilgilenmemeye başlamış. Çoğu zaman dışarıda oluyormuş. Nereye gittiğini Mona her zaman bilmezmiş. Başka kadınlara gittiğini düşünüyor değilmiş. Ayin sırasında onu başka kadınlara bakarken görüyormuş, ama kendisi dışında kimseye elini sürmeyeceğini biliyormuş. Başka bir kadına elini sürse, komşuların haberi olurmuş. O zaman bu herkesçe bilinirmiş ve Nowlan en çok komşulardan korkarmış."

"Her akşam açım diye şikâyet ederek geliyor, akşam yemeğini bekliyormuş. Mona, yemeği ya da başka incelikleri pek önemsemezmiş, ama biftek ya da yahninin yanında her zaman birkaç patates yermiş. O evde birkaç yıl geçmiş ve ortada hâlâ bir bebek yokmuş. Komşular meraklanmaya başlamışlar. Konuşmaya başlamışlar. Birkaç yorum, birkaç edepsiz laf sarf edilmiş. Bir adam, bir dükkân sahibi, ona nerede tanıştıklarını sormuş ve kadın söyleyince de ona demiş ki, 'Bu kısır öküz için fazla uzaklara gitmemiş misin?' Bazıları Nowlan'a üzülmeye başlamış. Ve insanların ne dediklerini bildiği için Nowlan da kendine üzülmeye başlamış, çünkü–affınıza sığınarak söylüyorum Peder–bebeği olmayan çoğu erkek gibi, tohumunun çorak toprağa düştüğünü düşünmüş. Doğal olarak karısını suçlamış, her ne kadar defalarca-"

"Bence evlenip de çocuk sahibi olamamaktan daha kötü bir şey olamaz," diyor Bayan Duffy. "Çoğu kez benimkiler var diye şükrederim."

"Nasıl şükretmeyeceksin ki?" diyor Sheila. "Şapel kapılarından gelmiş geçmiş en güzel çocuklar senin değil mi?"

"Ah, onu demiyordum."

"Yine de bu doğru."

"Çenenizi kapayacak mısınız siz?" diyor Davis. "Neden hepiniz çenenizi kapatıp kadının anlatmasına izin vermiyorsunuz? Ne zamandır bunu bekliyordum."

"Sadece iki laf ediyordum şurada," diyor Bayan Duffy.

"Yaptığımız da bu değil mi zaten?" diyor Martha.

Martha tekrar Deegan'a bakıyor. Adamın gözleri ondan durmasını istiyor. Kadın başını eğip yine sessizlik olmasını bekliyor ki devam edebilsin. Artık kararlı. Değiştirerek anlatıp mümkün olduğunca tanınmaz hale getireceğini düşünmüştü. Şimdi bundan o kadar emin değil.

"Nerede kalmıştım?"

"Nerede kaldığınızı hatırlamadığınız için sizi suçlayamam," diyor rahip.

"Ha, evet," diyor, nerede kaldığını kesinlikle hatırlayan Martha. "Evlenmişler. Altı yıldır evliymişler, ortada çocuk yokmuş ve sonra bir gün, Mona tek başınayken, gül ağaçlarıyla bir yabancı ön kapıda belirivermiş. Mona'nın daha önceden gözüne kestirdiği biri değilmiş, o cemaatten olduğunu da sanmıyormuş. Nowlan o gün kooperatiften tohum almaya gitmişmiş ve kooperatife gittiğinde aceleyle geri dönmezmiş. O zamana kadar Mona biraz zayıflamışmış. Orada, ön kapıda o satıcı duruyormuş."

"Ha, ne satıyormuş?" diye fısıldıyor Davis.

"Çeneni kapayacak mısın Davis?"

Martha durup öfkesinin kabarmasına izin veriyor. Bunu hepsi hissediyor. Bayan Duffy ona anlayış dolu bir bakış fırlatıyor, ama Martha'nın artık anlayışla ilgilendiği yok.

"Gül!" diye adeta bağırıyor. "Gül satıyormuş. 'Güllerle aranız nasıl?' diye sormuş ona. Yakışıklı bir delikanlıymış, uzun boyluymuş ve temiz tıraşlıymış. Nowlan gibi kirli sakallı değilmiş ve Mona çenesini doğru düzgün görebiliyormuş. Uzanıp çenesine dokunmak istemiş, ama adam kendinden epeyce küçükmüş."

"Çocuk yaştaymış!"

"Kadın beşikten çocuk kaçırıyormuş desene!"

"Bu yabancının kamyonetinin arkasında her tür gül ve meyve ağacı, aklınıza ne gelirse varmış. Kadın, delikanlının elindeki tüm gül ağaçlarını almış ve çay içmek için onu içeriye davet etmiş. Çaydanlıkta su kaynatırken, delikanlı ona evli olup olmadığını sormuş.

'Evliyim, ama kocam tohum almaya gitti.'

'Kendi tohumu yok mu?' diye sormuş satıcı. Patateslerden bahsediyormuş, ama sonra kadın ona bakmış.

'Hayır,' demiş kadın dürüstçe. 'Hiç kendi tohumu yok.'

Bunu söyleme şekli, satıcıyı germiş. Delikanlı ayağa kalkıp pencereye gitmiş. Hayatında gördüğü en mavi ortancaların

onunkiler olduğunu söylemiş. Dışarı çıkıp çiçeğe dokunmuş. Kadını çeken, ortancaya dokunan adamın elinde ışıldayan güneşmiş. Yanında gidince eli adamın boynuna dokunmuş ve sonra adamın başparmağı uzanıp kadının dudaklarını okşamış. Elleri, Nowlan'ınkilere göre yumuşakmış.

'Gözlerin ıslak kum renginde,' demiş adam ona."

Oğlan, masanın altında annesinin kelimelerine yoğunlaşıyor. Farklı türden bir hikâye bu. Bu hikâye gerçek, çünkü adamı ve ortancayı hatırlıyor. Hem sonra kız kardeşinin ona Noel'de öğrettiği o şeyler var, biyoloji kitabında okuduğu şeyler. Annesinin devam etmesini, bitirmesini istiyor. Mutfaktaki insanları seviyor. Hep böyle mutlu olabilmelerini istiyor.

"Kadın, gül ağaçlarını giriş kapısının önüne dikmiş," diye devam ediyor Martha. "Nowlan, o gece geç saatte gelince, kıymetli parasını harcadığı için ona aptal demiş. 'Ne tür bir kadın bütün parayı çiçeklere harcar?' Sadece bu kadarla kalmamış, onu hiçbir zaman doğru düzgün yemek yapmamakla suçlamış. 'Çalışan adamın akşam yemeği patates ve lahana olmaz!'"

"O da çok şımarmış!"

Deegan daha fazla katlanamıyor. Duyması gerekmeyen bazı şeyler var. Köpeği, kızı da dahil edecek. Nerede duracağını ancak Tanrı bilir. Komşular, daha önce hiç dinlemedikleri şekilde dinliyorlar, sanki bu Martha'nın anlattığı yegâne öyküymüş gibi. Deegan ayağa kalkıyor. O kalkar kalkmaz komşular dönüp ona bakıyorlar.

"Bu zavallı ineklerin böğürmesini daha fazla dinleyemeyeceğim," diyor. "Müsaadenizle."

Komşular, sandalyeleri yolundan çekiyorlar. Geçmesine izin verirlerken, ahşap sandalyelerin bacakları zeminde tiz bir ses çıkarıyor. Kapıya vardığında, kapının mandalını açacak gücü nereden bulduğunu bilemiyor. Dışarıya çıkınca kapıyı arkasından kapatmayı başarıyor. Duvara yaslanıp dinlememek için elinden geleni yapıyor. Kalbinin derinliklerinde kızın ondan olmadığını hep biliyordu. Ondan olamayacak kadar garip ve sevimliydi.

Kelimeleri duymamaya çalışarak bir süre Martha'nın sesini dinliyor. Ama elinde değil, ayrıntıları duymak istiyor. Kelimeleri yakalamak için kendini zorluyor. Anlatılış şekliyle ilgili bir şey, Martha'nın onun dinlediğini bildiğini söylüyor ona. Sonunda oğlunun, safdil olanın bağırdığını duyuyor: "Annemin erkek arkadaşı varmış!"

Deegan'ın ayakları onu avludan aşağıya taşıyor, eli ışığı yakmak için kalkıyor ve bir şekilde, teker teker inekleri ahır bölmelerine sokuyor, hortum salkımlarını bulup onları sağıyor. Ne acele ediyor ne de etmiyor. Dikkatli, hepsi bu. O işini bitirirken komşular dışarı çıkıyor. Gidiyorlar, ön kapısından çıkıyorlar. Ön kapısıyla ilgili Deegan'ın başka arzuları vardı, ama artık önemli görünmüyor. Birkaçına el sallıyor ve onlar da el sallıyorlar, ama biri bile seslenmiyor.

Deegan, uzun bir süre sağımhanede kalıyor. Koridorları süpürgeyle temizliyor, ahır bölmelerindeki tezekleri duruluyor. Yem kaplarına taze saman koyuyor, bir zincirdeki gevşek bir halkayı değiştiriyor. Uzun zamandır bunu yapmak istiyordu.

Nihayet eve giriyor. Neticede burası onun evi. Martha yatağa gitmemiş. Hâlâ orada, ateşin başında oturuyor. Dört bir yanında boş sandalyeler, boş kadehler var. Deegan masanın altına bakıyor, ama oğlan artık orada değil.

"Şimdi mutlu musun?" diyor.

"Yirmi yıllık evlilikten sonra nihayet soruyorsun."

"Bütün istediğin bu muydu?"

Martha, viski kadehini kaldırıp dik dik kocasına bakıyor.

"Mutlu yıllar Victor," diyor. "Nice mutlu senelere."

***

Sessizlik, Deegan ev halkının üzerine bir perde gibi iniyor. Bu kadar çok şey söylendikten sonra geriye söylenecek başka bir şey kalmadı. Bu aralar komşular uzak duruyor. Deegan, Ayin'e gitmekten vazgeçiyor, onun için gitmenin bir anlamı yok artık.

Daha çok çalışıyor, yiyor, inekleri sağıyor ve her perşembe kumar oynuyor.

Martha artık kahvaltı hazırlamıyor, ama Deegan'ın umurunda değil. Kız okula dönüyor, ama her ne kadar dersleri iyi gitse de eskisi gibi değil. Gemi kaptanı olmanın, Taoiseach'le evlenmenin lafı geçmiyor artık. Mutlu olan tek kişi, safdil oğlan. Bütün salonu çiftliğe çevirdi. Depolarına hayvanların yatakları yapılmış, biçerdöveri süpürgeliğin önüne park etmiş. Tarlalar tamamen zemini kaplamış. Naylon perdeler, arazisinin kenarlarına yağmur gibi iniyor.

Oğlan bir gece, sığırlarını güderken pencerenin dışından bir ses duyuyor. Bu, gül ağaçlarını dürten rüzgâr. Ya da belki de bir fare. Oğlan ayağa kalkıp onu öldürüp öldüremeyeceğini merak ediyor. Babasının bir sıçanın sırtını kürekle kırdığını iki kez gördü. Onları öldürmek kolay. Elinde ocak maşasıyla duruyor ve mümkün olduğunca ses çıkarmadan kapıya yanaşıp dinliyor. Pençelerin sesini duyabiliyor. Kapıyı açınca bir köpeğin, bir sokak köpeğinin orada durduğunu görüyor. Onunla ilgili bir şeyler, oğlana başka bir şeyi çağrıştırıyor. Oğlan köpeği okşuyor, kirli tüylerinin altından kemiklerini hissediyor. Köpek titremekte.

"İçeri, ateşin yanına gel," diyor bir el hareketiyle. Annesi yabancıya böyle demişti ve yabancı da peşinden gelmişti. Şimdi köpek onun peşinden geliyor, basamaklardan inip onu evine doğru takip ediyor. Artık evin erkeği oğlan. Kapıyı kapayıp nasıl ateş yakılacağını hatırlamaya çalışıyor. O kadar zor olamaz. Kendi başına koca bir çiftlik inşa etmedi mi? Kömür kovasından gazete alıp büküyor. Kız kardeşi nasıl yapılacağını öğretmişti. Kağıtları evinin şöminesine, halının kontrplakla birleştiği yere koyuyor. Uzun sürüyor, ama sonunda kibritlerden birini çakmayı başarıyor.

"Nemli," diyor. "Nemliler."

Kağıttan meşeler tutuşuyor ve oğlan çalı çitleri üst üste yığıyor.

"Sorun yok," diyor köpeğe. "Ateşin yanına gel de ısın."

Kafası biraz karışmış olan oğlan alevleri izliyor. Alevler kağıdı karartarak samanlığa sıçrıyor, çatısını ateşe veriyor ve oradan naylon yağmur perdelerine yayılıyor. Yaptığı en güzel şey bu. Hava akımının bacadan çıkması için kapıyı açıyor. Oğlanın küçük bir parçası üzgün, yine de geri çekilip gülüyor.

Etrafına bakınıyor, ama köpek üst kata çıkmış. Yatağa atlayınca Martha'nın üstüne iniş yapıyor.

"Judge," diyor kız. "Judge."

Merdivenlerden gelen bir duman kokusu var. Martha da alıyor bunu. Deegan, evin ucundaki bir odada. Uykusu çok ağır.

"Baba!" diye bağırıyor kız.

Duman, ağır ağır odalara doğru ilerliyor, evi dolduruyor. Oğlan, açık kapıların önünde durmuş, mavi alevlerin tavan tahtalarına sıçrayışını seyrediyor, kafası karışmış. Martha, üstünde geceliğiyle, onu dışarı sürüklüyor. Deegan uyanmak istemiyor. Uykusunun arasında köpeğe bakıyor. Her nedense onu tekrar gördüğüne memnun. Arkasına dönüp yine uyumaya çalışıyor. Deegan evin yandığını kabullenene kadar bir asır geçiyor sanki, ve sonunda merdivenlerden inecek cesareti topluyor.

Hepsi dışarı çıkınca, durup eve bakmaktan başka bir şey yapamıyorlar. Aghowle alevler içinde. Deegan, ateşe su dökmek için salonun penceresini kırıyor, ama cam kırılınca alevler dışarı sıçrayarak dam saçaklarını yalıyor. Deegan'ın bacakları tutmuyor. Çocuklara bakıyor. Oğlanda bir şey yok. Kızın kolları köpeğe dolanmış. Bir an için Deegan evini hâlâ kurtarabileceğine inanıyor. O an geçiyor. Sigorta kelimesi aklına geliyor. Kendini yolda dururken görüyor, ama o da geçiyor. Deegan, yalınayak karısının yanına gidiyor. Gözlerinde yaş yok.

"Pişman mısın şimdi?" diyor adam.

"Neye pişman mıyım?"

"Yoldan çıktığına pişman mısın?"

Deegan ona bakıyor ve kadının biraz bile üzülmediği kafasına dank ediyor. Martha başını sallıyor.

"Sinirini kızdan çıkarmana üzüldüm," diyor. "Hepsi bu."

"Ne yaptığımı bilmiyordum." Hayatında ettiği ilk itiraf bu. O yola girerse itirafların ardı arkası kesilmeyebilir. Kendinden en emin olduğu anlarda bile Deegan herhangi bir şeyin bir sonu olacağına hiç inanmadı. Sıcaklık iyice artana kadar orada duruyor, sonra geri çekilmek zorunda kalıyorlar.

Artık sırtlarını Aghowle'a dönmeleri gerek. Patika, içlerinden bazılarına hiç bu kadar kısa gelmemişti, diğerlerine ise hiç bu kadar uzun. Ama patika hiç bu denli parlak olmamıştı. Küller ve kıvılcımlar havaya uçuşuyor. Sanki meşeler de tutuşacak. İnekler, yangını izlemek ve ısınmak için çite yanaşmış. Alevlerin aydınlığında korkunç, ama kısmen de komik silüetler olarak görünüyorlar.

Martha, kızının elini tutuyor. Parasını düşünüyor, satıcıyı ve tüm o işe yaramaz kırmızı gülleri. Kız daha önce böyle bir mutluluk tatmamıştı; Judge geri döndü, şimdilik umurunda olan tek şey bu. Kardeşine nasıl ateş yakılacağını öğretenin kendisi olduğu henüz aklına gelmiyor. Bunun suçluluk duygusu sonradan su yüzüne çıkacak. Deegan hissiz, yine de eskisine göre hafiflemiş hissediyor. Geçmişin ağır yükü yok oldu ve yeni uğraşlar henüz başlamadı. Patikadaki su birikintileri ateşi yansıtıyor, gümüş gibi pırıl pırıl parlıyor. Deegan düşüncelere dalıyor: İş sahibi olmakla, bunun sadece bir ev olduğuyla, hayatta olduklarıyla ilgili düşüncelere.

En zor, çiftliği yok olan oğlana geliyor. Bütün çalışması, kendi hatası yüzünden boşa gitti. Yine de heyecanlı bu olanlardan. Dönüp tekrar eserine bakıyor. Yakılmış en büyük ateş. Komşular patikanın başında toplanıyor, yavaş yavaş yanlarına geliyorlar. Artık iyice yaklaştılar, gece için yatacak yer teklif ediyorlar.

"Kimin umurunda ki?" diye fısıldayıp duruyor Deegan yürürken. "Kimin umurunda?"

Su Kıyısında

Bu akşam dışarda balkonda duruyor. Frak gömleğinin beyazıyla bronzlaşmış teninin zıtlığı göz alıyor. Annesiyle Teksas sahilinde vakit geçirmek için Cambridge'ten ayrılalı beş gün oldu. Rüzgâr burada, yukarıda kuvvetli. Uzun saksı bitkilerinin plastik yaprakları kayar cam kapıya çarpıyor. Duvarları, ağzı açık kılıçbalıkları, mavi fayanslar ve en basit şeyi bile bir yere yansımadan yapmasını imkânsız kılan aynalarla dolu bu çatı katından hoşlanmıyor.

Otel görevlileri sabah erkenden ahşap şezlongları kuruyor ve mavi plaj şemsiyelerini otele ait sahil şeridine saplıyorlar. Sabah hava ısındıkça otel sakinleri neredeyse çırılçıplak güneşlenmek üzere ortaya çıkıyorlar. Yanlarında kitaplarla havlu getiriyor ve soğutucularından Diyet Cola ile Coppertone* alıyorlar. O, gölgede uzanmış sahilde yürüyen dümdüz karınlı genç erkek kafilesini izliyor. Bunlar, sahile yakın motellerde kalan kendisiyle yaşıt kolejli çocuklar.

Öğlene doğru sıcaklık dayanılmaz hale gelince, kıyıdan en az bir kilometre uzağa, kum bankına kadar açılıyor. Şerit halindeki kızgın dalgaların sığ sularda kırıldığını artık görebiliyor. Şimdi gelgit yükselerek beyaz, işlek kumsalı kaplıyor. DDT'ye** yasak geleli on yıl olduğu için kahverengi pelikanlar geri gelmiş. Suyun üstünde süzülür, avlarını kocaman gagaları ve yüksekten, düşercesine dalışlarıyla çıkarırken, tarih öncesinden kalmış gi-

* Bir güneş kremi markası. -ç.n.

** Çok zehirli bir böcek öldürücü. -ç.n.

bi görünüyorlar. Jogging yapan biri, suyun kenarına yakın, sert kumda duruyor, gölgesi yanı başında.

Annesi ve bu tesisin sahibi olan Cumhuriyetçi üvey babası içeride tartışmaktalar. Üvey baba, zenginliğini ihracat ve emlâktan elde etmiş, mütevazı kökenleri olan bir adam. Annesi ile babası boşandıktan sonra, annesi insanların âşık oldukları insanları kontrol edemediklerini söylemiş ve birkaç ay sonra da bu milyonerle evlenmişti. Şu an konuşmalarını duyabiliyor; öfkeli fısıltıları, tartışma yokuş aşağı gittikçe hız kazanıyor. Eski bir hikâye bu.

"Seni uyarıyorum Richard, bu konuyu açma!"

"Kim açtı ki? Kim?"

"Bugün onun doğum günü, Tanrı aşkına!"

"Bir şey diyen mi var?"

Genç adam aşağıya bakıyor. Bir anne, hazırlanıp fokurdayan jakuziye giriyor. Koşuşturan çocukların çığlıkları geceyi delip geçiyor. Bu tip aile buluşmalarında hep hissettiği o endişeyi duyuyor ve Cambridge'te tişörtü ve kot pantolonuyla bilgisayarda satranç oynayıp Avustralya birası içebilecekken neden buraya geri geldiğini merak ediyor. Cebinden kol düğmelerini, büyükannesinin ölmeden hemen önce verdiği hediyeyi çıkarıyor. Üstteki altın yavaş yavaş soyuldukça, alttaki çeliğin açığa çıktığı altın kaplama kol düğmeleri bunlar.

***

Büyükannesi ilk evlendiğinde kocasına onu okyanusa götürmesi için yalvarmış. Taşralı insanlarmış, Tennesseeli domuz çiftçileriymişler. Büyükannesi, Atlantik'i hiç görmediğini, eğer okyanusu görürse rahatlayacağını söylemiş. Bu açıklayabileceği bir şey değilmiş, ama kocasına ne zaman sorsa aldığı cevap hep aynıymış.

"Burayla kim ilgilenecek?"

"Komşulardan rica edebili–"

"Ne komşusu? Orası bizim rızkımız, Marcie. Bunu biliyorsun."

Aylar geçmiş, büyükannenin karnı burnundaymış ve sonunda okyanusu görmeyi istemekten vazgeçmiş. Sonra, bir pazar günü, kocası onu sarsarak uyandırmış.

"Bir çanta hazırla, Marcie," demiş. "Sahile gidiyoruz."

Arabaya bindiklerinde daha gün ışımamışmış. Tennessee tepelerinden sahile doğru bütün gün gitmişler. Manzara yeşil, dağlık tarım arazilerinden, uzun palmiyeler ve pampas otlarıyla dolu kurak ovalara dönmüş. Vardıklarında güneş batıyormuş. Büyükanne arabadan inmiş ve okyanusa batan yusyuvarlak güneş karşısında nefesi kesilmiş. Atlantik yemyeşil görünüyormuş. Yosun kokusu ve kumdaki artıklar için birbiriyle kavga eden martılarla sahil yalnız bir yere benziyormuş.

Sonra kocası cep saatini çıkarmış.

"Bir saat, Marcie. Sana bir saat veriyorum," demiş. "O zamana kadar geri gelmezsen, eve tek başına dönersin."

Büyükanne, köpükle kaplı deniz kıyısında çıplak ayakla yarım saat yürümüş, sonra kayalık patikadan dönerek kocasını izlemiş, kararlaştırılan saati beş dakika geçe adam arabanın kapısını çarparak kapatmış ve kontağı çevirmiş. O tam hareket ederken, kadın yola atlayıp arabayı durdurmuş. Sonra arabaya binmiş ve hayatının geri kalan kısmını eve onsuz gidecek olan bir adamla geçirmiş.

***

Yirmi birinci doğum günü, okyanusa bakan şık bir balık restoranı olan Leonardo's'ta bir akşam yemeğiyle kutlanıyor. Suni elmas kemerli beyaz bir pantalon ceket takım giyen annesi, balkona, yanına geliyor.

"Seninle öyle gurur duyuyorum ki tatlım."

"Anne," diyor ve sarılmasına izin veriyor.

Çabuk sinirlenen ufak tefek bir kadın olan annesi markete gitmeyi sever. Gitmeden önce bir kadeh votka-taze sıkma üzüm suyu içer ve tezgâhın üstünde bir alışveriş listesi hazırlar. Zeytinyağı, enginar kalbi, balsamik sirke, süt danası eti. Parasının eskiden asla yetmediği şeyler. Tuvalet kağıdı ve köpek maması reyonundan uzak durur, doğruca şarküteriye gidip keler balığını, prosciutto'yu, organik peyniri gösterir. Bir keresinde iki yüz elli gramlık bir kavanozda mersin balığı havyarı satın alıp otoparkta parmaklarıyla yemişti.

"Seninle öyle gurur duyuyorum ki," diyor şimdi, boynuna bakarak. Kadehini bırakıp kravatını bağlamak için uzanıyor. "Tamamdır," diyor, ona tekrar bakmak için gerileyerek. "Kaç anne oğluna bakıp 'Benim oğlum Harvard Üniversitesi'ne gidiyor' diyebilir? Ben, Tennesseeli bir domuz çiftçisinin kızıyım ama benim oğlum Harvard'a gidiyor. Ne zaman kendimi kötü hissetsem bunu hatırlıyorum ve neşem hemen yerine geliyor."

Kadehinden bir yudum alıyor. Tırnakları parlak ve kıpkırmızı bir ojeyle boyalı.

"O kadar büyütülecek bir şey değil anne."

Kadın, suya ve kumsala bakıyor. Oğlu, aklından neler geçtiğini asla tam bilmiyor.

"Kozlarını doğru oynarsan bir gün bütün bunlar senin olabilir." Tesisi işaret ediyor. Elinin hareketi, ardındaki aynalı odada farklı açılardan yansıyor. "Onunla neden evlendiğimi merak ediyorsun, ama ben başından beri hep seni düşünüyordum."

"Anne, ben-" diye başlıyor oğlu, ama tam o sırada milyoner, yanan bir puroyla ortaya çıkıp geceye ağız dolusu duman üflüyor. İtalyan takım elbisesi giymiş, paranın satın alabileceği en beyaz dişlere sahip, gösterişsiz bir adam.

"Herkes hazır mı? Kurt gibi açım," diyor.

Asansöre binip bir kapıcının onlar için açtığı ön kapıdan zemin kata iniyorlar. Yaldız şeritli üniforma giymiş başka bir adam otelin önüne arabayı getiriyor. Milyoner ona bahşiş veriyor ve

restoran kumsaldan gidildiğinde on dakikadan az yürüme mesafesinde olduğu halde sürücü koltuğunun arkasına geçiyor.

Leonardo's'a varınca restoranın sahibi onları karşılıyor, üvey babasının elini sıkıyor. Restoranın orta yerinden, dallarından birine bir papağanın zincirlendiği bir palmiye ağacı çıkıyor. Avizenin altındaki bir masaya kadar onlara eşlik ediliyor. Sarı ışık, beyaz masa örtüsüne dökülüyor ve duvarlardan çello sesi geliyor. Ekmek sepeti, tereyağı, bir sunum tahtasında kabuklu deniz ürünleri seçkisi masaya konuyor. Üvey babası bir istiridye alıyor, bıçağıyla aralayıp içini yutuyor. Annesi tombul bir karides alırken koyu tenli ince bir adam olan şef garson beliriyor.

"Bu akşam size nasıl yardımcı olabilirim?"

Üvey babası şarap siparişini verip şampanyayı getirmesini söylüyor.

"Şu Clinton denen herifi duydunuz mu? Başkan seçilirse o biçimlerin orduya girmelerine izin vereceğini söylüyor," diyor. "Sen ne düşünüyorsun bu konuda Harvardlı?"

"Richard!" diyor annesi.

"Sorun değil anne. Eh, bence ordunun geleneksel–"

"Daha neler! Lezbiyenler yüzme takımına antrenörlük yapıp Senato'ya adaylıklarını mı koyacaklar?"

"Richard!"

"Nasıl bir savunma gücü olacak bu? Bir avuç yuvarlakla! İki Dünya Savaşı'nı öyle kazanmadık biz. Bu ülke nereye gidiyor, bilmiyorum."

Mutfaktan yaban turpu ve dereotu kokuları geliyor. Akvaryumda bir ıstakoz kaçıp saklanıyor, ama garson suya ağ daldırarak ıstakozun kıskaçlarına kalın, elastik bir bant geçiriveriyor.

"Bu kadar politika yeter," diyor annesi. "Bu gece, oğlumun gecesi. Geçen sömestr dönem not ortalaması 3.75'ti. Peki buna ne diyeceksin Richard?"

"3.75 mi? Fena değilmiş."

"Fena değil miymiş? Hem de hiç fena değil! Sınıfının birincisi!"

"Anne."

"Hayır, bu sefer susturamayacaksınız. Sınıf birincisi ve bugün yirmi bir yaşına giriyor! Yetişkin bir adam. Hadi kadeh kaldıralım."

"İşte bu iyi bir fikir," diyor milyoner.

Flüt kadehlere şampanya dolduruyor. Kadehler köpürüyor ama o, şampanyanın köpüğünün gitmesini bekliyor.

"Tüm Teksas eyaletindeki en zeki genç adama," diyor.

Artık gülümsüyorlar, ansızın huzurlular. Bu akşam yemeğinin diğerlerine benzememe ihtimali var.

"...ve o biçimlerin orduda olmayışına!"

Annenin gülümseyişi alabora oluyor. "Lanet olsun Richard!"

Ellerini kaldırıyor. Elleri kımıldarken oğlu pırlantalarının ne kadar güzel olduğunu fark ediyor.

"Sorun ne? Sadece küçük bir şakaydı," diyor kocası. "Burada şaka kaldırmayı bilen kimse kalmadı mı artık?"

Garson, çelik bir tepsi ve ana yemekle geliyor. Hanımefendi için kalkan balığı, genç adam için somon ve bir ıstakoz.

Milyoner boynuna önlüğü bağlıyor, kerpeteni alıyor ve ıstakozun kıskaçlarını kırarak açıyor.

"Harvard'da güzel kadınlar vardır kesin," diyor eti çıkarırken. "Afet gibi olanlar."

"Bizi zekâmıza bakarak kabul ediyorlar, görünüşümüze göre değil."

"Daha iyi ya. En iyiler ve en zekiler. Nasıl oluyor da yanında hiç kız getirmiyorsun?"

Bu noktada bir şey söyleyebilirdi. Kafasında sert bir cevap kuruyor, konuşmaya karar veriyor, sonra annesine bakıp tereddüt ediyor. Annesinin gözleri susması için yalvarıyor.

"Senin gibi genç bir adamın etrafında," diyor milyoner, "sinek gibi dönüyor olmalılar. Vay be, ben senin yaşındayken her hafta sonu başka bir kızla takılırdım."

"Şu zeytinlere bakın!" diyor anne. "Şu zeytinlerin tadına baksanıza!"

Milyoner, başını eğip yemeğine odaklanıyor. Genç adam, bir parça somonu kılçığından sıyırıyor. Annesi ağaçtaki papağana bakıyor.

"Başka bir şeye ihtiyacın var mı?" O bildik, mahcup tebessümüyle gülümsüyor.

"Yok anne," diyor. "Ben iyiyim. Bu kadarı yeterli."

Tabakları götürüldükten ve garson masa örtüsündeki kırıntıları süpürdükten sonra, şef garson geri gelip üvey babasının kulağına fısıldıyor. Avizenin ışığı söndürülüyor ve mumları yakılmış bir pasta, "Mutlu Yıllar"ı söyleyen gergin, Meksikalı bir garsonla mutfaktan getiriliyor. Pembe bir pasta, gördüğü en pembe pasta, ikiz kızların vaftiz töreni için alacağınız türden bir pasta gibi.

Milyoner sırıtıyor.

"Bir dilek tut tatlım," diye bağırıyor annesi.

Genç adam gözlerini kapıyor ve gözleri kapalıyken ne dileyeceğini bilmediğini fark ediyor. Günün şimdiye kadarki en mutsuz anı, ama tüm gücüyle üfleyerek mumları söndürüyor.

Milyoner, bıçağı alıp pastayı üçgen şeklinde eşit olmayan parçalara bölüyor. Genç adam, bir parçayı ağzına tıkıp pastanın üstündeki şekerlemeyi yalıyor. Milyoner, annesinin eline uzanarak mücevherli parmaklarını sımsıkı tutuyor.

"Mutlu yıllar oğlum," diyor kadın ve kocasını dudaklarından öpüyor.

Genç adam ayağa kalkıyor ve keyifli bir doğum günü için onlara teşekkür eden kendi sesi geliyor kulağına. Işıklar tekrar açılıyor ve sonra annesinin adını söylediğini, garsonun kapıda "İyi akşamlar beyefendi," dediğini duyuyor. Şimdi otoyoldan geçiyor, hız yapan arabalar arasında bir boşluk buluyor. Diğer kolejli çocuklar kordondalar. Bir an için durup bungee jumping yapan bir kızın kendini çığlık çığlığa boşluğa atışını izliyor. Bir

adam gelip kayış takımını çıkarana kadar bir süre toprağın biraz üstünde sallanıp duruyor.

Aşağıda, tenha plajda gelgit kumsalı geri kazanmış. Su karanlık, akşam rüzgârı su yüzeyinde beyaz fırfırlar çiziyor. Boynundaki kravatın düğümünü gevşetip iskeleye doğru yürümeye devam ediyor. Orada, yelkenleri bağlanmış yatlar suyun üstünde sallanıyor.

Anne babası ayrılınca birlikte yaşadığı büyükannesi artık hayatta değil. Yokluğunu hissetmediği bir gün bile yok. Dünyaya bir daha gelecek olsa, o arabaya asla binmeyeceğini söylemişti. Eve gitmektense kalıp fahişelik yapardı. Dokuz çocuk vermişti ona. Genç adam, arabaya neden geri bindiğini sorunca demişti ki, "Öyle bir dönemde yaşıyordum. İnandığım şey oydu. Seçeneğim olmadığını sanıyordum." Büyükannesi artık hayatta değil, ama o yirmi bir yaşında, dünyada bir yer işgâl ediyor, Harvard'da bir sürü A alıyor, hiçbir zaman kısıtlaması olmadan ay ışığında, plajda geziniyor.

Ayakkabılarını fırlatıp atıyor, sahil boyunca çıplak ayakla yürüyor. Sığlıktaki beyaz dalgalar karanlıkta açık seçik görülebiliyor, ama gündüzki kadar hiddetli görünmüyorlar. Kıyafetlerine puro kokusu sinmiş. Kol düğmelerini pantolonunun ceplerine koyarak sağlama alıyor, çırılçıplak soyunuyor ve giysilerini sahilde ötelere bir yere bırakıyor. Büyük, beyaz püsküllü dalgaların arasında bata çıka yürürken su soğuk. Açılıyor, kendini yine temiz hissediyor. Burada kalmak zorunda değil. Havayolunu arayabilir, uçuşunu değiştirebilir, Cambridge'e geri dönebilir.

Sığlığa varıncaya kadar yoruluyor. Artık gece olduğu için su daha soğuk, dalgalar daha hiddetli, ama yüzerek kıyıya dönmeden önce burada her zamanki gibi dinlenebilir. Kumu hissetmek için ayaklarını uzatıyor. Büyük bir dalga başının üstünü kamçılayıp onu tekrar derin sulara çekiyor. Su yutuyor, sığ bölgeyi bulmak için daha ileriye yüzüyor, ama ayağı dibe değmiyor. O kadar şampanya içmemesi gerekirdi. Her şeyden önce, yüzme-

ye gitmemesi gerekirdi. Tek istediği mutlu bir doğum günüydü. Çok uzun bir süre mücadele ediyor, sadece nefes almak için yukarı çıkarsa daha kolay olacağını düşünerek suya dalıyor. Panik onu ele geçiriyor, sonra aradan zaman geçiyor, panik huzurlu bir şeylere dönüşüyor. Neden zıt kutuplar birbirine hep bu kadar yakın? Kemanın o güzel, tiz notaları gibi bu, gıcırtıdan sadece kıl payı uzaklıkta. Kendini bırakıyor ve su yüzeyine çıktığını sezinliyor. Devam edebilecek gibi hissedene kadar su üstünde öylece kalıyor, sonra yavaş yavaş, boğuşarak tekrar kıyıya yüzüyor. Gidilecek çok yol var, ama tesisin ışıkları göğün siyahlığında belirgin ve gitgide yaklaşıyor.

Sığ sulara varınca sürünerek plaja çıkıyor ve kumlara yığılıyor. Güçlükle nefes alarak etrafa bakınıyor, ama gelgit kıyafetlerini alıp götürmüş. Denizden sürüne sürüne çıkan ilk türü, bunun ne kadar cesaret gerektirdiğini hayal ediyor. Nefesi düzelene kadar orada yatıyor, sonra teknelerin olduğu iskeleye doğru gidiyor. Çok uzaklarda bir çift, köpeklerini gezdiriyor. İpe asılı sarı bir tişört görene kadar güvertelere bakarak yatların arasında ilerliyor. Onu üstüne geçiriyor, ama tişört edep yerini kapatamayacak kadar kısa, o yüzden bir bacağını kol yerine sokup örtünmek için tişörtü beceriksizce bağlıyor.

Tesise geri dönünce kapı görevlisi kapıyı açıyor. Lobide bir düğmeye basıp asansörü bekliyor. Gelen asansör şık giyinmiş insanlarla dolu. Kırmızı elbiseli bir kadın ona bakarak gülümsüyor. Asansöre binip 25'e basıyor. Asansörün aynalı duvarları güneşten hafif yanmış, titreyen bir adamı yansıtıyor. Kapıya varınca duraksıyor, kapıyı annesinin açacağını söylüyor kendine. Düğmeye basıyor ve elektronik zilin içeriden çaldığını duyuyor. Hiçbir şey olmuyor. Belki de hâlâ restorandalar. Belki de bir yerde bir bara gittiler. Belki de kapıyı ona görevli açacak. Resepsiyonu arayıp arayamayacağını düşünürken milyoner kapıyı açıp ona bakıyor.

"Bak sen!" diyor. "Kim varmış burada?"

Kalçasına bebek bezi gibi bağlanmış sarı tişörte bakıyor.

"İyi vakit geçirdin mi?" diyor. "Nihayet kancanı denize attın ha?"

Genç adam onu atlatıp koşarak koridoru geçiyor. Kendisinin muhtelif versiyonları da onunla birlikte koridorda koşuyor.

"Senin yüzünden annen aklını kaçıracaktı!"

Duşa giriyor, sıcak suyun altında duruyor, neredeyse boğulacağını fark ediyor. Uzun bir süre orada kalıyor, çıkıp bir bornoza sarınıyor. Sonra telefon rehberinde bir numara arıyor, ahizeyi kaldırıyor.

"Merhaba," diyor bir kadın sesi. "Delta Havayolları. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Bir an için cevap veremiyor. Annesi odaya girmiş, elinde bir kadehle orada dikiliyor. Onca yolu geldikten sonra geçireceği sadece bir saati varken, iyi bir nehir yüzücüsü olduğu halde suya girmeyen anneannesini düşünüyor. Neden diye sorduğunda, suyun ne kadar derin olduğu hakkında hiç bir fikri olmadığını söylemişti anneannesi.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye soruyor ses yeniden.

Teslimiyet
(McGahern'dan esinlenerek)*

Çavuş, mektubu beş gün boyunca üniformasının iç cebinde tuttu. Mektubun içinde sert bir şey vardı, ama onu açma arzusu, içinde olabileceklerden duyduğu korkuya denkti. Son zamanlarda kadının mektupları, rotalarında bir sapma olmasa da başka bir havaya bürünmüştü ve çavuş, başka bir adamın–bir öğretmendi bu–kadının babasının arazisinde midilli otlattığını duymuştu. Babasının tarlaları dağdaydı. Otlatılacak pek bir şey yoktu, her yer hasırotuyla kaplıydı. Çavuş niyetlendiği şeyi yapacaksa, çok az zamanı kalmıştı. Hayatın onu köşeye sıkıştırdığını hissediyordu.

O günün tamamını görevlerini yerine getirmekle geçirdi. Doherty–erat gazinosundaki nöbetçi–aksiliğini fark ettiyse de yorum yapmadı, çünkü çavuşun ters tarafını herkes iyi bilirdi. Yağmurlu bir aralık günüydü, yapılacak hiçbir şey yoktu. Doherty, göze çarpmamaya çalışarak tezkeredeki ufak ayrıntıların üzerinden bir kez daha geçti. Sayfayı çevirirken kağıdın soğukluğunu teninde hissetti. Başını kaldırıp özlemle şömineye baktı. Ateş öyle zayıftı ki neredeyse sönmüştü. Çavuş, hep ateş yakılsın diye ısrar ederdi, ama bu hiçbir zaman adamakıllı ısıtan bir ateş olmazdı. Nöbetçi, çalışma masasından kalkıp usulca dışarı yağmura çıktı.

Çavuş, nöbetçinin geri gelip ateşin her iki yanına da iki parça tahta koyuşunu izledi.

---

* Okuyucu, kitabın arkasındaki Teşekkürler kısmında öykülerle ilgili daha fazla bilgi bulabilir. -ç.n.

"Üşüyor musun sen?" dedi çavuş, gülümseyerek.

"Her zamanki kadar," diye cevap verdi Doherty.

"Niye ateşin yanına gidip ısınmıyorsun, o zaman?"

"Aralıktayız," dedi nöbetçi, makul bir biçimde.

"Aralıktayız," diye taklit etti çavuş. "Savaşın devam ettiğini bilmiyor musun?"

"Bunun konuyla ne alakası var?"

"Bu memleketin insanları ateş başında oturmayı sever. Savaş bu yavaşlıkta devam ederse Westminster'a, ellerimizi ısıtmak için geri dönebiliriz."

Doherty içini çekti. "Dışarı çıkıp yollarda ne olup bittiğine bakayım mı?"

"Hiçbir yere gitmeyeceksin."

Çavuş ayağa kalkıp kepini başına geçirdi. Parlayan siperliğiyle kaskatı, yeni bir kepti. Kapının arkasındaki büyük, siyah harmaniye uzanarak dramatik biçimde omuzlarına attı. Nöbetçi, onun acele ettiğini bir kere bile görmemişti. Yaptığı her hareket ölçülüydü ve yakışıklılığı hareketlerinin değerini arttırıyordu. Ona bakmamak zordu, ama zaten sırtınızı döneceğiniz türden bir erkek değildi. Ruh hali sık sık değişse de, gözlerindeki ifade daima aynıydı, buz gibi bir mavi. Onunla birlikte savaşmış adamlar, hamlelerini asla tahmin edemediklerini söylüyorlardı. Ayrıca onunla aynı safta olanların bu hamleleri en son öğrendiğini söylüyorlardı. Risk alan biriydi, ama düşmanı anlamak gibi doğuştan gelen tuhaf bir yeteneği de vardı.

Tahta ateşte cızırdadı ve ışığı bir an için çavuşun ceketindeki çelik düğmelere vurdu. Eğildi, pantolonunun paçalarını sıvadı ve taktığı bisiklet bantlarını iyice sıktı. Kapıyı açtığında rüzgâr şiddetle esiyor, yassı kaldırım taşları yağmurla benek benek oluyordu. Çavuş, dışarı çıkıp bir anlığına durarak havaya baktı. Bir anlığına durmayı hep sevmişti. İçeri girip Doherty'ye baktığında, nöbetçi, çavuşun onun aklını okuyabildiğine emin oldu.

"Eteğinin ucunu yakma," dedi çavuş ve kapıyı kapama zahmetine girmeden çekip gitti.

Doherty ayağa kalkıp onun kışla yolundan aşağı pedal çevirişini izledi. Çavuşta ve yoldan aşağı giden bisikletinde biraz komik bir şeyler vardı, uyarısı ise hâlâ kulağında çınlıyordu.

Birini aşağılamak dünyanın en kolay işiydi. Bunu bir gece yatakta, karısının yanında, karanlıkta, onun uyuduğunu sanarak yüksek sesle söylemişti ama o cevap vermiş, bazen birini aşağılamamanın daha zor olduğunu, bunun insanlardaki bir zayıflık olduğunu, bir Hıristiyanın vazifesinin buna karşı koymak olduğunu söylemişti. Kadının nefes alıp verişi değiştikten uzun süre sonra bile bu cümleyi düşünüp taşınarak uyanık kalmıştı. Ne anlama geliyordu bu? Kadınların akılları camdan yapılmaydı: Öylesine saydamdı ama yine de düşünceleri kolayca çözülüyor, daha sert olan diğer camsı düşüncelere teslim oluyorlardı. Bir erkeği aynı anda hem cezbetmek hem de korkutmak için yeterliydi bu.

Kışla sessizdi, ama huzur yoktu; bu yerde hiç huzur olmamıştı ki. Kış, şiddetle yağan yağmur ve çıplak tepeleri tırmalayan rüzgârla buradaydı. Doherty, daha çok kütük almak üzere dışarı çıkmak ve ateşi tutuşturup gürül gürül yakma gibi çocuksu bir dürtü hissetti, ama çavuş her an dönebilir ve bu kadarcık bir şey bile her şeyin sona ermesi anlamına gelebilirdi. Nöbet yeri iş olsun diye konulmuştu, kolayca lağvedilebilirdi. Hepsi bir imzaya bakardı. Sandalyeyi ateşe yanaştırdı ve karısıyla çocuğunu düşündü. Bir tanesi daha yoldaydı. Hayatı dışında pek bir şey düşünmedi, ta ki düşüncelerinin herhangi bir sonuca varmasının pek mümkün görünmediğini fark edene dek; sonra ellerine baktı, ellerini ateşe uzattı. Eğer çavuş geri gelir ve avuçlarında ateşin ışığını görürse kimbilir ne derdi.

Yolun aşağısında çavuş bisikletinden inmiş, porsuk ağaçlarının altında kımıldamadan duruyordu. Porsuk ağaçları farklı zamanlarda dikilmişti, altlarına sığınmak ona keyif veriyordu. Aynı kara duman, hâlâ kışlanın çatısını dövüyordu. Bir saate yakın orada dikildi, tetikteydi, ama ne dumanın niteliğinde bir

değişiklik oldu ne de Doherty'nin yine odunluğa gittiğine dair bir işaret göründü. *Ağaç yaşken eğilir.* Yağmur hafifler hafiflemez, korunaklı zeminden çıkıp hızla kasabaya doğru ilerledi.

Yolun ilerisinde bir çift durmuş, konuşuyordu. Delikanlı, tepede oturan MacManus, kepini başının iyice arkasına yatırmış, bisikletinin selesine yaslanmıştı. Kız gülüyordu, ama çavuşu görür görmez sustu.

"Avarelik etmek için güzel bir gün," dedi çavuş dobra dobra. "Ben de istemez miydim kızları güpegündüz dışarıda tatlı dille kandırayım?"

Kız, kızarıp başını çevirdi.

"Gitsem iyi olacak Francie," dedi.

Delikanlı geri adım atmadı.

"Yolun yanlış tarafında durduğunu bilmiyor musun?" diye sordu çavuş. "Bu ülkenin gençleri önlerini arkalarını dahi bilmezler mi?"

Genç adam, bisikletini ters yöne çevirdi.

"Şimdi memnun oldunuz mu bari?" Bunu kız duysun diye söylüyordu, ama kız çoktan gitmişti.

"Beni memnun edecek şey, bu ülkenin gençlerinin kollarını sıvadıklarını görmek," dedi çavuş. "İnsanlar hayatlarını sizin gibiler aylak aylak dolansın diye riske atmadılar."

Aylaklık da edemeyeceksek ne yapacağız, demek istedi genç adam, ama cesareti kızla birlikte gitmişti. Bacağını kadro borusunun üstünden geçirip kızın ardından seslenerek bisikletini sürdü. Kız arkasına bakmadı ve çavuş yanından geçerken başını yerden kaldırmadı. Çavuş, kızın annesini tanıyordu; yazın ona tereyağı ve ravent veren bir duldu; ama sahip olduğu tek şey, evinin arkasındaki yaklaşık dört dönümlük topraktı. Sonunda ortaya çıktığı üzere, koca bölgede neredeyse hiç toprak sahibi kadın yoktu.

Kasabaya girip bisikletini Duignan'ın duvarına yasladı. Arka kapının sürgüsü açıktı. İtip açarak duvarları kahverengiye boya-

lı, duman altı bir mutfağa girdi. İçeride kimse yoktu, ama fırında pişen ekmeğin kokusu vardı, birileri daha yeni soğan kızartmıştı. Açlıktan midesine bir ağrı girdi, sabahtan beri hiçbir şey yememişti. Ocağa gidip ağır demir çengelde asılı dökme demirden derin tavaya baktı, kapağı közle kaplıydı. Yanı başında bir kedi, tükürüklü patisiyle kendini temizliyordu. Dükkân görevi gören ön odadan içeri konuşmalar süzülüyordu. Çavuş her kelimeyi duyabiliyordu.

"Normalde zamparanın önde gideni değil mi o?"

"Onda ne buluyorlar ki?"

"Aslında yakışıklı değil diyemez kimse," dedi bir başkası.

"Tabii, üniforma giymiyor mu neticede?"

"Yine de gecenin bir yarısı sarılıp yatmak için buz gibi berbat bir şey o üniforma," ve sonra gıdaklama gibi bir kadın kahkahası duyuldu.

Çavuş kımıldamadan durdu. Üste çıkmanın verdiği bu tanıdık sakinlik hissi daha güvensiz bir adamı tutuklaştırabilirdi, ama çavuş canlandı. Kendini yine o karaçalının altındaymış da namlusunun ucunda bir Tommy* varmış gibi hissediyordu; o tanıdık tuzak kurma heyecanı, gerilmiş sinirler. Dükkânın kapısına daha da yanaşmak üzereydi ki kapı birdenbire açıldı ve kadın içeri girdi. Kadın onu görünce hiç duraksamadı.

"Merhaba çavuş!" diye seslendi yüksek sesle, adam sanki uzaktaymış gibi.

Dükkândaki şakalaşma bıçak gibi kesildi. Kesik kesik fısıldaşmalar ile Porter** şişelerinin tıngırtısı duyuldu. Kadın, elinde bir bezle tavanın yanına gidip kancayı sallayarak ateşten uzaklaştırdı. Demir kapağı, közleri düşürmeden kaldırıp ekmek somununu aldı. Hamurunun yüzeyinde çaprazlamasına derin bir kesik olan beyaz bir somundu. Çavuş, aylardır beyaz somun ekmek görmemişti. Kadın, elinin tersiyle somuna üç kez hafifçe vurdu, kof bir ses çıktı.

* İngiliz ordusu askeri için kullanılan argo bir tabir. -ç.n.

** 18. yüzyılda Londra'da üretilen bir tür siyah bira. -ç.n.

Çavuş, kadının hakkını teslim etti: Soğukkanlıydı. Bölgede onun gibi çok az kadın kalmıştı. Kadın, dükkân kapısına gidip dışarıya bakmadan kapattı.

"Beklediklerim henüz gelmedi galiba?"

"Dün akşam geldiler," dedi kadın.

"Hepsi geldi mi?"

"Hepsi burada. Tam on iki tane, el arabasından yeni indi, taptaze."

"Fiyatları da iyidir kesin."

Kadın kaça olduklarını söylediğinde, tüm bedenini tepeden tırnağa yepyeni bir ürperti kapladı. Tahmin ettiğinin neredeyse iki katıydı ve böyle bir müsrifliğin hayatında daha önce bir benzeri olmamıştı, ama bundan haz aldığını belli etmedi.

"Sanırım artık onları almak zorundayım," diye homurdandı.

"Nasıl isterseniz," dedi kadın.

Dükkân kapısı aniden açıldı ve kadının takımından küçük bir çocuk koşarak dükkâna girdi.

"Sean, sürgüyü çekiver güzel oğlum," dedi kadın.

Oğlan, mandala erişene kadar kapıya abandı, sonra sürgüyü yana çekti. Kadına yanaşıp ekmek somununa baktı.

"Ekmek mi var?" diye sordu çocuk, başını geriye yatırarak. Oğlanın yüzü solgundu ve gözlerinin altında koyu halkalar vardı.

"Soğuyunca alabilirsin," dedi kadın, somunu pencereye dayayarak. Arka kapının sürgüsünü çekip mutfak büfesinin altını açtı. Hafif ahşap sandık, örtüyle örtülmüştü. Kadın bezi kaldırınca çavuş kokuyu aldı. Ağaç yongalarından bir zeminde duruyorlardı, her biri güzel, pembe kağıt peçetelere sarılmıştı.

Oğlan masanın üstünden eğilerek baktı.

"Onlar ne anne?"

"Soğan," dedi.

"Değiller!" diye bağırdı çocuk.

"Soğan," dedi kadın.

Oğlan, kağıt peçeteyi okşamak için uzandı ve başını kaldırıp çavuşa baktı. Çavuş, oğlanın aç bakışlarını hissetti. Adam, harmanisini geriye yatırıp para için elini cebine atmadan önce, her birinin kağıt peçetesini çıkararak burnuna götürdü. Eli cebinin derinliklerindeyken parmakları gereksiz yere zarfın üzerinde oyalandı ve elinin o mektuba duyduğu yarı açlığı fark etti. Çavuş ayakta beklerken kadın, kasayı bir un çuvalına doladı.

"Bunları Noel için mi istiyorsunuz çavuş?"

"Evet," dedi. "Noel."

Kadın, mutfak masasının üstündeki parayı saydı ve çavuş ekmek somunu için ona fazladan bir şeyler teklif ettiğinde oğlana baktı. Oğlanın yüzü artık daha solgundu. Teni tebeşir rengiydi. Annesinin somunu ambalaj kağıdına sardığını görünce ağlamaya başladı.

"Anne," diye inledi. "O benim ekmeğim!"

"Oğlum şışş. Sana başka yaparım," dedi kadın. "Çavuş gider gitmez yapacağım."

Çavuş, paketi arkadan alıp bisikletinin portbagajına dikkatle bağladı. Artık kışlaya dönmeye hazırdı, ama tekrar mutfaktan geçerek kapının kilidini açtı ve dükkâna girdi. Onun orada olduğu fark edilince durmuş olan sohbet, renksiz bir konuşmaya dönmüştü. İçeri girişiyle bu da kesildi. Sessizlik içinde yürürken, her zaman hissettiği o eski mesafeyi ve üstünlüğü hissetti. Buranın yakınlarında büyümüştü, ailesini tanıyorlardı, ama o hiçbir zaman onlardan biri olmayacaktı. Tezgâhın başında durup koyu renk ahşabın üstündeki lekelere baktı.

"Fena soğuk var, değil mi?"

Sessizliğe katlanamayan birileri her zaman olurdu. Bunlar, başka koşullar altında, diğerlerinin öldürülmesine neden olabilecek tipte adamlardı.

"Ateş yakmalık bir gün," dedi başka biri.

Çavuş, içlerinden birinin ağzını açıp açık açık konuşmasını umuyordu, ama hiçbirinde o cesaret yoktu. Yüzüne karşı konuşurken boş bir sohbetin sığ, kaçamak sularında kalıyorlardı;

söylemek zorunda oldukları, önem taşıyan en ufak bir şey bile ancak o gittikten sonra söylenecekti. Çiviye asılı bir takvimin olduğu ön kapıda durdu. Tarihin ne olduğu gayet iyi bildiği halde onu yakından inceledi. Orada durmuş, aralık ayına bakarken, jilet gibi bir fikir zihninde belirdi. Ön kapıyı açıp tek kelime etmeden dışarıya, yağmura çıktı.

"Eh!" dedi Duignan, çavuşun bisikletini hevesle yola itmesini izlerken.

"Kimin aklına gelirdi?"

"Beni tanımak istiyorsan, gel de benimle yaşa!"

Porter şişeleri tekrar dışarı çıktı. Duignan bir yudum aldı ve doğrularak ellerini arkasında kavuşturdu. Mükemmel bir taklitle ağır ağır duvara doğru yürüdü, burnunu takvime dayadı.

"Aralıkta değil miyiz?"

"Evet, çavuş."

"Sence portakallar yılın bu zamanında olgunlaşmış olur mu?"

O kelimeyi söyler söylemez, bir kahkaha dalgası patladı. Her bir adamın aklında portakal yığını içinde oturan çavuşun, büyük IRA adamının imgesi vardı. Duignan tezgâha gidip ahşabı kokladı. Kasılarak tekrar adamlara doğru döndü.

"Bu kokusunu aldığım şey bira değil mi ya?"

"Senin tiyatrocu olman gerekirmiş!"

"Hayır, çavuş!" diye bağırdı öteki. "Bunlar portakal!"

Duignan devam etti. Yeni kahkaha dalgaları oldu, ama doruk noktasına ulaşmadı, ta ki kadın elleri un içinde, "Tanrı aşkına, sizi bu kadar eğlendiren şey ne?" diye sorarak mutfaktan çıkana kadar.

Çavuş, yağmurda bisikletini kışlaya geri iterken bunları zihninde canlandırdı. Bırak gülsünler. Son gülen o olacaktı. Yağmur iniyor, bisikletin gidonundan, harmanisinden, çamurluktan sekiyordu. O akşam yağmurluydu. Bir haftayı aşkın süredir yağmursuz bir gün olmamıştı, yollar engebeli ve çamurluydu.

Erat gazinosuna varınca kapıyı yavaşça ittirdi, Doherty orada, sandalyede uyuyakalmıştı. Çavuş, çalışma masasına süzül-

dü, kağıt kutularını kaldırıp bıraktı. Doherty korkudan sıçrayarak uyandı.

"Bence senin suyun ısındı!" diye bağırdı çavuş.

"Ben yapmadım–"

"Yapmamışmış! Neyi yapmadın?"

"Ben yapmadım–"

"Ben yapmadım! Ben yapmadım! Kıçını kaldır da evine git!" diye haykırdı çavuş. Kayıt defterine baktı. "Yağmuru da mı kaydetme zahmetine girmedin?"

Nöbetçi sendeleyerek, yarı uykulu, dışarıya, yağmura çıktı, sayacı okudu. Bütün bunlar onun için yeniydi. Geri gelip rakamı deftere geçirerek imzaladı.

"Umarım yarın daha keyifli olursunuz," dedi Doherty, sayfayı kurutma kağıdıyla kurutarak.

"Nasılsam öyle olurum," dedi çavuş. "Ve sırf erken çıkıyorsun diye başka bir gün bunu telafi etmek zorunda kalmayacağını düşünme."

"Hep burada değil miyim?" diye içini çekti Doherty.

"Fark etmediğimi mi sanıyorsun? Ayağıma dolanıp durmuyor musun?"

"Ben bana ne denirse–"

"İyi de bir işe yaradığın oldu mu ki? Mesele bu. Hiçbir işe yaramıyorsan, başka bir yerde olsan da olurmuş."

Doherty ona baktı ve ceketini giydi. "Başka bir şey var mı?"

"Hepsi bu," diye kestirip attı çavuş. "Belli ki elinden bu kadarı gelebiliyor. Tanrı yardımcımız olsun, ama elimde değil, bazen orduda kadınların gevezeliklerini duysaydık daha iyi olmaz mıydı diye düşünüyorum."

Nöbetçi ceketini giydi, dışarı çıktı ve kapıyı yavaşça kapadı. Çavuş, pencereye gidip onun şevkle eve doğru pedal çevirişini izledi. Doherty, konumunu kaybetmeyi göze alamazdı, çavuş bunu biliyordu. Köşeyi dönünceye kadar onu izledi, sonra

kömür almak için dışarı çıktı.

Kömür, iyilik yaptığı bir Protestan'dan gelmişti. Ocak demirini ateşin derinliklerine sokup önceki kütükten kalanların hepsini tırmıkladı. Kömür topaklarını çok geçmeden tutuşacaklarını bilerek közlerin üzerine yerleştirdi. Bisikleti şöminenin yakınına getirip kasanın iplerini çözdü. Sonra bisiklet bantlarını çıkardı, harmanisini kapının arkasına astı ve oturdu. Oturmakta, nihayet yalnız kalmakta bir ferahlık vardı.

Tekerleklerin, ayaklarının, harmanisinden döşeme taşlarına damlayan yağmurun bıraktığı izlere baktı. Bıraktığı izlere, ateş odayı ısıtıp da yerler kuruyana kadar baktı. Sonra ceketini çıkarıp mektubu açtı. Mektubu açar açmaz yüzük eline düştü, ama eli bunu bekliyordu. Yüzüğe şöyle bir bakıp okumaya koyuldu.

9 Aralık

Sevgili Michael,

Devam etmemizin imkânsız olduğuna karar verdim. Yeterince bekledim ve bana olan aşkının nişanesi olarak gördüğüm bu yüzük artık sadece bir süs. Hiçbir şey umduğum gibi değil. Şimdiye kadar evlenip bir hayat kuracağımızı düşünmüştüm. Orada yaptığın şeyin ne olduğunu ve neden uzak durduğunu bilmiyorum. Senin için bu nişanı devam ettirmek uygun olmasa gerek ve artık benim için de uygun değil.

Birleşme ya da ayrılma zamanımız geldi. Bunu daha fazla geciktirmek için bir neden göremiyorum. Başka kadınlara yan gözle baktığını duyuyorum. Geçen hafta ve ondan önceki hafta McGuire'ın önünde görülmüşsün. Duyguların değiştiyse bunu bana haber vermek senin görevin. Yüzüğünü ilişikte yolluyorum ve bu yüzük sana ulaştığında senin de, bizim burada olduğumuz gibi, sağlıklı olman için dua ediyorum.

Sevgiler,
Susan

Tıpkı şüphelendiği gibiydi, onu çağırıyordu. Haklı olduğunu bilmenin avuntusunu hissetti, yine de başka türlü olabileceğini umut etmiş olması içini sızlattı. Umut, her zaman için yok olacak son şeydi, bunu çocukken öğrenmiş ve askerde ilk elden görmüştü. Yüzüğü ateşe tutup baktı. Taş hatırladığından daha küçüktü ve ince altın şerit, kadın iş yaparken çıkarmaya üşenmiş gibi hırpalanmıştı. Mektubu tekrar okumadı, mesaj açıktı. Eskisi gibi katladı, ağır metal kutuya koyup kilitledi. Anahtar ile yüzüğü çalışma masasına koyarak kollarını sıvadı.

Oda sıcaktı, zincir kuruyacaktı. Alevin ışığı jantlara, gidona, jant teline çarpıyordu. Bisikleti baş aşağı çevirdi ve pedalı bir eliyle yavaş yavaş çevirirken yağdanlığın ağzını zincire dayadı. Zinciri daire çizişini izleyerek yağlarken, bağlantıların zincir dişlisine mükemmel biçimde oturuşu, kertiklerin tam da o zincir için yapılmış olması onu büyüledi. Bir yerlerde bir adam, ağırlığını kullanarak kendini ileriye itebileceğine inanmıştı. Bunu zihninde canlandırmış, yapmak için uğraşmıştı. Bisikleti yağlamak, silahları temizlerken aldığı o eski hazzı canlandırdı: Bezi namlunun ucuna kadar indirmesi, metalin donuk ışıltısı, kurşunun hazneye rahatça kayışı. Her şey, bir şeylerin kolayca geçebileceği başka bir şeyler için yapılmıştı.

Bir keresinde, çocukken, şeker kâsesini masadan düşürmüştü. Şeker ortalığa saçılıp heba olmuştu, çünkü camdan ellenemiyordu. Bunu hâlâ görebiliyordu, döşeme taşlarının aldığı parlak darbeyi. Annesi onu dışarıya çıkarıp bisikletin yanına götürmüş ve parmaklarını belli bir açıda, jant tellerine yakın tutarak tekerleği çevirmişti. Sanki bir asır sürmüştü ve onu ciddi ciddi sakatlamışçasına acıtmıştı. Öğrendiği ilk derslerden biriydi ve bunu hayatı boyunca unutmayacaktı.

Artık o bisiklete sahip olmanın çocuksu gururunu hissediyordu. Düz çevirip sıcak basana ve tatmin olmuş hissedene kadar lastikleri şişirdi. Tekerlerin, ağırlığını taşıyabileceğinden emin olunca, bisikleti çalışma masasına yasladı. Sonra kasayı

çuvaldan çıkarıp şöminenin karşısına yerleşti. Alırken tereddüt etti, ama seçtiği meyve ağırdı. Kabuğu kolay soyulmadı ve başparmağının tırnağı meyvenin etli kısmında yağlı bir iz bıraktı. Tadına baktığında ağzına hem tatlı hem acı geldi. İçinde bir sürü çekirdek vardı. Her bir çekirdeği ağzından çıkarıp ateşe attı. Suyu üniformasını lekeliyordu, ama Doherty'ye Duignan adlı kadına götürüp ütületmesi için bir not bırakırdı. Daha ilk portakalın son parçasını yutmadan, eli bir sonrakine gitti. Bu sefer başparmağının tırnağını, etli kısmı delmeyecek kadar kabuğa bastırdı. Kabuklar bir süre açıktaki kömürlerin üstünde cızırdadı, ama zamanla küçülüp ateşin bir parçası haline geldiler. Tanıdığı kadınlar hızla aklından geçti. Her birini tek tek düşünmeye çalıştı, ne dediklerini ve tam olarak nasıl giyindiklerini; ama kafasında tek bir bütün oluşturacak şekilde birbirlerine karışmışlardı: çorapların bitiminde aynı kabarıklık, hafif soluk, saçlarındaki malt sirkesi kokusu. Hepsi nasıl da çabucak bitiverdi. Portakalları yedi ve bu kadınları düşünerek aralarında pek az bir fark olduğuna karar verdi. Son çekirdek de kömürlerin üstüne düştüğünde tıka basa doymuştu.

"Başka bir zayiat daha," dedi yüksek sesle, boş odada.

Duvardaki saat tiktaklarına devam etti, sert ve şiddetli yağan yağmur kışla kapısını dövüyordu. Sandığı yakıp kömür tozlarını közlerin üstüne saçtı. Akşamı nasıl geçirdiğine dair geriye hiçbir kanıt kalmadığından emin olunca mumu yaktı ve merdivenlerden çıkarken elindeki ışığın titremesine neden olan bir ürperme hissetti içinde. Kıyafetlerini çıkarmadı. Olduğu gibi yatağın içine girip saate uzandı. Saati kurup yayın gerildiğini hissedince, saat tutukluk yapana kadar kurma isteği kapladı içini, tanıdık bir histi bu, ama her zamanki gibi buna karşı koydu ve mumu söndürdü. Sonra buz gibi yatağın ortasına yuvarlandı. Gözlerini kapadığında, o aynı bildik endişe orada zihninin gerisinde karanlık sular gibi parlayıp durdu, ama az süre sonra uyuyakaldı.

Günün ilk ışıklarından önce el yordamıyla binanın dışındaki tuvalete gitti ve portakalların bedeninden geçtiğini hissetti. Bunda, o savurganlığı aynı anda hem yenilemekte hem arttırmakta bir tatmin oluş vardı. İçeri girince lambayı yaktı, çay yaptı, beyaz ekmeğin birazına tereyağı sürdü. Raftan jileti aldı, deri bir kayışta biledi, tıraş oldu. Aynada esrarlı gölgeler vardı, ama dikkatini dağıtmadılar. Yıkandı, kaliteli kahverengi takımını giydi, yüzükle anahtarı aldı ve havaya bakmak için dışarı çıktı. Yağmur yağmıyordu ama gökyüzünün bir tarafında bulutlar toplanmıştı.

Doherty'ye notu yazdı, bisiklet bantlarını taktı, sonra harmaniyi omuzlarına attı. Selenin üzerine oturduğunda yayların ağırlığının altında esnediğini hissetti. Yüzükle anahtarın yanında olduğundan tekrar emin oldu ve pedalların üstünde ayağa kalkıp sürmeye başladı. Az sonra, avarelik edip kadınlarla cilveleşme günlerinin bir sona yaklaştığının gayet farkında olarak tepelere tırmanmaya çabalıyordu. İçinde soğuk bir his kabarıyordu. Bu onun için yeniydi ve tüm yeni hisler gibi onu endişelendiriyordu, ama yapacağı konuşmayı zihninde toparlayarak sürmeye devam etti. Kadının kırlarda oturduğu tarafa doğru pedal çevirirken yağmurun çıkardığı sesin farkına vardı, şakırtısı gidona asılan boncukların sesine benziyordu.

Kadının arazisine girince hasırotlarını gördü, altlarındaki kilin gevşek olduğunu biliyordu. Ağzında acı bir tatla yüzünü dağa döndü, ama daha yolun yarısına gelmeden nefesi kesildi, bisikletten inmek zorunda kaldı. İleri doğru yürürken geleceğini görebiliyordu: Ekmek somununa vurarak kof bir ses çıkaran kadının kemikli eli ve ekmek isteyen oğlanın aç bakışları.

Uzun zaman önce, taşradaki her evde ev ahalisi–şimdi de yaptıkları gibi–ayaklarını yıkardı ve ayaklarınızı yıkadığınızda suyu her zaman dışarı dökmelisiniz, çünkü kirli su asla gece boyu evin içinde tutulmamalı. Yaşlılar daima, ayak suyu içeride tutulur da dışarı dökülmezse eve bir fenalık gelebileceğini söylemişlerdir ve suyu dışarı dökerken, zavallı bir ruh ya da hayaletin ayak altından çekilmesi için "Kaçıl!" demeniz gerektiğini de söylemişlerdir hep. Ama bunun konuyla ilgisi yok ve benim hikâyeme devam etmem gerek...

Bir İrlanda masalı, "Ayak Suyu"ndan

Üvez Ağaçlarının Gecesi

Rahip öldükten kısa süre sonra, Dunagore Tepesi'ndeki evine bir kadın taşındı. Belli ki deniz kıyısında yaşamaya alışkın olmayan, çetin ceviz bir kadındı. Çamaşırları ipe asmasının üstünden beş dakika geçmeden giysileri rüzgâra kapılıp bataklığa giden yolu yarılamış oluyordu. Margaret Flusk'ın ne şapkası ne çizmesi ne de erkeği vardı. Kahverengi saçları uzundu, sırtından aşağıya deniz yosunları gibi gevşek tutamlar halinde dökülüyordu. Üstüne tam oturan büyük, pösteki bir palto giyiyordu ve bu fani dünyaya çok çekmiş ve ayakta kalmış bir kadının katılığıyla bakıyordu. Dunagore'a taşındığında henüz kırkında değildi, ama çocuk sahip olabileceği yaşı geçmişti. O güç, onu yıllar önce terk etmişti ve bunun için her zaman üvez ağaçlarının gecesini suçlardı kadın.

Rahibin evi tepenin en yüksek noktasında, akşamları Margaret'ın odalarına gölgesi düşen direğin yanında duruyordu. Ev, aynı büyüklükte başka bir kır eviyle bitişikti ve ikisi de iki hareketsiz yaban tavşanı gibi Moher Falezleri'ne bakıyordu. Geldiğinde güz mevsimiydi. Kırlangıçlar çoktan gitmişti ve böğürtlenlerin hâlâ çalılara sarılmış duranları çürümeye başlamıştı. Ev, rahip gibi kokuyordu. Margaret, istemediği her şeyi silonun dibine sürükleyip ateşe verdi. Batıl inançlı olduğu için rahibin kıyafetlerini sakladı. Kıyafetleri bağışlarsa, adam öteki dünyada çıplak dolaşmak zorunda kalmayacaktı. Bütün duvarları ve tavanları bir kova beyaz boyayla boyadı; yerleri, kapı önünü dezenfekte etti ve pencere camlarını bezin altında gıcırdayana ka-

dar ovdu, çünkü her ne kadar Clareli* değilse de, pis bir evde hayırlı bir şey olmayacağını biliyordu.

Bacayı süpürdükten sonra, tepesinden duman yükselen bir çiftlik evine doğru tarlalardan hızla geçerek gitti. Çok geçmeden bir kürek dolusu közle koşarak geri geldi, bataklığın üzerinden geçerken uzun bacakları endişeyle açılıyordu. O günden sonra evinin dumanı hep tütmüştü. Kadın ne bir yere gidiyor, ne de ateşin söneceği kadar uzun uyuyordu. Aslında yıldızlar hâlâ gökyüzündeyken kalkmayı seviyordu. Bir yıldızın kaymasını görmekten zevk alıyordu. Doğadaki güçlere inansa bile kötü şanstan sakınmaya kararlıydı. Talihsizlikten payına düşeni almıştı, o yüzden artık pazartesi günleri külleri asla dışarı dökmüyor ya da bir işçinin yanından hayır duası etmeden geçmiyordu. Ocağa tuz döküyor, yatak odasının duvarına Azize Bridget haçını** asıyor ve ayın farklı hallerinin kaydını tutuyordu.

Evi temizleyince arabasını tepeden aşağıya, sahil civarından Ennistymon'a doğru sürdü. Bu yollar dar ve sarptı. Sazlık sularının kanallardan hızla aktığını duyabiliyordu. Taş duvarların ardında, bir deri bir kemik sığırlar, ufak sürüler halinde uzun tüylü koyunlar otlanıyordu. Midilliler, sanki rüzgâr onları döl leyecekmiş gibi arkaları esintiye dönük duruyordu. Her hayvan uçabilirmiş ya da uçmak üzereymiş gibi görünüyordu.

Bir keresinde, Margaret çocukken, annesi Knock'a hacca gidip bir çubuk şeker ve şemsiye ile dönmüştü. Margaret rüzgârlı bir günün gelmesini beklemiş, şemsiyeyi açıp uçacağına inanarak kazan dairesinin duvarından aşağı atlamış ve kırık bir ayak bileğiyle araba yoluna iniş yapmıştı. Keşke yetişkin hayatında da sağlam temellere dayanmayan düşünceleri böyle bir anda çürütülebilseydi. Yetişkin olmak, çoğunlukla karanlıkta olmaktı.

---

* Temizliğiyle ünlü bir İrlanda idari bölgesi. -ç.n.

** Azize Bridget, İrlanda'nın koruyucu azizesi. Çalı çırpıdan örerek yaptığı söylenen haçı, evleri kötülüklerden koruması için geleneksel olarak kapı eşiklerine ve pencerelere asılır. -ç.n.

Kasabada, ak saçlı meczup bir adam köprüde durmuş trafiği yönetiyordu:

"Çabuk! Çabuk! Kış kapıda!"

Un, şeker, yulaf, yayık ayranı, çay, bezelye, fasulye, patates ve tuzlama balık satın aldı; eve getirdi ve ekmek pişirdi. Saat beşte hava kararınca dışarı çıkıp eteklerini topladı, çimlere çömeldi. Evinin etrafındaki çimlerin her bir noktasına küçük su dökmek istiyor, nedenini söyleyemiyordu. O civarlarda çimler uzun ve ekşiydi. Dunagore, tek bir ağacı, sonbaharda görülecek tek bir kurumuş yaprağı bile olmayan tuhaf bir yerdi; sadece ürpertili sazlık arazisi ve etrafta daireler çizen, tedirgin bulutların altında çığlıklar atan martılar vardı. Manzara metalik görünüyordu, her şey sağlam ve sonsuzdu, ama meşe ve alıçların diyarından gelen Margaret'a göre cevherden yoksundu. Yazın gölge olmayacaktı, ağustos ayında arpa tarlaları sarıya çalmayacaktı. Bu zamanlarda doğuda gökyüzü düşen yapraklarla kararırdı; düveler ahırda, sağmal inekler bölmelerinde bağlı olurdu.

Ertesi sabah, Margaret kül kovasını boşaltmak için dışarı çıktığında, küller rüzgârla gözüne kaçarak onu kör etti. İçeri girince, kimseyi incitmeden ya da kimsenin onu incitmesine izin vermeden mümkün olduğunca uzun süre o evde kalmaya karar verdi. Eğer bunlardan biri gerçekleşirse taşınacaktı. Yoluna devam edecek, bir gemiye binip Aran Adaları'na geçecek, İrlanda'dan ayrılmadan gidebildiği kadar batıya gidecekti. Ama o zamana kadar insanları yanına yanaştırmamak için elinden geleni yapacaktı, çünkü insanlar rahatsızlıktan başka bir şey vermiyorlardı.

Her adam tırpan bileyemez ya da turba kesemez. Bitişikte yaşayan kırk dokuzluk bekâr Stack keldi ve gözlerinde kül rengi benekler vardı. Bütün hayatı boyunca babasıyla birlikte yaşayıp, babası ölene dek onunla birlikte tarlada çalışmıştı. Babası vefat ettiğinde otuz sekiz yaşındaydı ve şimdi bütün o sazlıklar ve turbanın geliri ona kalmıştı.Tek başına değil de Josephine'le,

eve rahatça girip çıkan, parlak tüylü kahverengi keçiyle yaşıyordu. Keçi, gündüzleri gözlerini ateşe dikiyor ve geceleri yatağın yarısından fazlasını kaplıyordu. Stack onu her gün sağıyor, Palmolive'le memelerini ovuyor ve ona şehirden incirli bisküvi getirmeyi hiç unutmuyordu. Stack, Lehinch'in dışından küçük bir çiftçinin kızıyla on iki yıl flört etmiş, ona altı yüz yirmi dört pazar yemeği ısmarlamış, ama o, Stack'in ne eteğinin ucuna dokunmasına ne de yüzünü doğru düzgün görebilmesi için saçını gözünün önünden çekmesine bile izin vermişti. Kız bir keresinde biraz sarhoş olmuştu ve evinin arka kapısının önünde, arabanın içinde otururlarken Stack elini onun çıplak dizine koymuştu, ama hepsi buydu. Sonunda kız çekip gitti ve taş satan bir adamla evlendi, Stack de *Farmer's Journal*'daki bir reklam aracılığıyla Josephine'i buldu.

Stack, bir şeylerle vedalaşmayı kaldıramıyordu. Boş oda babasının oltaları, annesinin dikiş makinesi, otkıranlar, reçel kavanozları ve eski katı yakıt ocağıyla tavana kadar tıka basa doluydu. Bebeklik hırkasından, son zamanlarda küçük gelen pantolonlarına kadar, giydiği bütün giysileri saklıyor ve kapıyı kapalı tutuyordu, çünkü oraya girip annesinin terliklerini yemek Josephine'in hoşuna gidiyordu.

Stack, bir gün yeni kuşağa benzeyebileceğini düşünmek istemiyordu. Gençler ne balık tutabiliyor ne de sütün kaymağını sıyırabiliyorlardı. Satın almaya güçlerinin yetmeyeceği arabalarla dolanıyor, anne sütünün tadına hiç bakmamış küçük çocuklar yapıyor, ha deyince zina işliyorlardı. Aslında ha demek bile onlar için yeterince hızlı değildi. Birayı direkt şişeden içiyor, Amerika ve Prag'dan dönüp pizza aranıyor ve bir Golden Wonder'la* Victoria eriği arasındaki farkı söyleyemiyorlardı. Ve şimdi de bitişikte bir kadın yaşıyor, rahibin güzel mobilyalarını ateşe veriyor, bir tarağı yokmuşçasına saçları karmakarışık, yollarda yürüyordu.

* Kızartma ve fırınlamaya elverişli, İskoçya kökenli bir patates türü. -ç.n.

Zaman gelip geçti ve Dunagore'da pek az şey oldu. Atlantik'ten gelen rüzgâr, bulutları bir o yana bir bu yana ittirdi, direkle uğursuz notalar öttürdü, eserek çit kapılarını açtı. Sığırlar ve koyunlar kaçtı, böğürerek gezindiler ve yakalandılar. Postacı elektrik faturası vermek haricinde Margaret'ın evine neredeyse hiç uğramadı. Bir keresinde orta yaşlı bir adam kapısında bitiverdi ve yoldaki çukurları doldurtmak için ondan bir dilekçe imzalamasını istedi. O imzasını atarken, adamın gözleri yüzünde yavaş yavaş geziniyordu.

"Rahiple bir yakınlığınız var mı?" diye sordu.

"Neden? Ona mı benziyorum?"

Adam onun burun deliklerine, çingene gözlerine ve bekleyen ağzına baktı.

"Kimseye benzemiyorsunuz," dedi ve turbacının imzasını almak için bitişik eve geçti.

Margaret güzel uyuyor, sade yiyecekler yiyor ve deniz kenarına gidip gelmeye devam ediyordu. Bazen ta Moher'e kadar yürüyor ve falezlerden aşağıya bakarak kendi kendini korkutuyordu. Bazen, üstünde pöstekisi, saçlarından su damlar halde orada, aşağıdayken rahibi düşünürdü.

Rahip onun kuzeniydi. Her yaz otları kurutmak için evlerine gelirdi. Güzel havalarla birlikte gelir, ot yığınlarının en tepesine, Margaret'ın yanına oturur, taze patatesleri toplar, iştahı açılır, yeşil soğan kökler ve onları çiğ çiğ yerdi. Margaret ergenlik çağındaydı. Gökyüzü maviydi o zamanlar. Genç bir adamken rahip evleneceklerini söylüyordu, piskopostan izin alacaklarını, Shorthorn besleyeceklerini ve iki çocukla bir kuluçka dolusu güvercin yumurtasına sahip olacaklarını. Margaret onu, çayırın bir eşi benzeri olmadığını söyleyerek bir avuç yoncayla tarlalardan gelirken görebiliyordu şu anda.Ve sonra ilahiyat fakültesine gitmiş, artık onu adıyla çağırmayan bir ailenin gururu olmuştu.

"Biraz daha et suyu Peder?"

"Sizce Araf diye bir yer var mı Peder?"

"Babam nereye gittiğini söyledi mi Peder?"

Her yaz otları kurutmak için dönmesine rağmen, bir daha asla onun saçlarını örerek, sahip olacakları çocuklardan bahsederek sulama kanallarında oturmadı. Bir sürü yaz gelip geçti ve samanlar samanlıkta güvendeyken, bütün aile pikaba bir plak takıp siyah bira açmak yerine, diz çöküp onun tespih çekerek okuduğu duaları tekrarladılar.

Margaret, rahibi düşünmemeye çalışıyordu. Yürüyüşlerinden sonra, ayakları sabunlu su dolu leğende oturuyor, Raidió na Gaeltachta'yı* dinliyor ya da sıcak su torbasıyla rahibin yatağına giriyor, lambanın ışığını onun kitaplarının sağ köşesine denk getiriyordu. Bazen onun altını çizdiği bir paragrafa denk geliyordu, ama kelimelerin mühim bir anlamı olmuyordu. Evde karşılaştığı hiçbir şey bir anlam ifade etmiyordu. Bazen yatağın başucunda onun gölgesini seziyor, ona gölge eden soğuk varlığını hissediyor ve tekrar açık yakasını, kol manşetlerinde sıkışmış ot tohumlarını görüyordu, ama bu sadece onun hayaletiydi.

Uykuya dalmadan önce, duvarın öte yanındaki komşusunun yatağında ne yaptığını merak ediyorsa da üstünde durmuyordu. Hiçbir şeyin üstünde pek durmamaya çalışıyordu. Geçmişi kelimelere dökmek, o geçmiş çoktan geçip gitmişse beyhude görünüyordu. Geçmiş kalleşti, ağır ağır ilerlerdi. Kendi hızıyla gelip yetişirdi insana. Hem zaten ne yapılabilirdi ki? Pişmanlık hiçbir şeyi değiştirmiyordu ve keder yalnızca pişmanlığı geri getiriyordu.

Merak konusu olduğuna hiç şüphe yoktu. Bazıları bütün ailesinin öldüğünü ve rahibin amcası olduğunu, ona acıyıp evi bıraktığını söylüyordu. Diğerleri, kocası bir ergenle kaçıp gitmiş, kalbi kırık zengin bir kadın olduğuna yemin ediyordu. Pub'da saat geç olunca rahibin ona âşık olduğu, kadının ondan bir çocuk yapıp düşürdüğü, rahibin misyonerliğe gittiği tüm o süre

* İrlanda radyosu. -ç.n.

boyunca aslında misyonerliğe gitmediği bilinen bir gerçek oluyordu.

Tüm Ruhlar gecesinde, ona közleri veren orta yaşlı adam kapısını çaldı, ama Margaret sadece orada durup camdan ona baktı. Sonunda adam uzaklaştı. Ve kadınlar kesin menopoza girdiğini söylediler.

"Yeniayın onun gibi bir kadının üzerinde korkunç bir etkisi olur," dedi Lisdoonvarna'dan bir kadın, bir lahananın pörsümüş göbeğini yoklayarak.

"Ah, oluyordur," dedi bir diğeri. "Ay, onu medcezirdeki gibi çeker."

Stack, hiç kadın tanımamış her erkek gibi, kadınlar hakkında çok şey bildiğine inanıyordu. Yolcu koltuğunda oturmuş Josephine'le Lisdoonvarna'dan eve dönerken Margaret Flusk'ı düşünüyordu.

"O kadın benden hoşlanmaya başlasa," dedi, "korkunç olmaz mıydı? Huzurumuzu ilelebet bozması için iki ev arasındaki duvarı yıkması yeterdi."

Kadının ihtiyacı olan tek şey, kapısını çalmak için bir nedendi. Kadının, adamın kapısını çalmak için bir nedeni olursa, içeri girmesine izin vereceğinden emindi Stack. İçeri girmesine bir kez izin verse tekrar girerdi ve sonra o da onun evine girerdi ve işte orada sorun başlardı. Birinin bir muma ihtiyacı olurdu, öteki küreği ödünç almak isterdi. Bir kadının bir sürü mahzuru olurdu: Adama birbirine uyan giysiler giydirtir ve onu banyoya sokardı. Her güzel günde muz ve ton balıklı sandviç dolu bir sepetle kendini deniz kıyısına götürtür ve Stack'in azıcık akaryakıt almak için Doolin ya da Ennis dışında bir yere gittiği yokken ona nereye gittiğini sorardı.

Aralık ayı yağmurla geldi. Margaret hiç böyle yağmur görmemişti. Gökyüzünden inmiyor da rüzgârla verev yağıyordu. Pencerelerde tuz, havada deniz yosununun acı tadı vardı. Kuşlar aç

kalırken kasabadaki insanlar içmeye başladılar. Hindi ve piknik sepetine dart oynadılar, bozuştular, tekrar barıştılar. Kadınlar, evlerine ölü köknar ağaçları ile çobanpüskülleri götürdüler, saçakların altına rengârenk elektrik lambaları gerdiler. Çocuklar kağıda kaleme sarılıp Kuzey Kutbu'na mektuplar yolladılar. Postacının iflahı kesildi, ama Margaret bir kartpostal bile almadı.

Noel arifesinden önceki akşam falezlere gidip geldi. Annesine cevap almadığı birkaç satır yazmıştı. Annesi ölmüş ve o bunu bilmiyor olabilirdi. Deniz kuduruyor, sahili yiyip bitiriyordu. Eve varıncaya kadar sırılsıklam oldu. Tuzlu yağmur hem üşümesine hem sıcaklamasına neden olmuştu. Hava kararıyordu, ama mahallede tek bir ışık yoktu. Elektrik kesilmişti. Margaret ateşe turba attı. Turba aslında kurumamıştı; şöminede kederle için için yandı, aleve dönemeden yanıp kül oldu. Odunlar, baltayla ikiye bölebileceği iri alıç parçaları gözünde tütüyordu. Kendini güzel, ayaza çekmiş bir sabah, dışarda odunları ikiye bölerken, onları duvar dibine yığarken hayal etti, ve de onlardan gelecek kokuyla sıcaklığı. Ama Dunagore'da odun seyrekti. Pek az konuşan annesi İrlandaca şarkı söylerdi:

Cad a dhéanfamid feasta gan adhmad?
Tá deireadh na gcoillte ar lár.*

O gece Margaret bir mum yaktı, ayaklarını sabunlu su dolu leğene soktu ve için için yanan turbayı izledi. Rahibin Cehennem'e gidip gitmediğini merak etti. Rahip öteki dünyaya, Tanrı'ya, Cennet'e ve Araf'a, bunların hepsine inanıyordu. Cehennem'e inanmıyorsan Cennet'e inanmanın bir anlamı olmadığını söylemişti. Margaret ona orada kavuşup kavuşmayacağını merak ediyordu, ama bir pucán'a** ya da kuzukulağı yaprağına dönüşmesi daha muhtemel görünüyordu.

* Bkz. "Folklor/Öyküler Üzerine Bazı Notlar"
** Bkz. "Folklor/Öyküler Üzerine Bazı Notlar"

İki şişe siyah bira içti ve geçmişin tekrar su yüzüne çıktığını hissetti: Çocuksu sadakatla geçen bütün o yazlar, birbirlerine evleneceklerini söylemeleri, sonra onun çekip gidişi ve tüm ailenin onun papazlığa atanma törenini izleyişi, otları kurutmak için geri geldiğinde bir kez bile tokalaşmaması, Margaret'ın pişirdiği kaburga ile maydanozlu sosu yiyişi ve tarlaların ardındaki koruda tek başına yürüyüşü. Onunla yüksük otlarının su kanallarını pembeye çevirdiği arka patikada, ineklerin ahırında, merdivenlerde de karşılaşmıştı; ama o, yanından kuru bir baş sallamasıyla geçip gitmişti, Margaret önceden olduğu kişinin bir gölgesiymiş gibi. Ve sonra, bir akşam, birdenbire güçlü bir sağanak bastırmıştı. Ev kasvetliydi, samanlar ıslanmıştı.

"Sonumuz geldi," dedi babası, pencerenin önünde dururken.

"Sadece bir sağanak." Annesi her zaman onu yatıştırmaya çalışırdı.

"Otları bugün biçmememiz gerektiğini söylemiştim. Otları biçmememiz gerektiğini söylemedim mi ben?" Babası, kendini haklı çıkarması için yağmurun daha şiddetli yağmasını istiyordu.

"Yarın hava güzel olur eminim."

"Sen ne diyorsun kadın? Bittik biz."

Margaret, yağmurda dışarı çıkıp koruya gitti. Dışarıdayken hep biraz daha güvende hissederdi. Islak Douglas çamları adeta mavi görünüyordu. Havada nemli eğrelti otlarının kokusu vardı. Yaban anemonları, rutubetli esintide ürperiyordu. Üvez ağaçlarının yetiştiği açıklıkta durdu. Gümüşi dalları tatlı tatlı sallanıyor, yaprakları titriyordu. Rahip sigara içerek, yakası açık gömleğinin omuzları ıslak, patikadan geçti. Margaret'ın orada olduğunu belli etmesinin tek sebebi, niye gözlerinin içine hiç bakmadığı ya da halini hatrını sormadığı gibi basit bir soru sormaktı. Onunla evleneceğine söz vermiş adam, halini hatırını bile soramaz mıydı? Sonra yürüyüp ona yetişti ve adam ona ne-

denini gösterdi. Tek kelime etmeden ıslak otlara uzandılar, rahip ona tohumlarını ekerken Margaret bunun bedelini ödeyeceğini biliyordu. Sonrasında adam ayağa kalkıp ağaçların arasında volta atarak sigara içti. Ondan sonra da arkasını dönüp hiç konuşmadan çekip gitti.

Margaret yerden kalktığında geceydi. Eve, ağaçların tepelerine ve ağaç dallarının ardındaki ayın ufacık sarısına bakarak yürüdü. Yaşadığı, diğer olasılıkların bir parçası olmaktan ibaret değildi, adeta her şeydi.

Şimdi bazen, orada olduğunu belli etmeseydi nerede, ne yapıyor olabileceğini hayal ediyordu. Sürekli korkmaktan hiçbir yöne ufacık bir adım bile atamıyordu. Rahibin ona verdiği en büyük ders, tek bir adımın insanı nerelere yönlendirebileceğiyle ilgili dersti. Şömine rafının üstündeki saate bakıp kendine geldi. Ayak suyu soğumuştu. Ayaklarını kuruladı, ağlamamak için biraz küfretti ve sandalyede uyuyakaldı.

Uyandığında ateş neredeyse sönmüştü ve mum dibine kadar yanıp tükenmişti. Dışarıda, deniz kıyısına yakın evlerde hiç ışık titreşmiyordu. Doolin ile Lehinch kasabaları hâlâ karanlıktaydı, ama kış hilalinin parıltıları bahçesine düşüyordu. Komşusunun keçisi arka bacakları üzerinde durmuş, erişebildiği her şeyi yiyordu. Margaret'ın onu kovalayacak enerjisi yoktu. Ay ve bulutlar çok durgun görünüyordu. Neredeyse Noel'di. Ayaklarını kuruladı, rahibin yatağına gitti ve rüyasında erkek olduğunu gördü.

Rüyasında, zemininde otların bittiği bir samanlık vardı. Otlar bir ev boyunu geçti, rüzgâr olmadığı halde sapları önce batıya, sonra doğuya, sonra tekrar batıya eğildi. Margaret sırt üstü yatıyordu, üstünde erkek pantolonundan başka bir şey yoktu, sonra elini aşağı götürdüğünde penis yerine vücudunun bir parçası olan tombul bir kertenkeleye dokundu, kertenkelenin kaslı kuyruğu ileri geri sallanıyordu. İçeriye başka bir yüzyıldan olan, kendisine benzeyen bir kadın girdi, üstünde düğüm atıla-

rak giyilen kumaş türü bir şey vardı. Kadın kertenkeleyi görünce korkmadı, aksine onu içine aldı ve Margaret uyanınca erkeğe dönüşmediğinden emin olmak için kendini yokladı. Eline baktığında keyifli bir şaşkınlık yaşadı, çünkü kan görmüştü. Kesildiğini sanıyordu oysa. Kalktı, banyoya gitti ve yıkandı.

Neredeyse sabah olmuştu. Kül rengi aydınlık titreyen perdeleri çevreliyordu. Ev cereyanlarla dolu bir tuzaktı. Dışarıda fırtına vardı. Margaret, rüzgârın evinin önündeki uzun otları dümdüz etmesine alışkındı, ama ağaçlarda rüzgârın gücünü duymamak tuhaftı. Bu evin civarında hiçbir tohumun kök salarak firavun inciri ağacına dönüşmeyeceğini bildiğinden Dunagore'a hiç alışamayacaktı. Artık kendi kanının kokusunu alabiliyordu. Demek ki hâlâ doğurgan bir kadındı. Bunu düşünürken ayak suyu leğenini gördü. Arka kapıyı açıp suyu dışarıya, esen rüzgâra karşı döktü. Rüzgâr öyle sesli esiyordu ki, sanki insan gibi bağırıyordu.

Aynı akşam, duvarın öte yanındaki Stack uyuyamıyordu. Bu sık sık olurdu. Diğer erkeklerin bütün gece gerçekten uyuyup, dinlenmiş kalkıp kalkmadıklarını merak ediyordu. Bazı geceler, diğerlerinin uyuduğunu bilerek uyanık olmak hoşuna giderdi. Ateşin başına oturur, kremalı çörek yer, Josephine'le televizyon izlerdi. Bazı geceler ise başka bir insanın varlığına, kanalı değiştirebilecek ve su ısıtıcısını çalıştırabilecek birine özlem duyardı. Josephine'i paltosuyla örttü. Hayvanın toynakları titriyordu. Çok rüya görürdü ve rüyalarında bir şeyler yerdi. Stack bazen, güzel akşamlarda şapkasını takıp ceketini giyer, sazlıkta yürürdü.

Elektriğin gittiği o gece, beş kadeh sıcak viski içip geçmişi düşündü. Hiçbir şey geçmişle kıyaslanamazdı: Sol elini kullandığını fark edince annesinin gülüşü, babasının ona tıraş olmayı öğretişi; o yaz hepsi sazlıkta güneşten yanmış ve kalamin losyonunu sırayla elden ele geçirmişlerdi. Babasının şarkı söylediğini duymak ne kadar tuhaftı, o şarkı nasıl da annesinin yü-

zünü kızartırdı. Ama annesi ile babası ölmüştü. Biraz sallanarak Margaret'ın evine giderken ölümü ve kendisinin nasıl öleceğini düşünüyordu. Yalnız öleceğine, Josephine kapıyı yiyerek açana ve birileri keçiyi yolda tanıyana kadar bulunmayacağına inanıyordu, en azından öleceğinden emindi. Her insan bir şeylerden emin olmaya ihtiyaç duyardı. Hayata anlam katmaya yardımcı oluyordu bu.

Margaret'ın arka kapısına gidip durarak içeriyi dinledi. Hiç hareket yoktu. Hava aydınlanıyordu ve güneşin kendisi görünmediği halde ışıkları falezlerin ardından görülebiliyordu. Orada olduğunu bilen kimse yoktu. İçeride sağ salim uyuduğunu bilerek kadının kapısında durmak hoşuna gidiyordu. Uzunca bir süre onun kendisine ait olduğunu hayal ederek durdu. Sonra kapı açıldı ve Margaret bir leğen suyla yarı uyanık dışarı çıkıp suyu suratına döktü.

Stack, eve gidip giysilerini çıkardı. Josephine yatmaya gitmişti. Onun yanında kendini sersem gibi hissetti, üşüyeceğine sıcaklamıştı. Terlemeye başladı ve yellendi. Her zaman boğazında takılı duran taşın büyüdüğünü, karnına indiğini hissetti. Onu atana kadar uzun bir süre tuvalette oturdu, attığında ise çıkardığı şey bira şişesi boyutundaydı. Aynadan ona bakan kişi bir yabancıydı. O yabancı hatırladığından daha yaşlıydı ve dudakları aralanmıştı.

Uyuyakaldı ve rüyasında Margaret'ı ayı derisi giymiş, Josephine'i Clare sazlıklarına sürerken gördü. Kolları ve bacakları kaslıydı. Josephine deniz kenarına gelene kadar izlerini takip etti. Kadın, Josephine'e ıslak bir deri kayışla sertçe vurarak onu zorla denize sürdü ve ikili havalandı. Dalgalar dağ gibi yüksekti. Stack, kumsalın kıyısında durup geri gelmesi için Josephine'e seslendi: "Hey, Josie! Bana geri dön! Josie!" Ama Josie gittikçe küçüldü ve sonunda Margaret'ın Inis Mór sahiline indiğini, kızıl elli erkeklerin etrafını sarıp Josephine'i yularından çektiklerini, çikolatayla kandırarak onu alıp götürdüklerini gördü.

Uyandığında kendini yepyeni bir erkek gibi hissediyordu. Saat gecenin on biri olmuştu. Noel arifesini uyuyarak geçirmişti. Hemen hiç mümkün görünmüyordu, ama Josephine başında dikilmiş, kolunun yumuşak etini çimdikliyordu. Kapıyı açıp onu dışarı çıkardı. Margaret Flusk yabani biri, diye düşündü. Kürkün altından çıplak göğsünü görmemiş miydi? Dışarıya işemiyor muydu? Onun orada olduğunu bilerek uykusundan uyanmış ve o bağırırken gözünü bile kırpmadan orada durmamış mıydı?

Noel sabahı banyo yaptı. Cadılar Bayramı'ndan beri banyo yapmamıştı. Elektrik hâlâ yoktu. Havagazında su kaynattı, neredeyse kendini haşlıyordu. Ayakkabılarını cilaladı, Josephine'i ateşin önünde sağdı ve fırına bir parça biftek attı. Noel olmasını, kendini genç ve güçlü hissetmesini saymazsak, neden kendisine baktığını ya da yıkandığını bilmiyordu. Keşke saçları dökülmemiş olsaydı. Babasının, tabuta konduğu güne kadar saç dolu bir başı vardı. Babası salonda, açık tabutunda yatarken cenaze levazımatçısı saçlarını taramıştı, ama Stack cenaze bitene kadar ağlamamıştı.

Şimdi buzdolabından bir yılanbalığı çıkarıp kızartmak için tavaya koydu. Stack'in yılanbalığı sevdiğini bilen Ennistymon'daki balıkçının Noel hediyesiydi bu. Hâlâ bozulmamış olduğundan emindi. Tavada kıvranan kara yılanbalığına baktı. Canlı gibi görünüyordu, bir an için emin olamadı. Canlanıp kendini toparladı ve rahibin evine giden patikadan yukarı çıktı.

Margaret giyinmemişti. Kaşınarak düşünüyordu. Sabahları evin içinde geceliğiyle aylak aylak gezerek düşünmeyi, çay içmeyi seviyordu. Tuvalete gidip kanamasının hâlâ devam ettiğinden emin oldu. Tekrar yumurta üretmek garipti. Tavuk gibi yumurtlasam güzel olmaz mı, diye düşündü. Margaret çocukken bir şapkayı gözlerine kadar indirip onu göremeyeceğini düşünerek bir tavuğu günlerce takip etmiş, ama kuluçkasını hiç bulamamıştı. Tavuk, onu atlatarak eğrelti otlarının arasında gözden kaybolmuştu. Sonra ansızın on bir civciviyle avluya girmişti.

Erkekleri devreden çıkarabilseydim, diye düşündü Margaret, çocuk da yapabilirdim. Erkekler hem dert hem gereklilikti. Bir erkeği olsaydı, onu banyo yapması ve çatal bıçak kullanması için ikna etmek zorunda kalacaktı. Bir havluyu ikiye yırtıp kendine âdet bezi yaptı ve çaydanlıkta su kaynatıp çayın demlenmesini bekledi. Camın ardında, üstünde bir tek gömleğiyle durmuş ona bakan bitişikteki bekâr vardı. Margaret orada durarak dik dik ona bakmak istedi, ama Noel'di ve görgü kuralları gereği kapıyı açtı. Bekâr komşu temiz görünüyordu, ama tuhaf bir kokusu vardı.

"Benim adım Stack."

"Stack* mi? Ne biçim isim o öyle?"

"Ben senin komşunum," dedi, eliyle kendi evini göstererek.

"Öyle mi?"

"Bugün Noel, sende de akşam yemeği yapacak elektrik yok."

"Ne dert ya."

"Gel de kahvaltı yap. Bende gaz var."

"Gazın varmış!" Margaret güldü.

"Evet."

"Aç değilim."

"Aç değilsin. Eh, bu iyi işte. Ayın döndüğünü bilmiyor musun?"

"Ay mı?" dedi Margaret. O aydan ne anlardı?

"Pöstekini giy, kadın," dedi. "Acele et. Kızartma kül olacak."

Düşünmedi. Pöstekisini giyip çizmelerini ayağına geçirdi ve adamın peşine takılarak, gevşek menteşeleri yüzünden kendi kendine açılıp kapanan dış kapısına giden yoldan aşağı indi. Stack'in ön bahçesinin her yerinde keçi pisliği vardı. Sundurması, bisiklet parçaları ve bir traktörün sürücü yeri gibi şeylerle doluydu ve mutfak denizden de karanlıktı. Havagazının aydınlığında baca duvarına dayalı bahçıvan beli ile kürekleri gördü, orta kirişten bir tırpan sarkıyordu. Canlı bir yılan yağ gölünde kı-

* İngilizce "ekin yığını" anlamı var. -ç.n.

zanıyordu. Masada kalın kara ekmek dilimleriyle küçük bir kutu margarin vardı. Geceliği ve ceketi dışında üstünde hiçbir şey olmayan Margaret, kendini kuzgundan da güzel hissediyordu. Yumurtluyorum, diye düşündü. Kanamam var. Daha geçmedi benden. Bakalım bugün neler getirecek.

Stack, bir paket buzu çözülmüş bezelyeyi, pişirme talimatlarını okumak için muma tuttu.

"Bunları pişireyim ki ziyan olmasın."

Margaret, talimatları oturduğu yerden okuyabiliyordu. Stack belki de kör oluyordu. Ve sakladığı o şeyler: deniz kabukları, 1985'ten kalma bir takvim, şişe kapakları, bitmiş piller, ölü papaların fotoğrafları. Stack'in yirmili yaşlarında, kafası henüz saç doluykenki bir fotoğrafı, üç Kutsal Kalp* fotoğrafı, barometreler ve pencerenin iç tarafında, televizyonun arkasında, camın buğulanmaması için bir pervane vardı. Yoldan kimin gelip geçtiğini bilmeyi seviyor demek, diye düşündü. Açık bir kapıdan büyük, yapılmamış yatağı gördü. Keçi kokusunu alabiliyordu. Belki de keçi onunla birlikte uyuyordu. Akıl alır gibi değil.

"Sen evin haline bakma," dedi. "Bir kadınım yok."

"Yok mu?"

"Eh, önceden bir kadınım vardı ve şimdi olmadığına üzülmüyorum. Feci masraflıydı."

"Belki de kendine parası olan bir kadın bulmalısın."

"Parası olan kadın beni ne yapsın."

"Neden, tahta bir bacağın mı var?"

Güldü. Tuhaf bir gülüştü, neşeden çok hüzne yakındı. Margaret, bir an için adamın hayatını hayal edip onun adına üzüldü. İnsan karşısındakinin neler yaşadığını hiç biliyor muydu ki?

"Hayır, Tanrı'ya şükür. Sana şöyle bir bakıyorum da, senin de bacakların tahta değil." Kafasında ikisini bir araya getiriyor, ikisinin toplamını alıyordu.

---

* İsa'nın kalbini, insanlığa duyduğu ilahi sevginin temsili olarak kabul eden Kutsal Kalp, Roma Katolik Kilisesi'nin en bilinen ve en yaygın ibadetlerinden biri. -ç.n.

"Okulu erken bıraktın herhalde," dedi Margaret.

"Nedenmiş o?"

"Toplamayı öğrendikten sonra işler karmaşıklaşıyor da."

"Ne?" dedi. "Ah, sivri dillisin."

O konuşurken, Margaret yine üvez ağaçlarının altına döndü. Ne o ne de rahip kendilerine engel olabilmişlerdi. Onu üstünde hissetmişti, nefes nefeseydi, sonra yana dönmüş utanarak fermuarını çekmişti. Ve hissettiği haz dolu heyecanı: On yıl boyunca saman yığınlarının tepesine oturmasından, taze soğan yemesinden, bisikletinin selesine ilk çuha çiçeğini bırakmasından sonra gelen o heyecanı. Bekâret yeminini bozunca, başka şeyler için yemin etmesi mümkünmüş gibi gelmişti her nedense. O gece de kan gelmişti. Rahibin başının ardından üvez ağaçlarının parlak turuncu dutlarını görebiliyordu.

"Josephine İrlanda'daki herhangi bir kadından daha düşüncelidir," diyordu Stack, başını koltuktan yana sallayarak.

Orada, karanlıkta, Margaret'a dik dik bakan keçi vardı. Gözleri korkutucuydu. Stack uzanıp bir fotoğrafın arkasından bir çobanpüskülü dalı aldı. Margaret ona vereceğini düşündü, ama Stack Josephine'e verdi, ki o da dalı yedi.

"Memleketin neresindensin?" dedi adam.

"Wicklow."

"Keçinin sütünü memesinden emenlerden," dedi.* "Belli oldu."

"Beni aşağılamak için mi sordun?"

"Seni aşağılamak zor olmaz, gururlusun," dedi adam yılanbalığını çatalla dürterek. "Bu oldu. Bir sandalye çek."

Sandalye çekmek istemiyordu, o berbat yerde oturup duvarlardaki bütün o ölü insanlarla kızarmış yılan yemek istemiyordu. Hoş, ne bekliyordu ki? Bir kadın, Noel sabahı, üstünde geceliğinden başka bir şey yokken bir adamın peşine takılıp evine

* Bkz. "Folklor/Öyküler Üzerine Bazı Notlar"

giderse ne olur? Ama yanık et ve kızarmış ekmek kokusu alıyor, çaydanlıktan çıkan buharı görüyordu. Dünden beri bir şey yememişti. Bizi yönlendiren kalp değil, mide, diye düşündü. Oda karanlık olduğu için minnettardı, böylece kirin boyutunu göremiyor ve habersizce yiyebiliyordu. Josephine, kendi tereyağlı kızarmış ekmeğiyle masanın altına oturmuştu.

"Çoğu insanın köpeği olur," dedi Margaret.

"Ah, ama keçi!" dedi Stack, en sevdiği konuya giriş yaparak. "Keçi büyük avantajdır. Her şeyi yer. Her yere gider. Herhangi bir köpekten iki kat büyüktür, etrafta dolanarak mekânı radyatör gibi ısıtır ve en iyisi de süt verir. Keçi sütü sever misin?"

"Hayır. Ama bir çocuğu keçi sütüyle vaftiz edersen soylu biri olurmuş diyorlar."

"Şimdilerde öyle mi diyorlar?" Fırındaki bifteğe bakıyordu. Cızırdamaya başlamıştı, ateşi kıstı. "Sen o batıl inançlı kadınlardan mısın?"

Ağzı öyle doluydu ki cevap veremedi. Yılan balığı güzeldi. Annesi bir keresinde onu çarşıya yemek yemeye götürmüştü. Büyük porsiyon akşam yemekleri orada ucuz olurdu. Bir komşu içeri girip yemek sipariş etmişti. Yüzü bembeyazdı. Annesi, onun yemeğini alıp bir köşeye giderek sırtı bütün komşularına dönük oturmasını izlemiş ve demişti ki: "Oradaki adamı görüyor musun? Böyle bir adam görürsen, karnını doyurana kadar onu yalnız bırak. Böyle bir adam tehlikelidir." Margaret şimdi o adam gibi hissediyordu. Çay içti, birkaç dilim kızarmış ekmek ve yılan balığının çoğunu yedi.

Stack, onun büyük burnuyla uzun saçlarına bakıp kadının fincanını tekrar doldurdu. Biraz daha yılan balığı keserek onu izledi. Kadın yerken ikisinin bir çocuğu olsa neye benzeyeceğini düşünmeden edemedi.

"Memleketini özlemiyor musun?"

"Ağaçları özlüyorum," dedi. "Alıçları özlüyorum."

Üvez ağacı, alıç ağacı, ikisi aynı şeydi.

"Eh, bunun için kimse seni suçlayamaz," dedi. "Alıç ateşi gibi ateş yoktur."

Margaret son lokmasını yutup ona baktı. Onun kül rengi gözlerine baktı. Nazik görünüyordu, tuhaf olmasını neden kafasına takacaktı ki? Tanıdığı bütün iyi insanlar tuhaftı.

Stack gevezeliğe devam etti. Gençleri, turbayı ve Taoiseach'i eleştirdi; Yeni Yıl hedeflerinden ve güneş yanığından bahsetti. Nefes almak için ara verdiğinde Margaret eve gitti.

Yalnız bir adam, diye düşündü, ve çaresiz. Ama o keçi! Karanlıkta cadı gibi oturan o keçiyle harcayacak zamanı yoktu.

Margaret kendi evine vardığında kapı ardına kadar açıktı ve her yerde hepsi tek batında doğmuş siyah renkli melez köpek yavruları koşturuyordu. Kütüphaneden aldığı kitapların köşelerini çiğnemiş, zaten birkaç parça olan bütün mobilyaların üstüne çıkmış, güzelim beyaz yatak örtüsünün her yerinde kirli pati izleri bırakmışlardı. Kara yavrulardan biri koşarak yanına geldi, elini yalayıp kuyruğunu salladı. Margaret onu kaldırınca karnının altında bir penis gördü. Onu dışarı atıp Stack'i düşündü. Neden hiç tanımadığı birinin peşine takılıp evine gittiğini ve neden zehirli olabilecekken bütün o yemeği yediğini anlayamıyordu. O büyük kel başını ve çobanpüskülü dalına uzanışını hâlâ görebiliyordu.

O gece rüyasında çocukların yavruların etrafını sarışlarını, ıslıklarını, parlayan el fenerlerini, şeytanlar gibi her yöne koşturan yeşil gözlerini gördü. Margaret rahibin mezarını ezip geçtiği gece, mezarlıkta köpekler vardı. İşte şimdi dönmüşlerdi. Rahip kıskançtı, ama ölmüştü. Çok kötü bir üşüme geldi ve geceliğinin üstüne bir hırka geçirdi. Sıcak su torbası için su ısıtıcısında su kaynatamazdı. Mum yanıp bitene dek mum ışığında oturdu. Sonra el yordamıyla yatak odasına gidip orada, karanlıkta, artık duvarın öte yanında ne olduğunu bilerek uzandı.

Pub'lar Noel'den sonra açılınca laf oldu. Flusk adlı kadın, üstünde bir tek gecelikle Stack'in evinden çıkarken görülmüştü.

Onu kırkmış olmalı, dediler, çünkü pösteki ortalıkta yoktu. Stack, kadını, kendi avlusundan kadının evine kucağında taşımıştı. Bazıları o kadarla kaldı, dediler.

"Bovril* içiyor kesin," dedi bakkal.

"Onun paçalı donuna yetişebilmesi için seyyar merdivene ihtiyacı yok mu?"

"Ah, uzanmış yatarken hepimiz aynı boydayız," dedi yaşlı bir adam.

"İkisini çıplak düşünseniz ya," dedi tuhafiyecinin karısı. "Korkudan birbirlerinin ödünü patlatırlardı."

"Stack'in korkusu, kadınınkinin yarısı kadar bile büyük olmazdı," dedi, sohbete katılmak için elinden geleni yapan, ama korkunç bir diş ağrısı çeken mezatçı.

"Ufak bir korku demek istiyorsun herhalde," dedi, yaşlanan ve umursamıyormuş gibi davranan bekâr barmen kadın. "İki dolu tanesiyle bir fare kuyruğu."

"Orasını sen daha iyi bilirsin," dedi hepsi; çünkü barmenin, yazın tüm turistlere yukarılardan bakan tepedeki kır evinde Stack ile birlikte küçük, güzel, samimi bir aile olabileceklerini düşündüğünü biliyorlardı, hem üstelik adamın bir sürü parası vardı ve Josephine ile kendisinden başka bu parayı harcayacağı kimsesi yoktu.

Dunagore'da duman tütmeye devam etti. Margaret süpermarketten iki kutu hijyenik ped alarak kadınlara konuşacak malzeme verdi.

"Dunagore'da hâlâ bir bebek olabilir!"

"Stack zevkten dört köşe bir baba olur değil mi?"

"Bahar gelmiyor mu zaten?"

Margaret sağanak olmadığı zamanlar yürüdü, yumurtalarının sayısını ve ayın evrelerini takip etti. Aydınlık daha uzun sürüyor, ama kızıl güneş her zaman akşama doğru denizde batı-

* Çorbada et suyu ya da tatlandırıcı olarak kullanılan, içmek için sıcak suyla da karıştırılabilen Birleşik Krallık menşeili et özütü markası. -ç.n.

yordu. Sahil kıyısında kirli köpükler yüzüyordu. Funda örtüsü kalındı, bütün sazlık arazisini yeni uzamış sakal gibi kaplamıştı. Turistler, İrlanda müziği ve midye arayıp kutsal kuyuların yolunu sorarak Doolin'de dolaşıyorlardı. Lehinch'teki golf sahasına kendilerini denemek için Dublin'den adamlar geldi, delikleri ıskaladılar ve tutturdular. Bir otostopçu Margaret'ın kapısını çaldı ve Alman aksanıyla doğunun hangi yönde olduğunu sordu. Margaret eliyle evin olduğu tarafı işaret etti ve genç kadın tarlalara doğru yola koyuldu.

Sevgililer Günü'nde dışarı çıktığında, dış kapısının önünde bir sürü alıç dalı vardı. Stack onları gece bırakmıştı. Sarhoşken bir telefon görüşmesi yapmış, Limerick'e gidip iki araba dolusu turbayla bir sürü dal değiş tokuş etmişti.

Margaret arabaya atlayıp Ennistymon'a giden yoldan aşağıya indi. Daracık yolda başka bir arabaya denk geldi, ama kaçamadı. İkisinin de yan aynası kırıldı; durup omuz silktiler ve yollarına devam ettiler. Kasabaya varınca köprüdeki adam durması için sinyal verdi.

"Yedi lahana bir pound'a!"

İnsanlar tebrik kartları, kırmızı güller alıyorlardı. Margaret bir balta aldı, dönüp bütün sabahı alıç dallarını parçalayarak geçirdi. O akşam müthiş bir ateş yaktı. Ayakları leğende, terleyerek şöminenin karşısında oturdu. Hiç yapmadığı bir pandispanya için satın aldığı şeriyi içerek oğlunu düşündü. Yaşasaydı dokuz yaşında olacaktı. O ölmeden önceki akşam, banshee'nin* sesini duymuş, ama sokak kedisi sanmıştı. Çocuk o gece karyolasında hemen uyuyakalmıştı. Öyle derin uyurdu ki Margaret'ı endişelendirirdi. Hâlâ nefes alıp almadığından emin olmak için bazen elini ağzına götürürdü. O gece de elini birkaç kez ağzına götürmüştü; çocuk ertesi sabah buz gibiydi, dudaklarında hafif bir mavilik vardı. Saati durdurup kollarında çocuğuyla koruya

* İrlanda mitolojisinde, aileden birinin öleceğini ağıt yakarak ya da cıyaklayarak haber verdiğine inanılan kadın ruh. -ç.n.

koştu. Bütün gece orada kaldı, ama sonunda her şeyle yüzleşmek için eve döndü.

"Beşik ölümü," dedi doktor. "Olur böyle şeyler."

Onu bunun için asla affetmeyecekti. Zaten insanları bağışlayacak türden biri değildi, bağışlamak unutmak anlamına gelebilirdi ve o, öfkesine ve hafızasına tutunmayı tercih ederdi. Ama hep kendini suçladı.

Oğlunun doğumundan kısa bir süre sonra Rosslare'den bir balıkçı onu görmeye geldi.

"Sende bir cenin zarı olduğunu duydum," dedi. "Sana onun için varımı yoğumu veririm. Bu dünyadaki tek yakınlarım, babam ve erkek kardeşim denizde boğuldu."

"Onu satamam."

"O cenin zarını almama izin verirsen denizde güvende olacağım."

"Onu sana ne para karşılığında satarım, ne de aşk."

"Eh, sana teklif edebileceğim tek şey para," dedi ve çekip gitti.

Onu geri çevirmenin doğru olmadığını biliyordu, ama ondan ayrılmaya içi elvermemişti. Ve sonra çocuk ölmüştü ve sonunda cenin zarını ateşe atmıştı. Onu en çok üzen şey oğlunun hiç yapmadığı küçük şeylerdi; Hiç adım atmadığını, bir ağaca tırmanmadığını ya da yağmurlu bir yaza tanık olmadığını düşünmeye dayanamıyordu. Mutfak masasında yapılacak ödevlerin, altın ve gümüş yıldızlarla işaretlenmiş defterlerin, dış kapının önünde savrulacak kaba saba tehditlerin olduğu, blazer için omuzlarının ölçüsünü alacağı bir geleceği çantada keklik sanmıştı. Ve sonra o gelecek silinmiş, yok olmuştu, hiç ses çıkarmadan gözden kaybolan bir şey gibi.

Şubat, sağı solu belli olmayan bir mart ayına döndü. Margaret'ın batıl inançları güçlendi. Doolin'de bir kâse çorba için bir pub'da durup da sırtını ateşe dönmüş bir kedi görünce, koşarak dışarı çıktı ve daha fazla kömür sipariş etti. Yağmur yağmadan

önce tepeler hep daha yakın ya da daha karanlık görünüyordu. Bir sabah uyandığında gardrobun tepesinde oturan bir karga gördü. Arabayla şapele gidip çocuğunun ruhu için bir mum yaktı. Şapele ilk gidişiydi. Yaşlı bir kadın, günah çıkarma odasının önünde diz çökmüştü. Margaret, Aziz Anthony'nin ayaklarının dibine bir mum yaktı, kilisenin ön sırasında diz çöktü, vaiz kürsüsüne baktı. Karnı onun çocuğuyla şişerken rahibin orada durarak vaaz verdiğini hayal etti. Dua etmeyi planlamamıştı, ama sonunda dizlerine bakınca yara olduklarını, kadının gittiğini ve çocukların İlk Komünyon provası yaptıklarını gördü. Bütün oğlanları tek tek izledi, hiç görmediği bir çocuğun yüzünü aradı onlarda ve sundurmadaki çeşmeden şeri şişesini doldurup meydana yürüdü.

Sebze tezgâhının yanına bir karavan park etmişti. Tabelada *Madam Nowlan'la, Geleceği Söyleyen Falcıyla Tanışın* yazıyordu. Margaret yürümeye devam edip otele gitti ve kızarmış ringa balığı sipariş etti. Dışarıda kargalar endişeli görünüyordu. Yemeği bitince bir şeyler içmek istedi, ama ne isteyeceğini bilemiyordu. Evde hasta buzağılar için viski ve tazılara sürmek için de kaçak viski bulundururlardı, ama Noel'de ya da saman kaldırıldığı zamanlar içilen siyah bira hariç, kimse bir şey içmezdi. İnsanlar nadiren evlerine gelirlerdi, ama geldiklerinde buzağıların viskisini içerlerdi ve sonrasında babası, yine çıkıp viski almak zorunda kalacağını söyleyerek şikâyet ederdi.

Bara gidip şişeyi işaret etti. Etiketinde Sambuca yazıyordu. Büyük bir kadeh istedi. Barmen sek isteyip istemediğini sordu ve Margaret bunun bir tür bardak olabileceğini düşünerek evet dedi. Tadı likör gibiydi ve ağzında kalan ringa balığı tadını alıp götürmüştü. İnsanlar içeri girip ona baktılar. Zihinlerini okuyabiliyordu. İşte rahibin çocuğunu doğuran kadın. İşte tek başına yaşayan kadın. İşte Stack'in peşinde olduğu Flusk adlı kadın. Daha fazla katlanamaz hale gelince kalkıp tekrar karavana

yürüdü. Çekine çekine mum ışığına adım attı. Madam Nowlan bir kaya kurabiyesi yiyor, kuru üzümleri hamurdan tırnaklarıyla çıkarıyordu. Sarışındı ve yapay bronzdu. Masaya bir çaydanlık bırakılmıştı.

"Falına mı baktırmak istiyorsun aşkım?"

"Emin değilim."

"Hadi içeri gir. Denemekten zarar gelmez." Radyosunda Willie Nelson, birini kendince sevmekle ilgili bir şarkı söylüyordu. "Yapraklarını okuyayım."

Margaret çayı içti ve bir süre havadan bahsettiler. Kadın yağmur konusunda uzmandı. Başka bir insanla konuşmak tuhaf geldi. Noel'den beri kimseyle sohbet etmemişti ve önce başka birinin kelimelerinden, sonra kendininkilerden bir anlam çıkarmaya çalışmak ve ikisi arasında süregiden tüm yanlış anlaşılma ihtimalleri ona korkunç bir çabaymış gibi geliyordu. Madam Nowlan bir ayna çıkarıp dudaklarına ruj sürdü.

"Nasıl görünüyorum?"

"İyi görünüyorsun."

Sonra Margaret'ın fincanını alıp yaprakları gelişigüzel okumaya başladı.

"Buralı bir adamdan ölü bir çocuk görüyorum. Bir mülk görüyorum, tepenin üstünde bir ev ve korkunç bir utanç. Bu utanca gerek yok. Çocuğun ölmesi senin suçun değildi. Yedi rakamı ve adında S olan bir adam görüyorum. Bu adamı zaten tanıyorsun. Hatıralarında ağaçlar var. Keçi gibi inatçısın. Şu an oturduğun yerde durma. O evin ardında bir gölge var. Bir sonraki çocuğunu İrlanda dilinde büyütmek zorundasın. Bu keçi de kim? Burada anlamadığım bir kıskançlık var."

"Komşumun bir keçisi var."

"Bu keçi hastalıklı. Eh, doğurganlığını kaybetmiş ve kazanmışsın. Orası kesin. Ailen neden bu kadar sert? Bu dindar adam yüzünden sana sırtlarını dönmüşler. Başka bir çocuk yap," dedi.

"Şimdi tam sırası. İkinci çocuk hayatını yaşanmaya değer kılacak. Bu çocuktan sonra falezlerden aşağı bakmayı bırakacaksın. Ama bundan sonraki denizciye cenin zarını ver. Geri çevirdiğin son adam boğuldu."

"Boğulmadı işte."

Kadın artık susmuştu.

"Bu korkunç," dedi Margaret, ayaklarına bakarak.

"Sormak istediğin bir şey var mı?"

Bir süre konuşamadı. Sonunda dedi ki: "Annemle ilgili herhangi bir şey görüyor musun?"

"Annen mi? Annen daha iyi bir yere gitti."

Margaret ona teşekkür edip cebinde ne varsa verdi. Arabayla geri giderken yollar daha dik, çalı çitler daha yüksek duruyordu. Midilliler devasa görünüyordu. Anahtarı deliğe sokabilmesi birkaç dakikasını aldı ve sokunca da soyunup ateşin önüne oturdu. Yere uzandı, tuzun tadını alana kadar ağladığının farkında değildi. Acı acı bağırmaya başladı. Stack, kederinin süzülerek taş duvardan geçtiğini duydu.

Birkaç saat sonra tekrar dışarıdaydı; büyük pöstekisi ve deri çizmeleri dışında çırılçıplak, falezlere giden yolda yürüyordu. Stack onu takip etti, ama bacakları onunkiler kadar uzun değildi ve o Moher'de durana kadar yetişemedi. Islak otlardan beline kadar aşağıya sarkmış, uçuruma bakıyordu. Sanki asırlar geçti. Hava kararıyordu. Stack epey uzak durmuştu, ama kadının ensesine bakıyordu, ta ki Margaret dönüp onunla yüz yüze gelene dek. Vahşi görünüyordu, ama sesi sakindi.

"Ona âşıktım," dedi dolandırmadan.

"Bilmiyorum mu sanki."

"Onun çocuğunu kaybettim. Bak." İki düğmesini açıp ona sezaryen izini gösterdi.

"Çok feci olmalı."

"Öyleydi," dedi. "Çok kötüydü."

Dalgalar, okyanus yüzeyinde şekiller oluşturmaya devam etti. Rüzgâr sert esmiyordu, ama durmuyordu da. İkisi de hiçbir şeyin durmasını istemiyordu. Stack, kafasının saçla dolu olmasını isterdi. Onca yılını çiftçinin kızıyla heba etmemiş olmayı isterdi.

"Hiç âşık olmadım," dedi. "Josephine'den başka kimsem yok."

"Böyle demen kalbimi kırar."

Dönüp ona baktı. "Senin kalbin zaten kırılmış."

Bunu der demez Margaret'ın onun hakkındaki fikri değişti. Tekrar okyanusa baktı. Öfkeli değildi. Her dalga kayalıklarda kırılıyor gibiydi; yolculuğunun sonuna gelmeden önce yavaşlıyor, buna rağmen sonraki dalgalar kendinden öncekilerden hiçbir şey öğrenmemiş gibi devam ediyordu.

"Bunu tuhaf buluyor olmalısın, sana bunları anlatmamı."

"Buluyorum galiba. Ama kadınları hiç anlayamayacağım sanırım. Bana şunu söyle: Ne tür bir kadın dışarıya işer?"

Martha güldü. Başıyla omuzlarını Atlantik'e doğru silkerek bir kahkaha attı. Okyanus ya da falezlerin yüksekliği gözünü korkutmuyordu. Kahkahası çınlarken, Stack ondan çok korktuğunu fark etti.

"Hadi," dedi. "Hava kararıyor."

Evin yolunu tuttular. O kadar çok şey söylemişlerdi ki, şimdi ne söyleyeceklerini bilemiyorlardı. Birkaç belediye işçisi o günkü mesailerini bitiriyor, sıcak asfaltın sonunu döküyorlardı.

"Tanrı işinizi rast getirsin," dedi Margaret.

İşçi başını kaldırıp ona baktı ve şapkasının ucuna dokundu.

Margaret'ın aydınlık pencerelerin etrafında dolanan dumanıyla, Dunagore Tepesi'ndeki iki ev belli bir mesafeden birmiş gibi görünüyordu. Yolun bitmesini istemeyen Stack tepede yavaşladı, ama Margaret ona ayak uydurmak için temposunu değiştirmedi. Yürümeye devam etti, çıplak bacakları tepeyi tırma-

nıyor, saçları başının etrafında vahşice uçuşuyordu. Dunagore'a varınca ona iyi geceler bile dilemedi, kendi evine gidip kapıyı kapadı.

Yaz geldi ve yağmurlar hafifledi. Kırlangıçlar geri gelip yuvalarını buldu, yabani hanımelleri su kanallarına tırmandı ve fundalar çiçek açtı. Bir salı sabahı, bir yabancı Margaret'ın kapısını çaldı, dertli bakışları olan, koyu renk saçlı bir adamdı.

"Diş ağrısını," dedi, "tedavi edebildiğinizi duydum."

Margaret şaşırmamıştı. "Çok mu hastasınız?"

"Deliriyorum." Yere çöktü ve elleriyle yüzünü kapatarak ağlamaya başladı.

Margaret dışarı çıkıp bir kurbağa yakaladı.

"Ona zarar vermeden arka bacaklarını ağzınıza sokun, ağrı geçecek," dedi. "Eğer onu incitirseniz ağrı ikiye katlanır."

Adam kurbağayı tuttu. "Arka bacaklarını ağzıma mı sokayım?"

"Evet."

"Eh," dedi. "Her şeyi denerim."

"Benim iyileştirebileceğimi nereden öğrendiniz?"

"Karavandaki Nowlan denen kadın söyledi. Sizin yedinci çocuk olduğunuzu, şifanın sizde olduğunu."

Kurbağayla çıktı ve Margaret dört gün sonra Dunagore'a geldiğinden beri ilk kez mektup aldı.

Sayın Bayan Flusk,

Mutluluktan adeta kendimden geçtim. Sizi gördüğüm sabahtan beri hiç ağrım yok, kurbağa da yağmur fıçısının yanıbaşına yerleşti. Çok teşekkürler,

John McCarthy,
mezatçı

O akşam kapısına bir sürü huş ağacı dalı teslim edildi.

"Bütün bunlar da ne?" dedi Margaret.

"Bilmiyorum," dedi kamyondaki adam. "Diş ağrısı olan adamdan. Bütün bildiğim bu."

Kısa süre sonra tüm civar halkı gelmeye başladı. Çıbanları olan adamlar; daha fazla çocuk istemeyen kadınlar; ümitsizce çocuk isteyen kadınlar ve Noel Günü doğmuş, hayaletler gören ve yemek yiyemeyen bir çocuk. Gırtlaklarında çakıllar, taşlar ve gut vardı, dizleri sakattı ve ineklerinin ahırlarına hayaletler dadanmıştı. Margaret ellerini bu yabancıların üstüne koyup onların korkularını hissetti ve onların korkuları yüreğini ağzına getirdi. İnsanlar onun yanından içleri rahat ayrılıyorlardı, rahatsızlıkları ve hayaletleri ortadan kayboluyordu. Margaret uyanıyor ve arka kapısının önünde taze patates ve raventler, reçel kavanozları ile elma dolu torbalar ve dal parçaları buluyordu. Rüyaları, Cehennem'in alazlı kapıları kadar karanlık oluyordu. Tanrı'dan özür dilemeye ve geç yatmaya başladı, uyandığında komşu kadınlar orada domuz pastırması kızartıyor, yumurta haşlıyor ve konuşuyor oluyorlardı. Tanımadığı adamlar gelip çatısındaki yosunu temizlediler, bahçe kapısına yeni menteşeler takıp pencerelere yeni macun çektiler.

Margaret kendi ölümünden korkmaya başladı, hava kararıktan sonra evin dört bir yanına küçük su döküyordu. Bu onu hâlâ tatmin ediyordu. Bir gece, arkadaşını dişi bir domuza çevirip çeviremeyeceğini soran zengin bir adamdan sonra, kendini tutamadı. Stack'e anlatmaya gitti. Kahkahaları sona erince, Stack'in aklına Margaret'ın Josephine'i deri kayışla dövüşü ve adalı tuhaf erkeklerin onu alıp götürüşleri geldi. Rüyasındaki adamlar ondan sayıca üstündü. Rüyanın en zor kısmı burasıydı. Aniden kadının uzaklara gideceğini anladı ve onun yokluğunun fikrine bile katlanamadı. Margaret çizmelerini çıkarmış, onun mutfağında ayaklarını ovuyordu. Ayakları ayakkabı kutularından büyüktü ve ona bir şarkıyı anımsatıyordu.

"Güzel ayakların var," dedi. "Tanrı onları korusun."

Margaret cevap vermedi, sadece susmaya devam etti ve ona bakarak oturdu. Sazlıklar adamı güçlü kılmıştı. Duvarlarında saatler vardı, pek çok saatin tiktakları duyuluyordu. Saatini haftalardır kurmadığını fark etti, bu zamanı durdurabilirmiş gibi. Zamanın durmasını istemiyordu ama sürekli yabancılar geliyordu, avuçları nefret ve öfkeyle doluydu; ve o insanların yarısının bile isimlerini bilmediği halde bütün bu duygular bulaşıcıydı. Nowlan adlı kadını ve çocuk hakkında söylediklerini düşündü.

"Yumurtalarım sağlam."

"Yumurtaların mı?"

"Bir saatliğine yatağa gel."

Yatak odasına girdiklerinde, Josephine yorganın altındaydı. Stack onu kaldırmaya çalışırken Margaret güldü. Adam düğmelerini açınca Margaret penisini gördü, rüyasındaki kertenkele aklına geldi. Başta Stack'in ne yapacağına dair hiçbir fikri yoktu, ama doğa ipleri eline aldı. Josephine aralarına girmek için elinden geleni yaptı. Margaret uyandığında Stack gitmişti ve keçi gözünü dikmiş ona bakıyordu. Yatağın her yerinde korkunç bir keçi kokusu vardı ve her yer keçi tüyüyle kaplıydı.

Margaret kendi evine dönüp iki teneke kızıl somonunu derisi, kılçığı, her şeyiyle yedi ve yanında yarım litre hafif ekşi süt içti. Aynaya baktı. Gözlerinin akı kar gibiydi ve teni, tuzlu rüzgârda yaşayan bir kadının cildine dönmüştü.

Ertesi sabah Stack'in evine gitti. O uyumamıştı, gecenin yarısını Josephine'le sazlıkları dolaşarak geçirmişti.

"Sende balyoz var mı?" dedi Margaret.

"Yok," dedi.

"Yok mu?"

"Ama ne düşündüğünle ilgili isabetli bir tahminim var," dedi adam.

"Öyle mi?"

"Bunu ben de düşünüyordum."

"Sorun olur mu?"

"Olmaz," dedi Stack. "Yapılacak en mantıklı şey değil mi? Ama bunu yapan kişi ben olmalıyım."

"Hayır," dedi.

Margaret arabayla Ennistymon'a giderek bir balyoz satın aldı. Yolda giderken rahibin ne düşüneceğini merak etti. Başka bir gayrimeşru çocuğa hamile kalan evinin içinde yürüyen fani bedenine bakardı. Ona el sürdüğü günden hâlâ pişmanlık duyuyor olurdu, ama ona elini uzattıran, zayıflığı olduğu kadar kaderiydi de. Kendinden on yaş büyüktü ve Tanrı'ya ettiği yeminini bozan Margaret değildi, oydu. Hem o çocuğun ölümüyle kendi payına düşen bedeli ödememiş miydi? Ayrıca bu onun hatası değildi. Bunun onun hatası olmadığını çingene kadın da söylememiş miydi?

Ennistymon'a varınca, köprüdeki meczup adam durması için sinyal verdi.

"Yolda devekuşları var!" diye bağırdı. "Yavaşla!"

Dünyada deli insanlar var olduğu için minnettardı. Kendisinin de biraz deli olup olmadığını merak ederek onu izledi. Köşeyi dönünce devekuşlarının ana caddeden aşağı yürüdüklerini gördü. İnsanlar kaldırımlarda durmuş, yanlarından geçip gidişlerini izliyorlardı, saçları örgülü genç bir kız sopayla onları güdüyordu. Demek ki deli olmak, aklı başında olmak gibi, diye düşündü Margaret. Bazen herkes haklıydı. Çoğu zaman, insanlar, ister deli, ister normal olsunlar karanlıkta tökezliyor, istediklerini bile bilmedikleri bir şeye ellerini açarak uzanıyorlardı.

Bir çocuk bekliyordu. Noel sabahından sonra kapısının önündekinin rüzgâr değil, Stack olduğunu, bağıranın o olduğunu nasıl anladıysa, bunu da öyle kesin biliyordu.

Margaret eve geldi, rahibin yatağını odadan çıkardı, tarlaya götürdü ve üstüne parafin döktü. Önce yavaş yavaş yandı, sonra tutuşup kül yatağına döndü. İçeri girip iki ev arasındaki duvarda bir delik açmaya başladı. Stack kendi evinde, bölme duvarı-

nın önünde durmuş, korkuyordu. O duvar inince, hiçbir şey bir daha eskisi gibi olmayacaktı. Margaret Flusk'ın kederini hissedebiliyordu. Keder akıl almazdı ve de gücü: Margaret'ta iki erkek kuvveti vardı. Kolları bacakları aynı rüyasındaki gibi değil miydi? Orada durup alçının, sonra da taşların gevşemesini dinledi.

Margaret, günün yarısını orada geçirdi. Öteki tarafta ışık görünce bu ona çocukken, Paskalya sabahı, annesinin onu uyandırmasını anımsattı, böylece güneşin İsa'nın yeniden doğuşuna tanıklık etmek üzere dans ettiğini görebilecekti. Duvardaki delikten geçtiğinde, Stack şarkı söylüyordu.

"Clareli insanlar müziğe yatkınmış derler," dedi Margaret.

"Wicklowlular için de keçinin sütünü memesinden içerlermiş diyorlar."

"O yüzden bu kadar çekiciyiz."

"Acayip bir kadınsın."

"Sence bu çocuk yaşayacak mı?"

"Bilmiyorum."

"Bildiğin bir şey var mı?" dedi kadın.

"Yok."

"Benim de yok."

"Sence de Tanrı'nın sevgili kulları değil miyiz?"

***

Josephine yeni düzenlemeden memnun olmadı. Stack artık onu sevmiyormuş gibi görünüyordu. Onu sağmadan önce ellerini bile ısıtmıyor ve memelerini Palmolive'le ovmayı unutuyordu. Kadın sütünü çalıyor, onu Stack'in karyola direğine bağlıyor, sonra Stack'e onun ahırda durması gerektiğini söylüyordu. Josephine doğurduğunda, Margaret yavrusunu mümkün olduğunca çabuk sütten kesti ve onu ipinden çeke çeke tepenin ötesindeki çirkin görünüşlü bir pucán'ın yanına götürdü.

Stack hiç bu kadar iyi beslenmemişti. Margaret tereyağı yapıyor, ekmek pişiriyor, Josephine'in sütünden peynir yapıyor ve günün kalan kısmını çikolata yiyerek geçiriyordu. Stack, ona çikolata yetiştiremiyordu. Josephine'e bisküvi atmak gibiydi bu. Dükkâna gidip eve Mars barları ve Malteserlerle dönüyor ve onu silodan annesinin başka bir eşyasını almış, ateşe verirken buluyordu. Her zaman ateş yakıyor, koca karnıyla sağa sola çarparak dolanıyor, sonra kusmak için dışarı koşuyordu. Ve hava kararıktan sonra dışarıya küçük su dökmeye çıkıyordu hep.

Bütün mahalle gece gündüz geliyordu: Her adam, kadın ve çocuk hayaletlerden ve saçkırandan kurtulmanın yolunu arıyordu. Su ısıtıcısı hep açıktı, çaydanlıklar gidip geliyordu ve zavallı Josephine ahıra bağlanmış, hapsedilmişti. Rahip bile gelip bacağının kötü olduğunu ve Margaret'ın onun için yapabileceği bir şey olup olmadığını sordu.

Margaret, Stack'in ne düşündüğünü anlayabiliyor, iskambilde onu yeniyor, o daha aklından geçirirken bir sürü dal parçalıyordu. Televizyonu fırlatıp atmıştı, Noel'de evde çobanpüskülü bulundurmasına izin vermemişti ve yemek yerken onu seyrediyordu. Üstelik geceleri ondan uzak duruyordu, doğruya doğru, Margaret da yediklerini hiç kusmamış çiftçinin kızı kadar kötüydü.

Ayak suyunu dışarı dökmezseniz kötü bir şeylerin olacağını söylerler. Erkeklerin tek başlarına yaşamamaları gerektiğini söylerler. Kuzukulağı yaprakları yiyen bir keçi görürseniz yağmur yağacağını söylerler. Margaret rahibin evinde doğum yaptı. O gün makasla etrafta koşturan, su kaynatan ve Stack'e ayak altından çekilmesini söyleyen on üç kadın ve dokuz çocuk vardı. Stack, Josephine'le birlikte evin kendi tarafında oturdu. Margaret'ın çığlıkları mahalleyi inletti. Stack, daha şaplak sesini, çocuk ağlamasını ve yaşlı bir kadının "İlk doğumu olmadığı anlaşılıyor hemen..." dediğini duymadan birkaç saat önce bunları duyduğunu hayal etti. Stack artık bir kadını tanıdığı için ka-

dınları asla anlamayacağının farkına varmıştı. Onlar yağmurun kokusunu alabiliyor, doktorun el yazısını okuyabiliyor, otların uzadığını duyabiliyorlardı.

Margaret oğluna Michael adını verdi, onu bir sürahi dolusu Josephine sütüyle vaftiz etti. Inis Mór'dan bir balıkçı cenin zarını satın almaya gelince tek kuruş almadı. Onu içeri davet edip adam kraliyet ailesindenmiş gibi davrandı, ona şerili pandispanya ve koyu krema yaptı. Stack yorulup yatmaya gidinceye kadar gece geç saatlere kadar konuştular. O uyandığında Margaret hâlâ sandalyede oturuyordu ve Michael balıkçının kollarında derin uykuya dalmıştı.

O sıralar iki ev de cilâlı ahşap kadar temizdi. Dunagore Tepesi'ne duman üfleyen iki baca artık tek bir bacaydı. Yan duvarlara ahşap ve turba dayalıydı. Kadının duvarda açtığı deliğe bir ahşap kasa ile bazen açılıp bazen kapanan bir kapıya bağlı menteşeler takılmıştı. Stack daha genç görünüyordu. Birileri onu Ennis'te tıraş olurken, omuzlarında bir havluyla berberin koltuğuna oturmuş, edepsiz bir fıkra anlatırken görmüştü.

Margaret, batıl inançlarını bırakmak için elinden geleni yapıyordu. İnanmadığı hiçbir şeyin ona zarar veremeyeceğine inanmaya başladı. Ama her ne kadar tutumunu değiştirse de, tabiatı konusunda hiçbir şey yapamazdı. Dunagore'da yaşadığı onca yıl boyunca asla kendi ateşini yakmadı, şubat ayında hasır otlarını yolmayı asla ihmal etmedi, ne kadar denerse denesin pazartesi günleri külleri dışarı dökemedi ve çocuk arabasına maşa koymadan çamaşır ipinden uzağa gidemedi.

Ara sıra karanlık bir gecede rahibi düşünse de, üstünde çok durmuyordu. Tanrı'nın işine akıl sır ermezdi. Rahibin çocuğunu kaybetmiş olmasaydı, onun evini miras almayacaktı. Bu evi miras almasaydı, o gece ayaklarını yıkıyor olmayacak ve belki de ayak suyunu–Stack'in başından aşağı büyü yapar gibi boşaltmak ve Noel'de onun yılanını yiyip çocuğunu doğurmak yerine–dışarı dökmeyi hatırlayacaktı. Sonuçta o yatağa girmiş, keçi-

nin yanına yatmıştı. Ve keçilerle ilgili ne söylediklerini bilirsiniz: Keçilerin rüzgârı görebildiği söylenir. Margaret da rüzgârı görebiliyordu; rüyalarında rüzgârın üvez ağaçlarını salladığını görüyordu, üstüne uzandığı otların dört bir yanına dökülen dutların nasıl da kan damlalarına dönüştüğünü görüyordu.

Çocuğa gelince, Stack'e hiç benzemiyordu. Stack yıllarca oğlunda kendinden bir işaret görmeyi bekledi ama hiç göremedi. Bu onu şaşırtmaksızın büyülüyordu. Sanki Margaret çocuğu tükürmüş ya da yumurtlamıştı. Bir anne olarak yırtıcıydı. Stack, onun çocuğun saçlarını okşayan komşulara diş gösterdiğini görüyordu. Ve sürekli her istediğini yapmasına izin veriyordu. Bebekliği boyunca onu şımartana kadar sallayarak uyuttu. Stack'in gözüne nadiren uyku giriyordu. Margaret'ın ise uykuya ihtiyacı yokmuş gibiydi. Şafakta kalkar ve çocuğun nefes alıp almadığını kontrol etmek üzere her beş dakikada bir uyanır, sonra yine Stack'i tekmelemesine neden olan rüyalara dalardı ve adam çoğunlukla kalkıp eski yatağına giderdi.

Michael hiçbir zaman emeklemedi. Bir gün sandalyesinden kalktı ve ön bahçe kapısına kadar bütün yolu yürüyerek gidip geldi. Stack, bir gün Josephine'i sağmaya gittiğinde hayvanın memelerinde bir damla bile süt kalmadığını fark etti, çünkü çocuk varını yoğunu kurutmuştu. Oğlan güçlenince Stack'le birlikte sazlıkta dolaşarak sırıkla hendeklerden atladı, sazlık sularında yüzdü ve hayatında bir gün bile hastalanmadı. Balık fileto, şalgam ve tatlı şeyler dışında hiçbir şey yemedi, ön bahçede Josephine'e binip gezdi, ördek satın alıp onları kendi bebek arabasına koyarak Dunagore'un daracık yollarında gezdirdi, uzayıp sırık kadar oldu. Adını tersten ve aşağıdan yukarıya doğru yazabiliyordu. Hikâyeler uyduruyor, sıkılınca yalan söylüyor ve uykusunda evde dolanıyordu. Margaret okula gitmesine izin vermiyordu; o civardan kimsenin, ona kendisinin öğreteceğinden daha iyi öğretemeyeceğini söylüyordu.

Margaret mahallelinin rahatsızlıklarını ve hayaletlerini bıraktığında Michael yedi yaşındaydı. Margaret onlardan bıkmıştı ve okula gönderirse çocuğunun zarar göreceğini biliyordu. Ama Clare halkının umudunu kaybedip Margaret Flusk'a reçel kavanozu, dal parçaları ve ringa balığı bırakmaktan vazgeçmesi ve ona zarar vermeye başlaması çok zaman aldı. Margaret bir sabah kalktı ve posta kutusuna tavuskuşu tüylerinin doldurulduğunu gördü. Başka bir sabah bütün lastikleri inmişti. Bir tek kendi olsa her şeye katlanırdı, ama korkusu çocuğun üzerinde yoğunlaşıyordu.

Stack, o daha gitmeden gideceğini biliyordu. Margaret bir gece ateşin sönmesine izin verdi ve ertesi sabah Stack kendini aşağıya, deniz kıyısına yürürken buldu. Giderken orada olmak istiyordu. Su kenarında durup batıya baktı. Sakin bir gündü. Kısa süre sonra Adalı adamla dolu bir balıkçı teknesi Doolin'e yanaşıp suya bir kayık indirdi. Yabancılar ağır ağır sahile kürek çektiler, kürekleri tuzlu suyu itinayla kesiyordu. Karaya vardıklarında kasketlerinin ucuna dokundular, ama kimse konuşmadı. Adamlardan biri tanıdık görünüyordu. Stack döndüğünde Margaret ona, doğruca yüzüne bakıyordu; sonra Margaret sığ suda bata çıka yürüdü, tek kelime etmeden kayığa bindi. Oğlan ağlıyordu, ama Stack uzun süre ağlamayacağını biliyordu. Oğlunu kollarında tuttu, sonra bıraktı.

Güzel bir sabahtı, deniz cam gibiydi. Onu kayığa binmekten alıkoyan hiçbir şey, hem de hiçbir şey yoktu. Adamlar bir an için beklediler ve görünüşe göre mutlu bir gelecek için tek yapması gereken o tekneye atlamak ve diğer adamların kürekleriyle yardıkları bir akıntı üzerinde uzaklara götürülmekti. Bunun yerine Stack kıyıda durup sevdiği tek kadının gözden kaybolmasını izledi. Bu uzun sürmedi. Sahil yakınlarında bir çift martı suyun üstünde çığlık attı, sanki aşağıda sadece onların görebildiği bir şey varmış gibi. Stack gözleri acıyana kadar onları izledi, sonra tekrar tepeyi tırmandı.

Eve varınca Josephine'in ipini çözdü ve kısa süre sonra keçi ön ayakları masada, raventli turtadan kalan ne varsa yiyordu. Margaret'ın baş parmaklarının izleri de hamurun kenarıyla pişmişti. Stack, Josephine'e minnettardı. En azından keçisinin ihtiyaçlarını karşılayabilirdi. Oturup uzun bir süre çıplak, temiz odalara baktı. Güneş çaydanlığın kapağında, muşambada, cilalanmış ahşapta parlıyordu. Margaret gitmişti işte. Gideceğini hep bilmiyor muydu zaten? Rüya ona söylememiş miydi? Ama onu yargılayamazdı, oğlunun elinden tutup yabancılarla gittiğinde bile. Ne de olsa onları ayıran, kolayca geçebileceği derin bir tuzlu su parçasından başka bir şey değildi.

Josephine tabağı yalayarak temizledi ve Stack'e baktı. Stack onun peşinden yatak odasına gitti, kapıyı örtüp gözlerini kapadı. Yarın Doolin'e gidip bir torba çimento alarak o duvarı örecekti. Bir şişe viski ile biraz incir bisküvisi alacak ve televizyonu tamire verecekti. Aylaklık etmeyecekti. Kış geliyordu. Turba onu meşgul edecek, zinde tutacaktı. Geçmişi silecek ve anımsatacak uzun kış geceleri ile fırtınalar olacaktı. Her ne kadar artık genç olmasa da, yakın geleceği belliydi. Ama yüz yıl da yaşayacak olsa, bir daha asla ne cesaret edip de gece bir kadının evine gider ne de elinde ayak suyuyla ona yaklaşmasına izin verirdi.

Folklor/Öyküler Üzerine Bazı Notlar

Üvez, alıç ya da yemişenin diğer adıdır.* Korkutucu bir sihiri ve koruyucu gücü olan bir ağaç olduğuna inanılır. Mitolojide efsunculuk gücü olduğundan bahsedilir. İrlandaca *caorthann*, hem "böğürtlen" hem de "tutuşan ateş" anlamındaki *caor* kelimesinden gelir. Quicken** kelimesi de, ağacın hızlandırıcı ve canlandırıcı güçlerine gönderme yapar.

Lisdoonvarna, Clare idari bölgesinde, çöpçatanlık festivaliyle ünlü küçük bir kasabadır.

Annenin şarkısının sözleri: "Koru yok olduğuna göre keresteyi nereden bulacağız şimdi?"

Pucán, cinsel olarak aktif tekedir.

Inis Mór, Aran Adaları'nın en büyüğüdür ve en batısında olan adadır.

Wicklow halkı, keçinin sütünü memesinden emen insanlar olarak bilinir.

Bebek arabasına maşa koymanın, perilerin çocuğu kaçırıp yerine sahtesini bırakmalarını önlediği söylenir.***

"Teslimiyet" yazarın aklına John McGahern'in *Memoir*'ından geldi ve hikâye, evlenmeden önce Galway'de bir banka oturup yirmi dört portakal yiyen John McGahern'in babasıyla ilgili bir olaydan ilham aldı.

---

* Orijinal metinde *quicken tree, mountain ash* ve *rowan tree*. Bu kelimelerin hepsi İngilizce ve İrlandaca "üvez ağacı" demek. Türkçede üvez ağacının üç farklı söylenişi yok, yine de bu çeviride -aynı *Rosaceae* familyasından oldukları için- "üvez"in diğer adı olarak "alıç" tercih edildi. Aslında gerçekten de uvez ve alıç arasındaki tek fark üvezin *sorbus*, alıcın *crataegus* olması. Yemişen ise alıcın diğer adı. Bu ağaçların hepsi ilkbaharda beyaz ve pembe çiçek açar ve hepsinin de kuçük kırmızı meyveleri vardır. -ç.n.

** "Quicken" (üvez) kelimesinin İngilizce "canlandırmak, hayata döndürmek, hızlandırmak" gibi anlamları vardır. -ç.n.

*** Perilerin demir maşa ya da makastan kaçtığına inanılıyordu. -ç.n.

Teşekkürler

Yazar, yardımları için The Arts Council of Ireland, The Society of Authors ve Londra'daki The Harold Hyam Wingate Foundation'a teşekkürlerini sunar.

Ayrıca Annaghmakerrig'deki The Tyrone Guthrie Centre'a ve Upstate New York'taki The Blue Mountain Centre'a da teşekkür eder. Leitrim'e özgü kelimeler için Brian Leyden'a; içgörü sahibi eleştirileri için Viv McDade'e, James Ryan'a ve editörü Angus Cargill'e; başlık önerileri için Ian Jack ve Fatema Ahmed'e de teşekkür eder.

Yazar ayrıca Dublin City University, University College Cork ve University College Dublin'de kalırken, çalışmaları ve gösterdikleri özen için öğrencilere ve personele de teşekkür eder. Cesaret ve destek verme konusunda cömert davrandıkları için David Marcus, Colm Tóibín ve Declan Kiberd'a ayrıca teşekkürler.

"Su Kıyısında"nın eski bir versiyonu *Birthday Stories*, The Harvill Press'ten basıldı, Haruki Murakami tarafından seçildi ve düzeltildi.

"Üvez Ağaçlarının Gecesi" *Arrows in Flight*, Scribner/Townhouse'tan basıldı ve Caroline Walsh tarafından düzeltildi.

"Kara Atlar" 2005'te The Francis MacManus Ödülü'nü kazandı, ardından RTE ile Radio One'da yayınlandı; *These Are Our Lives*, The Stinging Fly Press'ten basıldı ve Declan Meade tarafından düzeltildi.

"Korucunun Kızı" *The Faber Book of Best New Irish Stories 2004-2005*'te basıldı, David Marcus tarafından düzeltildi.

"Ayrılık Hediyesi" *Granta 94: Loved Ones*'da basıldı.

Çağdaş İrlanda edebiyatının önemli öykü yazarlarından Claire Keegan ilk kez Türkçeye çevriliyor.
Kadim yaraların ve gotik gölgelerin izlerini süren bu öykülerde yazar geleceklerini taştan çıkaran bireylerin ve geçmişiyle kavgalı bir ülkenin güçlü bir portresini çiziyor.
Uzun saçlı bir kadın, rahibin evine taşınıp eşyalarını ateşe veriyor, bir ormancı arsasını ipotek edip eş aramak için civar kasabalara yolculuk ediyor, bir Harvard öğrencisi doğum gününü kutlamak için zengin üvey babasının deniz kenarındaki evine gidiyor ve kitaba ismini veren öyküde bir rahip kilisede gelini beklerken anılarıyla savaşıyor.
Bu öykülerdeki karakterler yeterli olandan fazlasını istemiyor, hayal kuruyor ama bir dilekte bulunmuyorlar. Duygusuz duran bağımsızlıklarının ardında ise içten içe yanan bir acı var.

"Bu öyküler adeta sihirli. Keegan'ın öykülerindeki incelik, akıl ve olağandışı ritm duygusu İrlanda öykü geleneğine değer katıyor. Bu öyküler bugünün İrlanda'sını konu alsalar da zamansız bir tarafları var."

Colm Tóibín

"Mükemmel öyküler, kusursuz bir kurgu. Bu kitabı okumayı bu kadar zevkli kılan ise dilinin akıcılığı ve güzelliği."

Anne Enri

Yüz Yayınları
öykü / 06
Kapak illüstrasyonu
Duygu Topçu

www.yuzkitap.com.tr

ISBN 978-605-64920-5-

KS-030-439